ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження начальника
Лозно-Олександрівської селищної
військової адміністрації
01 жовтня 2026 р. № 61

СТРАТЕГІЯ

розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області до 2027 року

2026 рік

ЗМІСТ

ВСТУП ……**4-8**

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ……8-17
1.1. Розміщення та головні характеристики громади……8-9
1.2. Адміністративно-територіальний устрій……10-11
1.3. Перешкоди розвитку громади внаслідок збройної агресії російської федерації проти України……11
1.4. Природно-ресурсний потенціал та кліматичні умови……12-13
1.5. Земельні ресурси……13-14
1.6. Природно-заповідний фонд……...15

Розділ 2. ОПИС ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ……..**17-71**
2.1. НАСЕЛЕННЯ ТА ДЕМОГРАФІЯ……17-22
2.1.1. Чисельність і склад населення……17
2.1.2. Демографічні процеси……18-19
2.1.3. Міграційні тенденції……19-21
2.2. РИНОК ПРАЦІ……23-26
2.2.1. Робоча сила……...23
2.2.2. Зайнятість та безробіття……..24-25
2.2.3. Оплата праці та соціально-трудові відносини……..25-26
2.3. ІНФРАСТРУКТУРА……...27-29
2.3.1. Дорожньо-транспортна інфраструктура……27
2.3.2. Житлово-комунального господарство……...28-29
2.4. СОЦІАЛЬНА СФЕРА……30-43
2.4.1. Освіта……30-34
2.4.2. Охорона здоров’я……35-36
2.4.3. Соціальний захист……35-36
2.4.4. Культура……38
2.4.5. Молодіжна політика, фізична культура та спорт……..39-40
2.4.6. Учасники та ветерани війни і члени їх сімей……41-42
2.5. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО……..44-49
2.5.1. Сільське господарство……..44-45
2.5.2. Інвестиції, будівництво, архітектура та містобудування……..46-47
2.5.3. Підприємництво та її підтримка……..47-48
2.6. ФІНАНСИ ТА БЮДЖЕТ……49-58
2.6.1. Дохідна частина……50-53
2.6.2. Видаткова частина. Бюджет розвитку……53-57
2.7. НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ (ДОВКІЛЛЯ)……59-62
2.7.1. Екологічна ситуація……..60
2.7.2. Поводження з відходами та екологічні ризики……..61
2.7.3. Загрози екології в внаслідок воєнних дій……...61
2.8. ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ……62-71

2.8.1.Міжнародні програми……..62-66
2.8.2. Державні, регіональні стратегічні документи, програми розвитку…67
2.8.3. Місцеві програми розвитку……67-70
2.9. НАСЛІДКИ РОЗВИТКУ ПОВНОМАШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ……...72

Розділ 3. SWOT-АНАЛІЗ……**73-90**
3.1. Аналіз сильних сторін, можливостей розвитку, слабких сторін та загроз розвитку громади……...74
3.1.1. Результати SWOT-аналізу……..75-77
3.1.2. SWOT – матриця……77-80
3.1.3. Порівняльні переваги……..80-82
3.1.4. Виклики……83-86
3.1.5. Ризики……...86-89

Розділ 4. ПРІОРІТЕТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ……**...91-96**

Розділ 5. СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ……**..96-107**

Розділ 6. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ (ВІЗІЯ)……**107-110**

Розділ 7. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ……..**110-125**
7.1. Стратегічна ціль 1.Безпека та створення комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади……..113-11
7.2. Стратегічна ціль 2.Збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості та екстериторіальних сервісів……..118-121
7.3. Стратегічна ціль 3.Формування економічної стійкості громади через ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення……...121-124

Розділ 8. СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНКИ СТРАТЕГІЇ…..**126-128**

Розділ 9. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ПРОГРАМНИМИ ДОКУМЕНТАМИ І АСПЕКТАМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ……..**128-135**

ВСТУП

Стратегія розвитку громади – комплексний головний документ, що визначає бачення, стратегічні цілі, напрями розвитку та завдання на довгостроковий період (зазвичай 7-10 років), синхронізований з регіональною стратегією. Вона базується на аналізі ресурсів, опитуванні мешканців та спрямована на підвищення якості життя. Документ включає план заходів, що фінансуються з місцевого бюджету, грантів та інших джерел.

Стратегія розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області до 2027 року (далі – Стратегія) визначає тенденції, основні проблеми економічного та соціально розвитку (далі – ЕСР) Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області (далі – СТГ), стратегічні та оперативні цілі, пріоритети розвитку до 2027 року, основні завдання, етапи та механізми їх реалізації, систему моніторингу та оцінки результативності.

Ця Стратегія є результатом актуалізації проєкту Стратегії Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області до 2027 року, яка була розроблена у 2021 році але не затверджена у відповідності до вимого чинного законодавства України у зв'язку із повномасштабним вторгненням російської федерації на Україну та тимчасової окупації території СТГ на початку березня 2022 року, для приведення її у відповідність до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 (у редакції від13.08.2024 № 940) та Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки у новій редакції затвердженої розпорядженням голови Луганської обласної державної адміністрації – начальником обласної військової адміністрації від 07.04.2026 року №121.

Стратегія розроблена відповідно до:

- Закону України «Про засади державної регіональної політики»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 №816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів»;
- Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.04.2016 за № 632/28762.

Стратегія також враховує положення:

- Указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р;

- Плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024-2028 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.06.2024 № 588-р.

Стратегія також ґрунтується на пріоритетних завданнях, спрямованих на європейську інтеграцію України, та стратегічних орієнтирах розвитку держави, визначених у:

- Рекомендаціях Європейської комісії, представлених у звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року (Brussels, 30.10.2024, SWD (2024) 699 final);

- Національній стратегії доходів до 2030 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р.

- Закону України від 08.05.2025 № 4417-IX «Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-Українського інвестиційного фонду відбудови».

Головною метою Стратегії є формування єдиного комплексу цілей та завдань по деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території СТГ з урахуванням гуманітарних, економічних та безпекових аспектів, посилення соціально-гуманітарної, економічної згуртованості населення, збереження ідентичності, протидія негативним наслідкам тимчасової окупації і інформаційній пропаганді, залучення міжнародних партнерів та донорів до процесів відновлення ЕСР громади, координація дій між органами виконавчої влади, обласною та районною військовими адміністраціями та спеціалізованими структурами, підвищення рівня безпеки і добробуту громадян.

Розроблена Стратегія націлена на:

- створення безпекових та соціально-економічних умов для мешканців СТГ, у тому числі в приймаючих територіальних громадах;

- розвиток спроможності на місцевому рівні у сфері стратегічного планування, проєктного менеджменту, цифровізації, протидії корупції на принципах прозорості, підзвітності, сталості, інклюзивності;

- розвиток людського капіталу, відновлення підприємницької діяльності в новій громаді;

- розвиток багаторівневого врядування, наближення системи управління на місцевому рівні розвитком до процедур та кращих практик ЄС;

- залучення громадян до прийняття рішень на місцевому рівні;

- розбудову партнерств, розвиток міжмуніципального співробітництва, сприяння економічному розвитку громади шляхом залучення інвестицій для реалізації інноваційних проєктів;

- відновлення та розвиток системи надання послуг для населення на місцевому рівні, у тому числі електронних послуг.

До оновлення проєкту Стратегії та розробки Плану заходів з її реалізації на період 2026 – 2027 років створено робочу групу з розробки оновлення проєкту Стратегії розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області та Плану заходів з її реалізації до 2027 року, створену розпорядженням начальника Лозно-Олександрівської селищної військової адміністрації від 05.05.2026 року №30.

Склад Робочої групи увійшли 13-ть членів, це представники Лозно-Олександрівської селищної військової адміністації, селищної ради та за згодою представник Луганського регіонального офісу Програми «U-LTAD з Європою».

За весь період розробки щодо оновлення проєкту Стратегії було проведено 4-и засідання Робочої групи, яка розглядала питання щодо здійснення актуалізації проєкту Стратегії до 2027 року, а саме:

- 07.05.2026 обговорені питання щодо можливості та доцільності проведення повноцінного процесу оновлення проєкту Стратегії до 2027 року, соціально-економічний аналіз та підготовки поточного аналізу соціально-економчіного стану громади, а також основних етапи та порядок розроблення (оновлення) проєкту Стратегії.

- 18.05.2026 затверджений план діяльності робочої групи з розробки оновлення проєкту Стратегії розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області до 2027 року.

- 24.07.2025 представлено напрацювання соціально-економічного аналізу, обговорено проєкт стратегічного бачення та стратегічних цілей із застосуванням інструментів інтерактивного опитування;

- 27.08.2025 актуалізовано SWOT-аналіз СТГ, визначено формулювання стратегічного бачення, сценаріїв розвитку та стратегічних, оперативних цілей та завдань та презентовано проєкт Стратегії до 2027 року в новій редакції, та про її узгодженості з програмними документами та основними аспектами розвитку СТГ;

Протягом травня 2026 року проведено консультації із зацікавленими сторонами в онлайн-форматі та обговорено оперативні цілі, завдання та сфери реалізації потенційних проєктів:

Основними принципами щодо розробки з оновлення проєкту Стратегії, є :

- *Відкритість.* Забезпечення залучення зацікавлених представників, зокрема суб'єктів підприємництва, громадських об'єднань, до процесу розроблення та реалізації Стратегії;

- *Паритетність.* Створення рівних можливостей для висловлення позицій усіх сторін та забезпечення максимального врахування їх інтересів під час розроблення та реалізації Стратегії;

- *Інноваційна спрямованість*. Визначення окремих напрямів та завдань для прийняття та впровадження нових технологічних рішень, у тому числі у сфері публічного управління та забезпечення взаємозв'язку людських ресурсів у розвитку інноваційної діяльності;

- *Координація.* Взаємозв'язок та узгодженість Стратегії з стратегічними документами, планами і програмами розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях;

В цілому проєкт Стратегії актуалізований з урахуванням позиції всіх заінтересованих осіб.

Відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.03.2025 за № 380/43786, 16 селищ/сіл Луганської області Лозно-Олександрівську селищну територіальну громаду віднесено до тимчасово окупованих територій.

Розроблений проєкт Стратегії фокусується на реінтеграційному, кризовому та екстериторіальному управлінні. Проєкт Стратегії передбачає забезпечення через реалізацію стратегічних і оперативних цілей, створення безпекового, комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади, збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості, екстериторіальних сервісів і формування економічної стійкості громади, ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення.

Проєкт Стратегії на період тимчасової окупації території громади не передбачає безпосереднього здійснення будь-яких будівельних робіт, капітального втручання в ландшафти чи господарського використання природних ресурсів на тимчасово окупованій території.

Заходи щодо просторового, інфраструктурного та екологічного відновлення у проєкті Стратегії містять підготовчий і планувальний характер, передбачають подальше розроблення відповідних програмних документів і проєктів після деокупації території громади та відновлення безпечного доступу до об’єктів та самої території громади.

У проєкті Стратегії заходи щодо проведення моніторингу оцінки шкоди, заподіяної довкіллю внаслідок збройної агресії російської федерації, гуманітарного розмінування, післявоєнного екологічного відновлення визначені як завдання перехідного періоду, реалізація яких пов’язується тільки з деокупацією території громади та відновлення суверенного контролю України із здійсненням необхідних безпекових заходів.

Відповідно до частини другої статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» звіт про СЄО містить з урахуванням змісту і рівня деталізації документа державного планування, сучасних знань і методів оцінювання, повинен містити інформацію, зокрема:

- характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров’я населення та прогнозні зміни цього стану;

- характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров’я на територіях, які ймовірно зазнають впливу;

- екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров’я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом;

- опис ймовірних наслідків для довкілля коротко-, середньо- та довгострокових позитивних і негативних наслідків виконання документа для довкілля, у тому числі для здоров’я населення.

Відповідно до пункту 13 Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 №816, передбачено спеціальний підхід для проєктів регіональних стратегій розвитку та/або проєктів планів заходів регіонів, у яких на момент початку їх розроблення понад 30 відсотків територіальних громад належать до територій, на яких ведуться бойові дії та/або тимчасово окупованих російською федерацією.

За результатами розгляду звернення Луганської обласної державної (військової) адміністрації від 27.05.2026 №3/01.01-10-3067 «Про надання роз'яснення щодо здійснення СЄО» Міністерством розвитку громад та територій України (лист від 22.06.2026 №16422/6/10-26) надані роз'яснення та позицію, відповідно до якої в умовах тимчасової окупації територій та ведення бойових дій існують об'єктивні обставини, що істотно ускладнюють або унеможливлюють підготовку звіту про СЄО, зокрема через відсутність доступу до відповідних територій, наявність значних площ потенційно небезпечних і замінованих територій, обмеження можливості проведення необхідних досліджень і збору інформації, а також неможливість отримання актуальної та достовірної інформації про стан довкілля, умови життєдіяльності населення та інших даних, необхідних для здійснення такої оцінки.

Тобто Міністерство розвитку громад та територій України підтримало підхід, за якого під час розроблення проєктів Стратегій розвитку територіальних громад Луганської області та планів заходів з їх реалізації **може прийматися рішення про не здійснення стратегічної екологічної оцінки за наявності об'єктивної неможливості її проведення**.

Відповідно до цього начальником Лозно-Олександрівської селищної військової адміністрації прийнято розпорядження «Про не проведення стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області до 2027 року».

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ

1.1. Розміщення та головні характеристики громади

Лозно-Олександрівська селищна територіальна громада Сватівського району Луганської області розташована в північно-східній частині Луганської області та межує на півдні – з колишнім Білокуракинським районом Луганської області (Білокуракинська селищна територіальна громада), на півночі – з колишнім Троїцьким районом Луганської області (Троїцька селищна територіальна громада) та Бєлгородською областю російської федерації, на заході – з колишнім Троїцьким районом Луганської області (Троїцька селищна територіальна громада), на сході – з колишнім Новопсковським районом Луганської області (Білолуцька селищна територіальна громада).

Лозно-Олександрівська селищна територіальна громада має офіційні символи - герб, прапор та елементи візуального стилю, які відображають історію, географічні особливості, господарський уклад та цінності громади.

Герб Лозно-Олександрівської громади виконано у стилі українського бароко, рекомендованому Українським геральдичним товариством. Щит має півкруглу (іспанську) форму з обрамленням у вигляді декоративного картуша жовто-золотого кольору, увінчаного сільською короною з п’яти колосків - символом господарського спрямування громади.

Прапор громади є прямокутним полотнищем із співвідношенням сторін 2:3, яке може використовуватись при державних заходах, урочистостях та як представницький елемент.

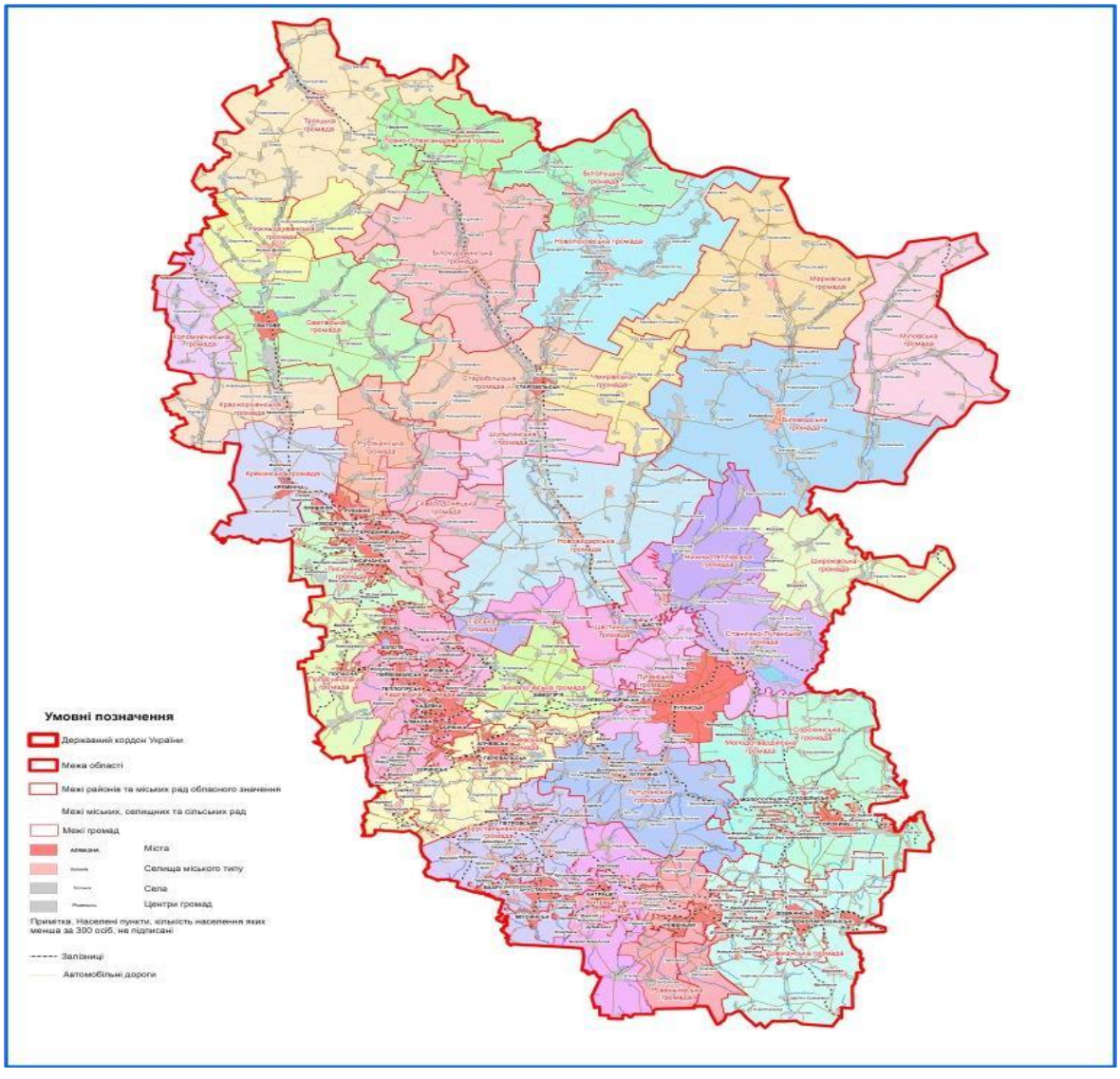

1.2. Адміністративно-територіальний устрій

Згідно з перспективним планом формування територіальних громад Луганської області, затвердженим розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 717-р, до складу Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади увійшли Лозно-Олександрівська селищна територіальна громада, яка була створена у лютому 2018 року шляхом добровільного об'єднання територіальних громад трьох місцевих рад:

1) Лозно-Олександрівська селищна рада;

2) Мирненська сільська рада;

3) Солідарненська сільська рада колишнього Білокуракинського району.

У 2020 році додатково складу СТГ увійшли:

4) Шарівська сільська рада колишнього Білокуракинського району;

5) Привільнянська сільська територіальна громада колишнього Троїцького району, яка була створена у березні 2017 року шляхом добровільного об'єднання територіальних громад двох сільських рад - Привільська сільська рада та Вівчарівська сільська рада колишнього Троїцького району.

До складу СТГ входять 4 старостинські округи. Загальна площа території СТГ становить 540 км².

Адміністративним центром СТГ на тимчасово окупованій території є селище Лозно-Олександрівка. Територіальна громада входить до укрупненого Сватівського району Луганської області.

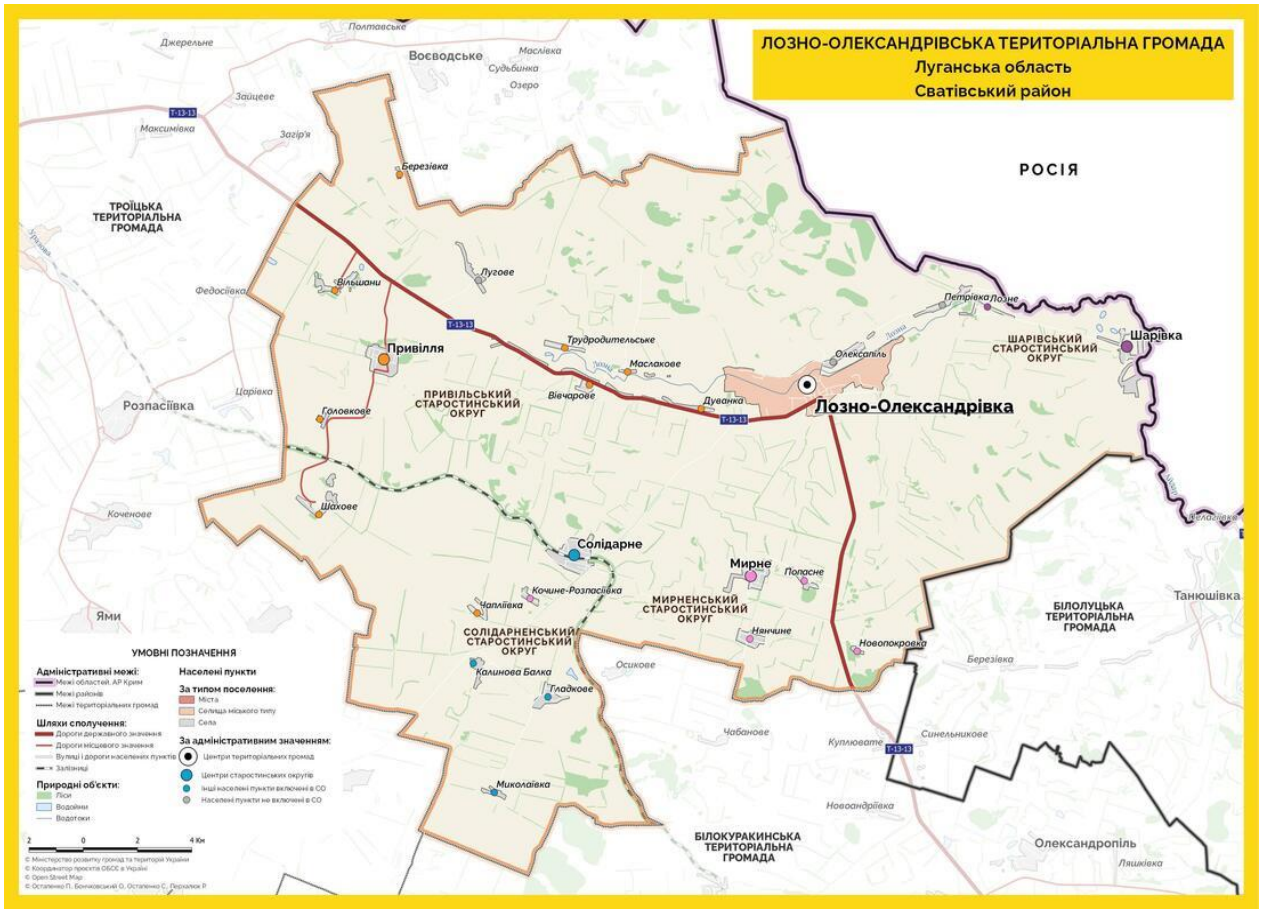

До складу адміністративно-територіального устрою СТГ входять 25 населених пунктів. З початку березня 2022 року після повномасштабного вторгнення російською федерацією до України вся територія СТГ визнано тимчасово окупованою.

Відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.03.2025 за № 380/43786, 16 селищ/сіл Луганської області віднесено до територій активних бойових дій, а інша частина області – до тимчасово окупованих територій. Указами Президента України від 31.03.2022 № 192/2022, від 11.06.2022 № 406/2022, від 23.09.2022 № 665/2022, від 24.03.2023 № 181/2023 утворено військові адміністрації населених пунктів Луганської області, зокрема Лозно-Олександрівську селищну військову адміністрацію Сватівського району.

1.3. Перешкоди розвитку громади внаслідок збройної агресії російської федерації проти України

Збройна агресія російської федерації проти України створила безпрецедентні перешкоди для сталого розвитку територіальних громад, перетворивши їхню діяльність із планування розвитку на режим постійного кризового реагування. Основні перешкоди охоплюють економічний занепад, демографічну кризу та екологічні збитки. У зв’язку з тимчасовою окупацією території громади значно зросла кількість факторів, які перешкоджатимуть збалансованому розвитку СТГ після її деокупації. Негативного впливу зазнали такі інфраструктурні сфери:

- автомобільний транспорт та автомобільні дороги. З початком повномасштабного вторгнення російської федерації на початку березня 2022 року вся територія СТГ опинилася під тимчасовою окупацією і втратила контролю над логістичними процесами. Транспортне сполучення між підконтрольними та окупованої територіями негативно позначилося на економічних зв’язках, надання транспортних послуг. Автомобільні перевізники втратили матеріально-технічну складову, транспортні засоби, трудові колективи тощо.

- сфера безпеки. Наявність на території СТГ вибухонебезпечними предметами та небезпечними залишками війни є однією з найбільших загроз та перешкод для розвитку СТГ. Це питання має багатовимірний вплив, охоплюючи безпекові, економічні, соціальні та екологічні аспекти. Обчислення вартості гуманітарного розмінування буде зроблено тільки після повної деокупації території СТГ.

- еродованість ґрунтів. Територія громади характеризується високим відсотком еродованих земель (ріллі та сільгоспугідь) ще до тимчасової окупації. Ці процеси посилились, оскільки в умовах тимчасової окупації ніяких комплексних заходів з охорони земель та боротьби з ерозією ґрунтів не проводилось і наразі не проводиться.

1.4. Природно-ресурсний потенціал та кліматичні умови

Тваринний світ:

Тваринний світ представлено зайцем, вивіркою звичайною, куницею лісовою, лисицею звичайною, свинею дикою, козулею. У заказнику багато колоній бабака степового, котрий має сприятливі умови для подальшого існування та розселення. По території Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади протікає річка Лозна довжиною 18 км.

Клімат:

Клімат відрізняється найбільшою континентальністю у межах Луганської області, мінімальною для території області кількістю опадів (410 -490 мм на рік), більшою амплітудою середньорічних, середньолипневих та середньосічневих температур. Середньорічна температура повітря становить +7…8 °С, влітку - +21…22 °С, взимку - −8 °С. Суми активних температур повітря вище 10 °С складають у середньому 2900, зростаючи з півночі на південь. Дати стійкого переходу середньодобової температури повітря через:

• 0 °С - останні числа листопада - середина березня (число днів із середньодобовою температурою повітря нижче 0 °С - до 260);

• 5 °С - початок квітня - останні числа жовтня (число днів із середньодобовою температурою повітря вище 5 °С – до 210);

• 10 °С – тертя декада квітня - перші числа жовтня (число днів із середньодобовою температурою повітря вище 10 °С - до 170).

У формуванні клімату на території громади беруть участь декілька типів повітряних мас. У цілому переважають помірні повітряні маси. Континентальне помірне повітря взимку обумовлює як ясну так і хмарну морозну погоду, а влітку – опади із незначними коливаннями. Морське помірне повітря західним переносом та циклонами з Атлантичного океану приносить взимку відлигу, а влітку - прохолодну та хмарну погоду. Арктичне повітря спостерігається у зимовий (лютий), весняний (травень) і літньо-осінній періоди (серпень - вересень), воно викликає різкі зимові похолодання та зниження температури влітку. Переважний напрямок вітрів у літній період - північно-західний, у зимовий - південно-східний.

Кількість опадів незначно підвищується з півдня на північний захід. Стійкий сніговий покрив у взимку утворюється з третьої декади грудня і руйнується з першої декади березня.

Рельєф:

СТГ розташована на піднесеній, сильно розчленованій частині Старобільської рівнини, що розташована в межах південних відрогів Середньоруської височини. Рівнинний рельєф із загальним нахилом на південь інтенсивно розчленований балочною мережею з глибиною ерозійних розмивів від 40 до 150 м.

Територія громади у геоморфологічному плані являє собою підвищену залишково-горбисту денудаційно-акумулятивну рівнину на слабодислокованій мезозойсько-кайнозойській основі. Для усієї території громади є характерним інтенсивний розвиток балково-яружних явищ, інтенсивної водної ерозії.

Ґрунти та рослинність:

У ґрунтовому покриві переважають звичайні середньопотужні середньогумусові чорноземи на лесових і лесоподібних породах, їх карбонатні і лужні різновиди різної міри еродованості. Потенційна небезпека вітрової ерозії на території невелика. Потенційна небезпека водної ерозії сильна.

На території громади значна порушеність природних лугових степів в результаті господарської діяльності людини. Різнотравно-типчаково-ковилові степи збережені лише на ділянках, непридатних для сільськогосподарського освоєння. На деяких територіях територіальної громади присутні запаси лікарської рослинної сировини: дубу звичайного, глоду, хмелю дикого, мати-мачухи, чебрецю. На узліссях формуються щільні зарості із терену степового, видів шипшин і глоду. З їстівних грибів найбільш поширені маслюки звичайні в соснових насадженнях, опеньки справжні. На соняшникових полях навесні трапляється зморшок їстівний.

Ландшафт:

Мальовничий лісостеповий ландшафт, представлений степами і байрачними лісами з різноманітною фауною, яка потребує охорони та відновлення. На степових схилах представлені добре збережені степові формації з домінуванням ковил Залеського, Лессінга, вузьколистої, дніпровської, волосистої та великою участю барвистого степового різнотрав'я. Ліси репрезентовані байрачними дібровами, березовими, кленовими та осиковими гаями. Вони утворюють декілька лісових масивів, приурочених до яружно-балкових систем, це Дубовий, Кленовий, Вишневий, Рідкодуб, Лутовий, Лутовенький, Ведмежий, Горілий тощо.

1.5. Земельні ресурси

Загальна площа території Лозно-Олександрівської СТГ складає **56189,5 га.** Структура земельних угідь вказана в діаграмі 1.

Діаграма 1

Структура земель за землевласниками і землекористувачами до тимчасової окупації території громади вказана в діаграмі 2.

Діаграма 2

Наявність земель, які знаходяться в користуванні та власності у суб'єктів господарювання на громадян в межах території Лозно-Олександрівської СТГ станом на 01.11.2021 року наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

№ з/п	Назва суб'єктів за якими враховуються землі	Сільськогосподарські землі в користуванні (га.)		
		Загальна площа	з них:	
			Рілля	Сіножаті, пасовища, багатор. насадження
1	Сільськогосподарські підприємства:	19306,6735	17447,6572	1859,0163
2	Фермерські господарства	5059,4960	4444,6967	614,7993
3	Приватні особи, РАЗОМ:	509,7819	372,1432	138,2387
4	Одноосібники, РАЗОМ:	5366,6293	1440,2029	3926,4264
	Землі які не надані у користування	6291,3193	-	6291,3193
	ВСЬОГО:	**36533,9000**	**23704,7000**	**12829,2**

1.6. Природно-заповідний фонд

Природно-заповідний фонд СТГ представлений загально-зоологічним заказником місцевого значення «Лісова перлина», оголошеного рішенням Луганської обласної ради від 04.09.1998 № 3/18 загальною площею 3174 га.

Мальовничий лісостеповий ландшафт, представлений степами і байрачними лісами з різноманітною фауною, яка потребує охорони та відновлення. На степових схилах представлені добре збережені степові формації з домінуванням ковил Залеського, Лессінга, вузьколистої, дніпровської, волосистої та великою участю барвистого степового різнотрав'я. Ліси репрезентовані байрачними діброваами, березовими, кленовими та осиковими гаями. Вони утворюють декілька лісових масивів, приурочених до яружно-балкових систем, - Дубовий, Кленовий, Вишневий, Рідкодуб, Лутовий, Лутовенький, Ведмежий, Горілий тощо. На узліссях формуються щільні зарості із терену степового, видів шипшин і глоду. Заказник оголошено з метою охорони та відновлення лісостепових ландшафтів, представлені різнотравно-типчаково-ковиловими степами і байрачними лісами з різноманітною флорою і фауною**.**

На території СТГ розташована Смарагдова мережа UA0000313 Aidar river valley. Практично вся територія громади входить складу території Смарагдової мережі Aidar river valley UA0000313 загальною площею 117 237,40 га, яка створена для збереження 2 видів птахів та 13 інших видів фауни і флори, занесених до Резолюції 6 (1998) Бернської конвенції, занесених до Переліку видів, що потребують спеціальних заходів збереження їхніх оселищ, включаючи мігруючі види.

При плануванні або здійсненні діяльності в межах території Смарагдової мережі або за її межами, але яка може мати вплив на таку територію, необхідно враховувати необхідність забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі.

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗДІЛУ І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ

1.1. Розміщення, головні характеристики громади. Лозно-Олександрівська селищна територіальна громада Сватівського району Луганської області розташована в північно-східній частині Луганської області та межує:

- на півдні з колишнім Білокуракинським районом Луганської області (Білокуракинською селищною територіальною громадою);
- на півночі з колишнім Троїцьким районом Луганської області (Троїцькою селищною територіальною громадою) та Бєлгородською областю російської федерації;
- на заході з колишнім Троїцьким районом Луганської області (Троїцькою селищною територіальною громадою);
- на сході з колишнім Новопсковським районом Луганської області (Білолуцькою селищною територіальною громадою).

1.2. Адміністративно-територіальний устрій. Відповідно до перспективного плану формування територіальних громад Луганської області, до складу Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади увійшли створена шляхом добровільного об'єднання територіальних громад 5-ть громад, це Лозно-Олександрівська селищна рада, Мирненська сільська рада, Солідарненська сільська рада та Шарівська сільська рада колишнього Білокуракинського району і Привільнянська сільська територіальна громада колишнього Троїцького району. До складу СТГ входять 4-і старостівські округи. Площа території СТГ становить 540 км², куди входять 25 населених пунктів.

1.3. Перешкоди розвитку громади внаслідок збройної агресії російської федерації проти України. Тимчасова окупація території СТГ, негативні демографічні та міграційні процеси і т.п. негативно вплинули на сталий розвиток громади. На сьогодні внаслідок повномасштабного військового вторгнення російської федерації в Україну, починаючи з початку березня 2022 року вся територія СТГ є тимчасово окупованими відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376.

1.4. Природно-ресурсний потенціал та кліматичні умови. На території СТГ знаходиться зоологічний заказник місцевого значення «Лісова перлина», створений ще у 1998 році. Тваринний світ представлено різноманітними видами, це зайцем, вивіркою звичайною, куницею лісовою, лисицею звичайною, свинею дикою, козулею. У заказнику багато колоній бабака степового, котрий має сприятливі умови для подальшого існування та розселення. У кліматичному відношенні ландшафт громади відрізняється найбільшою континентальністю у межах Луганської області, більшою амплітудою середньорічних, середньолипневих та середньосічневих температур. Таким чином, ландшафт громади характеризується продуктивними земельними ресурсами, які поряд із родючістю ґрунтів і рівнинним рельєфом поверхні, відрізняються інтенсивною еродованістю, наявністю покладів будівельних корисних копалин.

1.5. Земельні ресурси. Загальна площа території СТГ складає 56189,5 га. Більша частка земель (65%) використовувалася у сільськогосподарському виробництві. Так наявність земель, які знаходяться в користуванні та власності у суб'єктів господарювання на громадян в межах території СТГ станом на 01.11.2021 року складає 36533,9 га сільськогосподарських земель, в тому числі: 23704,7 га (65%) ріллі, 12829,2 га (25%) кормових угідь. На підконтрольній території влади України після 24.02.2022 року і по теперішній час землі, які знаходяться в користуванні та власності у суб'єктів, що зареєстровані у СТГ відсутні.

1.6. Природно-заповідний фонд. Природно-заповідний фонд СТГ представлений загально-зоологічним заказником місцевого значення «Лісова перлина» загальною площею 3174 га. Також розташована Смарагдова мережа UA0000313 Aidar river valley загальною площею 117 237,40 га, яка створена для збереження 2 видів птахів та 13 інших видів фауни і флори, занесених до Резолюції 6 (1998) Бернської конвенції.

Розділ 2. ОПИС ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

2.1. НАСЕЛЕННЯ ТА ДЕМОГРАФІЯ

2.1.1. Чисельність і склад населення

Динаміка демографічної ситуації в СТГ залишається складною і кожним роком погіршується. Тільки у 2021-2022 років чисельність наявного населення СТГ зменшилася в межах 3% за рік. За даними держстату України станом на 01.01.2022 року складає 4297 осіб, за даними ДМС кількість осіб, які зареєстрували своє місцезнаходження на території СТГ станом на 13.11.2023 року складає 3411 осіб. Це з урахуванням того, що чисельність населення СТГ за офіційними даними більш за все є перебільшеною в зв'язку з офіційно незареєстрованої еміграції та за рахунок частини незареєстрованих смертей у період у 2021-2022 роках. Чисельність населення в працездатному віці по всій території України є меншою також через неповну реєстрацію міграції.

Чисельність наявного населення СТГ станом на 01.01.2021 та на 01.01.2022 років вказано у таблиці 2.

Таблиця 2.

№ з/п	Назва населеного пункту	Кількість населення станом на 01.01.2021 р.	Кількість населення станом на 01.01.2022 р.	Площа населеного пункту (км2)	Відстань до адміністративного центру (км)
1	сел. Лозно-Олександрівка	1092	829	14,6	0
2	с. Кочине-Розпасіївка	-	56	1,1	22
3	с. Олексапіль	184	159	0,2	12
4	с. Петрівка	73	96	0,2	6
5	сел. Мирне	497	411	2,9	13
6	с. Попасне	40	65	0,5	9
7	с. Нянчине	127	141	2,3	13
8	с. Новопокровка	3	8	0,8	11
9	с. Солідарне	457	502	1,7	12
10	с. Гладкове	105	182	1,4	20
11	с. Калинова Балка	1	24	0,9	18
12	с. Привілля	918	626	2,6	20
13	с. Вільшани	59	89	1,5	20
14	с. Лугове	28	53	1,6	18
15	с. Березівка	3	5	1,4	16
16	с. Головкове	4	17	9,6	25
17	с. Шахове	15	48	6,4	28
18	с.Миколаївка	-	5	1,0	16
19	с. Чапліївка	1	24	3,7	17
20	с. Вівчарове	367	423	5,6	10
21	с. Дуванка	20	32	1,6	5
22	с. Трудродітельське	1	21	1,3	11
23	с. Маслакове	4	23	2,2	9
24	с. Шарівка	450	408	5,1	14
25	с. Лозне	28	50	2,6	9
	РАЗОМ:	4477	4297	72,8	

2.1.2. Демографічні процеси

Загострення суспільно-політичної ситуації в Україні за останні 10 років зберігається негативна тенденція природного та міграційного скорочення чисельності населення громади. Кількість населення громади за 2020-2021 роки на підконтрольній до повномасштабного вторгнення російської федерації до 24.02.2022 станом на 01.01.2021 року складає 4477 осіб, станом на 01.01.2022 року складає 4297 осіб, зменшення складає на 180 осіб.

Із загальна чисельності населення станом на 01.01.2022 жінок складає 55%, чоловіків 45%, це 5 % від населення Сватівського району та 0,2 % від населення Луганської області.

Розподіл населення в розрізі за старостинськими округами СТГ на 01.01.2022 року вказано в діаграмі 3.

Діаграма 3

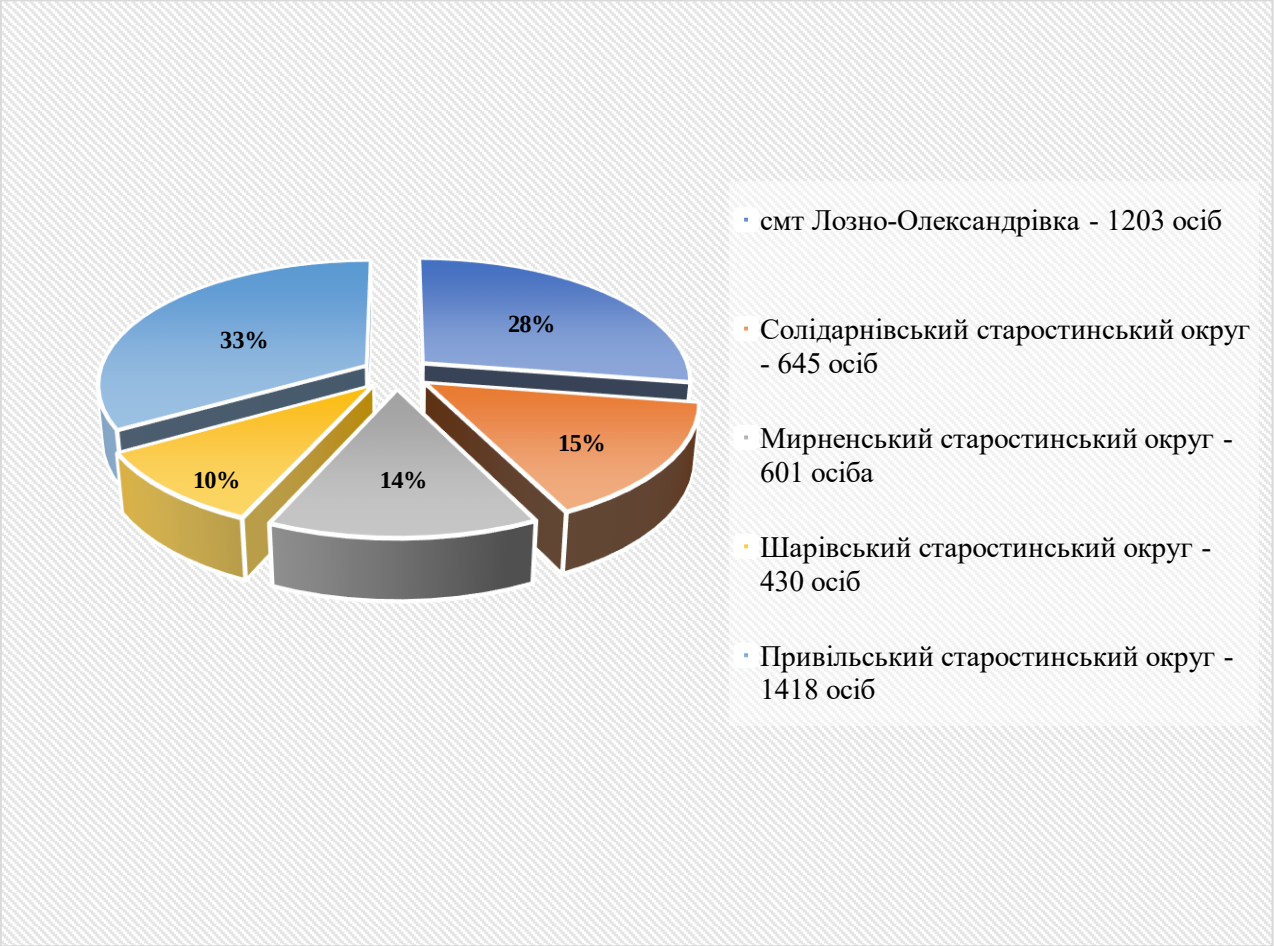

Найбільш численними є смт. Лозно-Олександрівка та Привільський старостинський округи (колишня Привільська ОТГ) – 33% та 28% відповідно.

Інші старостинські округа мають практично однакові пропорції населення з різницею у діапазоні 10 – 15%.

Динаміка основних характеристик демографічних процесів у СТГ вказано у таблиці 3.

Таблиця 3.

№ з.п.	Назва демографічних категорій	Всього, осіб	в тому числі:		Всього, %	в тому числі:	
			Жінок, осіб	Чоловіків, осіб		Жінок, %	Чоловіків, %
1	***Загальна кількість населення, в тому числі станом на 01.01.2022***	***4297***	***2347***	***1950***	***100***	***55***	***45***
1.1.	Діти віком до 14 років	472	227	245	11	49	51
1.2.	Молодь віком 15-35 років	946	489	457	22	51	49
1.3.	Дорослі віком 36-60 років	2063	1107	956	48	53	46
1.4.	Люди літнього віку 60+	816	422	394	19	52	48
2.	***Загальна кількість людей з інвалідністю станом на 01.01.2022, в тому числі:***	***217***	***122***	***95***	***100***	***56***	***44***
2.1.	Дітей і молоді	21	12	9	10	57	43
2.2.	Дорослі	196	110	86	90	56	44
2.3.	Сім'ї з дітьми з інвалідністю	14	-	-	-	-	-
2.4.	Одинокі матері з дітьми з інвалідністю	1	-	-	-	-	-
3.	***Діти сироти, станом на 01.01.2022***	***1***	***1***	***-***	***-***	***100***	***-***
4.	***Кількість безробітних, станом на 01.01.2022***	***387***	***258***	***129***	***100***	***67***	***33***
5.	***Багатодітні сім'ї, станом на 01.01.2022***	***34***	***-***	***-***	***-***	***-***	***-***
6.	***Загальна кількість ВПО станом на 01.01.2026 року, зареєстровані у СВА, в тому числі:***	***101***	***42***	***39***	***82***	***46***	***28***
6.1.	Діти	20	-	-	-	-	-
6.2.	Особи працездатного віку до 60 років	60	-	-	59	-	-
6.3.	Люди літнього віку 60+	17	-	-	17	-	-
6.4.	особи з інвалідністю	4	-	-	4	-	-

Аналіз соціально демографічних даних станом на 01.01.2022 року показує невелику різницю між жінками та чоловіками серед мешканців громади. Жінок на 10 % більше ніж чоловіків. Це загальна тенденція, яка характерна для всієї України. Аналіз розподілу населення за віковою характеристикою свідчить про доволі значний потенціал людей працездатного віку. Жінки та чоловіки віком від 15 до 60 років разом складають 70 % від загальної кількості населення.

2.1.3. Міграційні тенденції

Протягом 2021 року чисельність станом на 01.01.2022 року населення СТГ зменшилася на 150 осіб, це 3% за рік. За рахунок міграції офіційні дані відсутні.

Починаючи з 24.02.2022 року відбувалась постійна чисельна міграція населення.

За даними ДП «Інформаційнообчислювальний центр Міністерства соціальної політики України» станом на:

- 01.01.2025 року кількість внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), які перебувають на обліку в Луганській області та зареєстровані і обліковані ВПО Лозно-Олександріської СТГ складає 1170 осіб, в тому числі, що перемістилися після 24.02.2022 складає 26 осіб;

- 27.02.2026 року кількість осіб, що вибули з адміністративно територіальної одиниці Лозно-Олександрівської СТГ та зареєструвалися, як ВПО в інших регіонах України складає 315 осіб, в тому числі, що перемістилися після 24.02.2022 складає 271 особа (86%);

Станом на 01.01.2026 року у СВА знаходяться на обліку в Координаційному центрі надання допомоги ВПО в м.Ірпінь 101 внутрішньо переміщена особа (далі – ВПО) із числа мешканців СТГ, в тому числі:

- чоловіків 39 осіб, це 28% від загальної кількості;
- жінок 42 особи, це 46% від загальної кількості.

Із зареєстрованих за новим місцем переміщення ВПО по категоріям:

1) особи працездатного віку – 60 осіб, це 59 % від загальної кількості;
2) діти – 20 дітей, це 20 % від загальної кількості;
3) пенсіонери – 17 пенсіонерів, це 17 % від загальної кількості;
4) особи з інвалідністю – 4 осіб, це 4 % від загальної кількості.

Динаміка змін загальної кількості ВПО за два останніх роки (2024 та 2025 роки) вказано в таблиці 4.

Таблиці 4

№ п.п.	Назва категорії ВПО	на 01.01.2024	на 01.01.2025	на 01.012026
1	Особи працездатного віку	45	55	60
2	Діти	25	20	20
3	Пенсіонери	16	17	17
4	Особи з інвалідністю	2	4	4
ВСЬОГО:		**88**	**96**	**101**

Починаючи з повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну 24.02.2022 зовнішня міграція в державі має масштабний характер та перетворилась в негативну демографічну динаміку, наслідком чого через пошук безпеки, руйнування житла та інфраструктури, а також втрату джерел доходів, мільйони українців тимчасово виїхали за кордон, особливо в країни ЄС, зокрема Польщу, Німеччину, Чехію, і т.д.. Багато держав запровадили для українців спеціальні статуси тимчасового захисту, які дають право на проживання, роботу та освіту без складних процедур. За оцінкою Агентства ООН у справах біженців, станом на квітень 2025 року - 6,9 мільйонів українських мігрантів перебувало за кордоном. З них 6,4 млн. (93%) у європейських країнах, 560,2 тисячі українців (7%) за межами Європи. Найбільше громадян України прийняли Польща та Німеччина – із великим відривом від інших країн. В Німеччині тимчасовий захист мають 1,2 мільйонів українців. У Польщі 999,7 тисяч, хоча за весь час війни в цій країні його отримали понад 1,9 млн. українців.

З огляду на те, що значна частина мігрантів з СТГ виїздила з України нелегально через тимчасово окуповані території до російської федерації, статистичні дані по зовнішній міграції за 2022-2025 роки потребують уточнень.

Взявши до уваги оцінку перспективи повернення громадян України після закінчення гарячої фази війни дуже складно, тому що все більше громадян вже адаптувалися до життя за кордоном, а триваючі бойові дії та обстріли спричиняють подальше руйнування житлової та критичної інфраструктури. Також спостерігається ризик другої міграційної хвилі після скасування воєнного стану.

Також однією із складової міграційних процесів є внутрішня міграція. Внутрішнє переміщення людей спостерігається і у межах України. Громадяни мігрують в межах країни в центри стабільного розвитку.

З перших днів повномасштабного російського вторгнення міграційні процеси внутрішнього переміщення набули більших масштабів, прагненням людей перебувати у безпеці, небажанні визнавати окупаційну владу, ідучи на втрату необхідних для нормального існування, а саме житла, бізнесу, роботи, доходів і т.п..

Виявити загальну кількість внутрішньо переміщених осіб практично неможливо. В 2023 році Лозно-Олександрівською СВА створено Координаційний центр надання допомоги ВПО (Хаб) по обслуговуванню ВПО в м. Ірпінь Київської області, які покинули Луганську область ще з 2014 року.

Станом на 01.01.2026 на базі Хабу надаються різноманітні типів/видів допомог, консультацій та заходів, а саме: адміністративних, соціальних, культурно-просвітницьких, медичних, психологічних, освітніх, правничих та інших послуг.

Після початку тимчасової окупації всієї території СТГ починаючи з 2023-2025 роки в Координаційному центрі надання допомоги ВПО (Хабі) при Лозно-Олександрівській СВА в м.Ірпінь станом на:

- 01.01.2024 року зареєстровано та обслуговується 1497 ВПО з Луганської області, в тому числі: 88 ВПО Лозно-Олександрівської СТГ;
- 01.01.2025 року зареєстровано та обслуговується 1546 ВПО з Луганської області, в тому числі: 96 ВПО Лозно-Олександрівської СТГ;
- 01.01.2026 року зареєстровано та обслуговується 1673 ВПО з Луганської області, в тому числі 101 ВПО Лозно-Олександрівської СТГ.

Таким чином кількість ВПО Лозно-Олександрівської СТГ, які зареєстровано та обслуговується в Координаційному центрі надання допомоги ВПО (Хабі) в м.Ірпінь складає в межах 6% від загальної кількості. Розподіл ВПО із Лозно-Олександрівської СТГ, які вибули із своїх громад після 24.02.2022, відбувся по території України. Має місце те, що в багатьох регіонах України проживають ВПО із Лозно-Олександрівської СТГ.

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПУНКТУ 2.1. НАСЕЛЕННЯ ТА ДЕМОГРАФІЯ

Період до широкомасштабного вторгнення російської федерації (до 24.02.2022 року):

1. Чисельність населення. За 2021-2022 роки чисельність наявного населення СТГ зменшилася. Так у 2021-2022 роки чисельність наявного населення СТГ зменшилася на 180 осіб. Разом з цим слід зауважити, що чисельність населення СТГ за офіційною статистикою більш за все є перебільшеною за рахунок незареєстрованої еміграції, та за рахунок частини незареєстрованих смертей з початку березня 2022 року.

2. Негативний природний та міграційний приріст. Протягом 2021 року чисельність населення СТГ зменшилася на 180 осіб внаслідок природного скорочення за рахунок міграції. Темпи міграційного скорочення населення громади відсутні.

3. Демографічне навантаження. До 24.02.2022 року загальне демографічне навантаження населенням СТГ, а саме дітей від 0-14 років та населення у віці від 15-60+ років і старше в громаді було нижчим за загальноукраїнський показник.

Період повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну (з 24.02.2022 року)

1. Чисельність постійного населення на підконтрольній владі Україні територіях. За офіційними даними держстату України станом на 01.01.2022 року складає 4297 осіб, за даними ДМС України 3411 осіб. Так за 2022 – 13.11.2023 років між даними держстату та ДМС України зменшилася на 886 осіб.

2. Демографія та міграція. Офіційні статистичні дані за період з 24.02.2024 року відсутні.

Офіційні дані з 24.02.2022-2024 років по щодо кількісті населення СТГ на підконтрольних владі Україні територіях після початку повномасштабного вторгнення російською федерацією у Лозно-Олександрівській СВА відсутні. За даними ДП «Інформаційнообчислювальний центр Міністерства соціальної політики України» на 01.01.2025 року та на 27.02.2026 року є неточними. Це обумовлено тим, що мешканці СТГ, як ВПО проживаю у різних регіонах України і вести облік таких осіб дуже складно. Відповідно до зареєстрованих у Лозно-Олександрівській СВА ВПО при Хабі за 2023-2025 роки:

- на 01.01.2024 року: ВПО Лозно-Олександрівської СТГ складає 88 осіб, з Луганської області 1497 осіб;
- на 01.01.2025 року: ВПО Лозно-Олександрівської СТГ складає 96 осіб, з Луганської області 1546 осіб;
- на 01.01.2026 року: ВПО Лозно-Олександрівської СТГ складає 101 особа, з Луганської області 1673 осіб;

Кількість ВПО Лозно-Олександрівської СТГ за 2023-2025 роки складає в межах 6% від загальної кількості ВПО зареєстрованих в Хабі.

Динаміка зростання кількості зареєстрованих ВПО в Хабі за 2023 – 2025 роки. Цей показник збільшився у 2024 році на 49 осіб, у 2025 році на 127 осіб.

2.2. РИНОК ПРАЦІ

Війна в Україні нанесла великих збитків та проблем перш за все українській економіці та мільйони громадян залишились без роботи. Кількість робочих місць зменшується, а кількість безробітних та не занятих стрімко зросла. Ринок праці в умовах тимчасової окупації характеризується знищенням місцевої економіки, безробіттям та гуманітарною кризою.

Значний відтік працездатного населення, закриття підприємств, припинення діяльності малого та середнього бізнесу, призвели до дисбалансі в економіці. Значна частина економічно активного населення СТГ залишилась на тимчасово окупованій території, частина мешканців СТГ перемістились до підконтрольній владі України території, або виїхали за межі України, за кордон.

Провести аналіз кількісних показників ринку праці з початку березня 2022 року не має можливості. У зв'язку з соціальною напругою в країні рівень безробіття постійно росте.

Багато українців набули статусу учасників бойових дій і стали потребувати особливої підтримки від держави. Додатковою вразливою категорією є ветерани та їх сім'ї, з яких мають статус ВПО та не мають доступ до прийнятних умов праці, мають потребу у працевлаштуванні або шукають роботу з прийнятними умовами. Все це призводить до збільшення рівня безробіття, зниження рівня життя та соціальної нестабільності в цілому в країні.

Після 24.02.2026 року головними викликами для бізнесу, це логістика й фінанси, а головною проблемою є кадри. Релокація продуктивної вікової категорії громадян, молоді за кордон, зміна професійних пріоритетів і зростання частки дистанційної зайнятості створили нову реальність: внутрішній ринок праці значно скорочується, а конкуренція за фахівців зростає у кілька разів.

2.2.1. Робоча сила

Повномасштабне вторгнення російської федерації та тимчасова окупація територій, змусило бізнес та громадян адаптуватися в нових реаліях. На жаль основна частина бізнесу громади залишились на тимчасово окупованій території та по різним причинам перенести свої виробничі потужності і діяльність на підконтрольні владі України території не змогли. Причини таких дій мають різний характер, як позитивний, так і негативний.

Ведення бізнесу на тимчасово окупованих територіях України є складним викликом, що супроводжується високими юридичними ризиками та економічними втратами. Для бізнесу залишаються його релокація або юридична перереєстрація на підконтрольній владі України території.

Тимчасова окупація всієї території СТГ негативно вплинула на стан робочої сили громади. Так, за період з 24.02.2026 року по травень 2026 року релоковані та новостворені суб'єкти бізнесу, які зареєстровані у Лозно-Олександрівській СТГ на підконтрольній території владі України відсутні.

2.2.2. Зайнятість та безробіття

У 2021 році на території СТГ свою господарську діяльність вели 65-ть підприємств, установ та організацій, в яких працювало офіційно більше 600 осіб. Всього в Лозно-Олександрівській селищній раді було зареєстровано близько 2800 осіб працездатного населення, що складає 65% від загальної кількості населення громади. Офіційно на обліку у центрах зайнятості нараховується 187 безробітних мешканців СТГ (48%). За даними Лозно-Олександрівської селищної ради безробітних 387 осіб, в тому числі: 258 жінок (67%) та 129 чоловіків (33%).

Основні проблеми безробіття у сільській місцевості пов'язані з відсутністю робочих місць, де залишається використання сезонної праці сільськогосподарському виробництві.

Найбільші роботодавцями СТГ вказані у таблиці 5.

Таблиця 5.

№ з.п.	Назва роботодавців	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників у 2021 році		
				жінки	чоловіки
1	ПРаТ СВФ «Агротон»	Сільське господарство	88	15	73
2	Філія ПАТ ДПЗКУ «Солідарненський елеватор»	Сільське господарство	50	17	33
3	Лозно-Олександрівська ЗОШ І-ІІІ ступенів	Освіта	38	27	11
4	Привільський ліцей	Освіта	37	28	9
5	Мирненська ЗОШ І-ІІІ ступенів	Освіта	25	19	6
6	Солідарненська ЗОШ І-ІІ ступенів	Освіта	14	8	6
7	Шарівська ЗОШ – І-ІІІ ступенів	Освіта	20	15	5
8	Вівчаровська гімназія	Освіта	14	10	4
9	ЗДО «Барвінок»	Дошкільна освіта	7	7	-
10	ЗДО «Дзвіночок»	Дошкільна освіта	7	4	3
11	ЗДО «Привільське сонечно»	Дошкільна освіта	13	10	3
12	Вівчарівський заклад дошкільної освіти «Долоньки»	Дошкільна освіта	1	1	-
13	Шарівський комунальний дошкільний навчальний заклад «Світлячок»	Дошкільна освіта	2	2	-
14	Пункт «Швидкої допомоги» стг Лозно - Олександрівка	Охорона здоров'я	9	5	4
15	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини	Охорона здоров'я	6	4	2
16	Державна служба зайнятості Разом:	(технічні працівники та благоустрою)	62	46	16
16.1	*в тому числі: Лозно – Олександрівську селищна рада*		*47*	*33*	*14*
16.2	*Відділ освіти, культури, бібліотек, молоді та спорту*		*11*	*9*	*2*
16.3	*Відділ Фінансів*		*3*	*3*	-
16.4	*Служба у справах дітей*		*1*	*1*	-
17	КУ «Центр надання соціальних послуг	Соціальна сфера	16	16	-
18	КП «Сількомунгосп»	Комунальні послуги	1	1	-
19	Відділення інспекторів прикордонної служби «Лозно-Олександрівка»	Прикордонна частина	30	5	25
20	ДПРП-79	Пожежна частина	21	1	20
21	Інші в сільськогосподарському виробництві		78	40	38
	ВСЬОГО:		**601**	**327**	**274**

На сучасному етапі в Україні існує 2-і системи обліку безробіття, кожна з них працює за своїми правилами та цілями.

Перша система, це данні державної статистики ґрунтуються на методиці рекомендацій Міжнародної організації праці (МОП). Друга система, це дані Державної служби зайнятості (ДСЗ), що базуються на адміністративній статистиці, яка ведеться за кількістю офіційно зареєстрованих безробітних.

Після повномасштабного вторгнення російської федерації на Україну з'явилися нові виклики з питань ринку праці, особливо від структурних змін в економіці і демографічного спаду через міграційні процеси.

З початку березня 2022 року по теперішній час роботодавці бізнесу СТГ не релокувались на підконтрольну владі України територію. Лозно-Олександрівській СВА на постійній основі співпрацює з Луганським обласним центром зайнятості для покращення соціальної адаптації ВПО та ветеранів.

Разом з тим станом на 01.01.2026 року працевлаштовано 23 ВПО у створеній Лозно-Олександрівській СВА та релокованих структурних підрозділів селищної ради.

2.2.3. Оплата праці та соціально-трудові відносини

Реалізація та дотримання норм оплати праці під час дії воєнного стану має велике значення для захисту прав працівників. У сучасних реаліях несправедлива оплата праці присутня та є серйозною проблемою. Військова агресія російської федерації проти України суттєво вплинула і сфері трудових відносин.

Середня заробітна плата у 2021 році Лозно-Олександрівської СТГ складає 9280 грн., це 66% від загальноукраїнського показника та 76 % від середньо регіонального (Луганської області) показника.

Динаміка середньомісячної заробітної плати до загальноукраїнського регіонального (Луганської області) показника вказано в діаграмі 4.

Діаграма 4

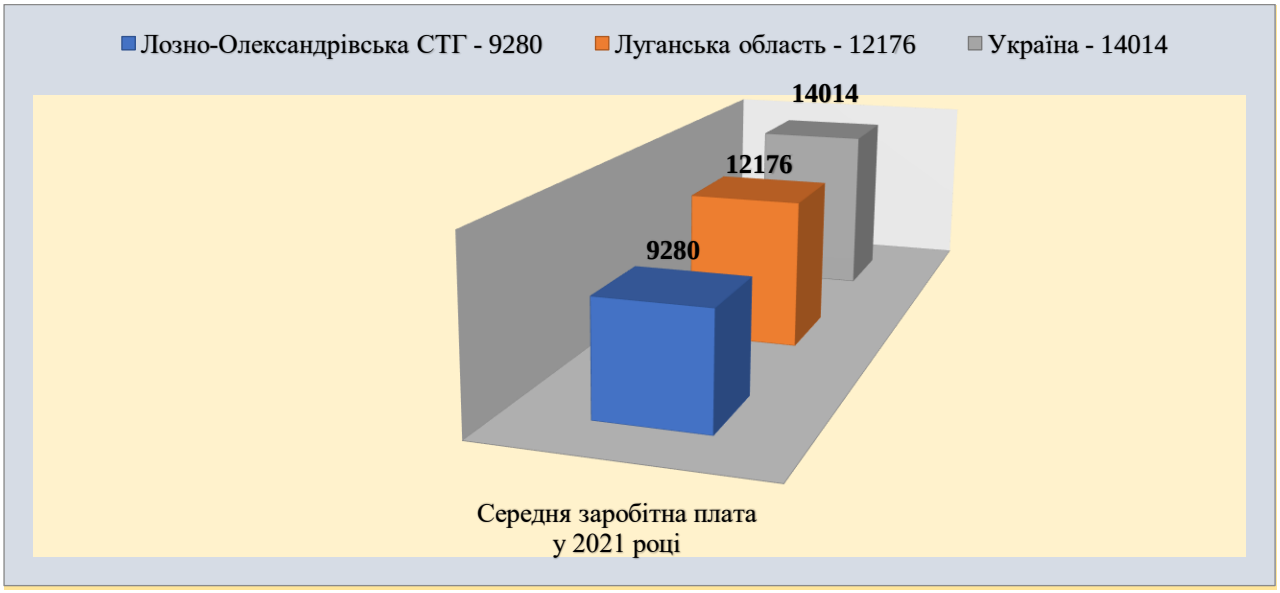

Статистична інформація з початку тимчасової окупації СТГ не оприлюднюється. Офіційна статистична інформація Державної служби статистики України з початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну не оприлюднювалася.

Станом на 01.01.2026 року середня заробітна плата працівників СВА та селищної ради склала 43842 грн., що на 16929 грн., або на 63% більше середньої номінальної заробітної плати в Україні (у 2025 році по Україні становила близько 26 913 грн.).

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПУНКТУ 2.2. РИНОК ПРАЦІ

Період до широкомасштабного вторгнення російської федерації (до 24.02.2022 року):

1. Робоча сила. Тимчасова окупація з початку березня 2022 року всієї території Лозно-Олександрівської СТГ негативно вплинула на стан робочої сили. Так, за період з 24.02.2026 року по травень 2026 року по даним жоден суб'єкт бізнесу не релокувався та залишився в окупації.

2. Зайнятість та безробіття. В 2021 році найбільша кількість населення в громаді була зайнято у сферах: «Сільське господарство» – 216 осіб, це 36 % від загальної кількості, «Освіта» – 178 осіб, це 30%, «Інші в сільськогосподарському виробництві» – 145 осіб, це 24% та стояли на обліку у центрі зайнятості для виконання тимчасової і іншої роботи – 62 особи, це 10%.

3. Оплата праці. В 2021 році середньомісячна заробітна плата в громаді у розрахунку на одного штатного працівника становила 9280 грн., це 76% порівняно із середньомісячною заробітною платою по Луганській області (12176 грн.) та 66% із середньомісячною заробітною платою по Україні (14014 грн).

Період повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну (з 24.02.2022 року)

1. Ринок праці та робоча сила. Ринок праці на релокованій території по Лозно-Олександрівській СТГ складається тільки із працівників Лозно-Олександрівської СВА. Так станом на 01.01.2026 року загальна кількість працівників СВА та селищної ради складає 23 особи. Даних по працевлаштуванні мешканців СТГ по регіонам України відсутні.

2. Зайнятість та безробіття. Зайнятість мешканців громади на релокованій території після повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну значно зменшилась та складає всього в межах 4% від загальної кількості зайнятого населення у 2021 році. Суб'єктом занятості на підконтрольній владі Україні території є Лозно-Олександрівська СВА. Інші дані відсутні.

3. Оплата праці. Статистична інформація починаючи з березня 2022 року Державною службою статистики України не оприлюднювалася. Станом на 01.01.2026 року середня заробітна плата працівників СВА на 63% більше від середньої номінальної заробітної плати в Україні за 2025 рік та склала 43842 грн.

2.3. ІНФРАСТРУКТУРА

2.3.1. Дорожньо-транспортна інфраструктура

Розвинена дорожньо-транспортна інфраструктура є необхідною передумовою економічного і соціального розвитку, особливо на місцевому рівні, адже дозволяє задовольнити потреби населення в перевезеннях вантажів і пасажирів, налагодити стабільні виробничо-кооперaційні зв'язки, досягнути збалансованого просторового розвитку та підвищити рівень локальної доступності сільських територій. Дорожня інфраструктура відіграє ключову роль у функціонуванні економіки громади, забезпечуючи зв'язок між населеними пунктами, аграрними підприємствами і т.п.. Для громади якісний стан автомобільних доріг має стратегічне значення.

До тимчасової окупації території СТГ зовнішній та внутрішній транспортні зв'язки здійснюються автомобільним та залізничним транспортом.

Залізнична станція розташована у с. Солідарне (код ЄМР: 509103). Ця станція забезпечує перевезення пасажирів (приміські поїзда Лантратовка – Нова Кондрашевська через Старобільськ) та вантажів, а саме виконує прийом та видачі вантажів вагонними і дрібними відправками.

Протяжність мережі комунальних доріг складає 70,32 км., в тому числі:

- доріг з твердим покриттям 21,86 км.;
- доріг з удосконаленим покриттям 21,7 км.;
- доріг з ґрунтовим покриттям 26,76 км.

На цих дорогах знаходиться 2-а автомобільні мости довжиною 600 метрів.

Значна частина доріг з твердим покриттям знаходиться у незадовільному стані, потребує як поточних, так і капітальних ремонтів. Однією із найбільших проблем територіальної громади є відсутність якісного твердого дорожнього покриття між центром громади та селами. Передусім це стосується автошляху Т 1313, це автомобільний шлях регіонального значення, що проходить територією Сватівського району через смт.Троїцьке – смт. Лозно-Олександрівку - смт.Білокуракине – м.Старобільськ.

В громаді відсутнє внутрішнє транспортне сполучення, проте з населених пунктів та через них курсують наступні рейси:

- с. Шарівка – смт Білокуракине (через смт Лозно-Олександрівка);
- с. Солідарне – смт Білокуракине (через сел-ще Мирне);
- м. Сєвєродонецьк – смт Лозно-Олександрівка;
- смт. Троїцьке – смт. Станиця-Луганська.

На териорії громаді встановлені автобусні зупинки, проте деякі з них вимагають приведення в належний стан, задля забезпечення їх доступності для маломобільних груп.

В смт. Лозно-Олександрівка є необхідність облаштування тротуарної зони з освітленням по вул. Центральна, задля забезпечення безпечного руху пішоходів.

Після широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України дані про транспортну інфраструктуру, зокрема значних пошкоджень і руйнувань відсутня.

2.3.2. Житлово-комунального господарство

Комунальне господарство СТГ входять служби ремонтно-експлуатаційні організації, які обслуговують житловий фонд, об'єкти соціально-гуманітарної інфраструктури, благоустрою, кладовища та надають ритуальні та інші послуги населенню.

До 24.02.2022 року житловий фонд Лозно-Олександрівської громади переважно складається з приватної садибної забудови та невеликої кількості комунальних багатоквартирних будинків. Багатоквартирний житловий сектор в громаді перебували на балансі громади, управління здійснювалося через мережу створених ОСББ.

Житлово-комунальне господарство СТГ притаманні наступні основні проблеми:

- високий рівень зношеності основних засобів;
- нове будівництва є вкрай низьким;
- будівництво комунального житла не ведеться, житлове будівництво здійснюється за рахунок індивідуальних забудовників.
- комунальна інфраструктура зношена більш ніж на 60 %, внаслідок чого кількість аварій зростає майже у 2 рази.
- у застарілому і аварійному стані знаходяться 70% мереж водопостачання. Села громади не мають спеціалізованих підприємств водопровідно-каналізаційного господарства. Довжина вуличних водопровідних мереж складає 34 км, в тому числі: зношені та аварійні в межах 24 км.;
- низький рівень забезпечення населення вуличним освітленням;
- утилізація відходів.

Обслуговуванням та ремонтом поривів на водопроводах займається КП «Сількомунгосп Лозно-Олександрівської селищної ради», в якого не достатня матеріально - технічна база для оперативного виконання деяких робіт з ліквідації та ремонту поривів. Водопровідні мережі у с. Гладкове, с. Солідарне, сел. Мирне та с. Привілля обслуговують місцеві кооперативи.

У 2020 році за рахунок коштів місцевого бюджету СТГ проведено відновлення вуличного освітлення в с. Нянчине. Для проведення робіт по встановленню вуличного освітлення в населених пунктах громади в першу чергу потребує комплексного підходу, а саме розробку проєктно-кошторисної документації.

Однією із головних невирішених проблем громади залишається вивезення та утилізація побутового сміття, а саме відсутні полігони, контейнери та спеціалізована техніка для вивезення сміття. Існує потреба в ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ. Це перш за все є екологічною проблемою громади. Для вирішення цього питання в першу чергу потрібно розробити схеми санітарної очистки територій населених пунктів громади.

Одним із основних завдань у сфері житлово-комунального обслуговування населення щодо благоустрою громади залишається облаштування зони відпочинку. Осередком дозвілля в смт. Лозно-Олександрівка є паркова територія в центрі селища.

Житлово-комунальне господарство громади, зокрема водопровідно-каналізаційне господарство, система електропостачання, житловий фонд СТГ тимчасово окуповано з початку березня 2022 року, будь-яка інформація з того часу стосовно зруйнування або будь-яких пошкоджень відсутня. Надання житлово-комунальних послуг та здійснення виробничої діяльності підприємствами житлово-комунального господарства, які не підконтрольні владі Україні припинено.

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПУНКТУ 2.3. ІНФРАСТРУКТУРА

1. Автомобільний транспорт до 2022 року. Для підтримки економічної діяльності громади та транспортного обслуговування населення до 2022 року функціонувала розгалужена дорожня мережа автомобільні комунальні дороги загального користування загальною протяжністю 70,32 км. На яких розташовані 2-а мости. По території СТГ проходили важливі автомобільні транзитні сполучення, що забезпечували внутрішньообласне транспортне сполучення.

2. Залізничний транспорт до 2022 року. По території СТГ проходить одноколійна неелектрифікована залізнична гілка, яка є частиною лінії Кіндрашівська-Нова – Валуйки російської федерації. У селі Солідарне розташована проміжна залізнична станція «Солідарний» (код ЄМР: 509103). Вона знаходиться на відстані близько 10-12 км. від базового населеного пункту смт. Лозно-Олександрівка.

3. Житлово-комунального господарство. Житловий фонд Лозно-Олександрівської громади переважно складається з приватної садибної забудови та невеликої кількості комунальних багатоквартирних будинків. Дані щодо їх кількості не зберіглися. Довжина вуличних водопровідних мереж складає 34 км. Зношеність комунальної інфраструктури складає більш ніж на 60 %. У аварійному стані знаходяться 70% мереж водопостачання.

2.4. СОЦІАЛЬНА СФЕРА

Соціальна сфера громади під час війни потребує забезпечення базових потреб населення, підтримка вразливих верств та інтеграція ветеранів та всебічну підтримку внутрішньо переміщених осіб. Надання соціальних послуг є важливою функцією місцевих органів влади та держави. Під час війни кількість людей, які потребують підтримки, збільшується в рази. Величезна кількість людей покинули дім. Враховуючи, що війна досі триває, кількість потребуючих допомоги і надалі зростає.

Повномасштабне вторгнення російської федерації на Україну створило серйозні виклики для добробуту українців, для інфраструктури, бізнесу та економічної стійкості. Тимчасова окупація зачепила кожну громаду Луганської області.

2.4.1. Освіта

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну, яке розпочалося 24 лютого 2022 року, призвело до тяжких наслідків для освіти в Україні. Війна погіршила доступ до освіти, поглибила наявні освітні нерівності, негативно вплинула на якість освітнього процесу й успішність, а також відобразилася на психоемоційному стані учасників освітнього процесу.

До початку тимчасової окупації СТГ система освіти складалася із 2-х напрямків, це дошкільна освіта та загальна середня освіта. Загальна освітня мережа складалась із 9-ть закладів, в тому числі: із 4-и закладів дошкільної освіти і 5-ть закладів загальної середньої освіти.

Ааналіз демографічної ситуації в громаді показує, що всі заклади освіти СТГ відчувають проблеми з наповненістю класів.

Система та структура освіти СТГ внаслідок збройної агресії російської федерації та тимчасової окупації зазнала значних змін.

З моменту тимчасової окупації СТГ всі заклади освіти, які надавали освітні послуги і підконтрольні Україні призупинили свою діяльність.

На момент розробки проєкту Стратегії інформація стосовно зруйнування або будь-яких пошкоджень освітніх об’єктів охорони відсутня.

На релокованій території даний функціонує структурний підрозділ Лозно-Олександрівської селищної ради в особі відділу освіти, культури, бібліотек, молоді та спорту.

Дошкільна освіта:

Дошкільна освіта є обов’язковою частиною у системі безперервного навчання. Перед дошкільною освітою, як і перед іншими галузями освіти, постало багато проблем та викликів. Дошкільна освіта є важливим етапом для цілісного розвитку дитини.

До 24.02.2022 року заклади дошкільної освіти СТГ перестали працювати. Мережа закладів дошкільної освіти СТГ вказано у таблиці 6.

Таблиця 6

Назва закладу дошкільної освіти	Тип власності	Функціонування станом на 01.01.2022
1. Заклад дошкільної освіти «Барвінок» Лозно-Олександрівської селищної ради Луганської області Скорочена назва: ЗДО "Барвінок"	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, сел. Лозно-Олександрівка, вул. Вишнева, буд. 33
2. Заклад дошкільної освіти (ясла садок) «Дзвіночок» Лозно-Олександрівської селищної ради Луганської області Скорочена назва: ЗДО "Дзвіночок"	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, сел. Лозно-Олександрівка, вул.Шевченка, буд. 29
3. Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) "Привільське сонечко" Лозно-Олександрівської селищної ради Скорочена назва: ЗДО (ясла-садок) "Привільське сонечко"	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська область, Сватівський район, сел. Привілля, вул. Спортивна, буд. 1-а
4. Шарівський заклад дошкільної освіти (дитячий садок) "Світлячок" Лозно-Олександрівської селищної ради Луганської області Скорочена назва: Шарівський ЗДО"Світлячок"	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с.Шарівка, вул. Центральна, буд. 1-а

Загальна чисельність дітей дошкільного віку від 0 до 6 років складає 205 дітей. Кількість дітей дошкільного віку Лозно-Олександрівської селищної СТГ в розрізі 5-ти старостівських округів вказано в таблиці 7.

Таблиця 7

Назва старостівських округів	Кількість дітей віком від 0 до 6 років		Роки народження			
			2021 рік		2020 рік	
	Разом:		Разом:		Разом:	
	дівчата	хлопці	дівчата	хлопці	дівчата	хлопці
смт. Лозно-Олександрівка	49		1		15	
	23	26	1	0	9	6
Привільський старостівський округ	82		0		12	
	37	45	0	0	5	7
Мирненський старостівський округ	27		0		2	
	14	13	0	0	2	0
Солідарнівський старостівський округ	24		0		4	
	9	15	0	0	2	2
Шарівський старостівський округ	23		0		1	
	8	15	0	0	1	0
Всього:	**205**		**1**		**34**	
	91	**114**	**1**	**0**	**19**	**15**

Загальна середня освіта:

Надання освітніх послуг мешканцям Лозно-Олександрівської СТГ, створення ефективних умов щодо навчання і виховання дітей, розвиток їх інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей необхідних для успішної самореалізації, забезпечення результативного управлінського та науково-методичного супроводу організації освітнього процесу є основною метою освітнього процесу громади.

Система та структура надання освітніх послуг внаслідок збройної агресії російської федерації та тимчасової окупації зазнала кардинальних значних змін.

До 24.02.2022 року освітня мережа складається із 5-ти закладів загальної середньої освіти та вказана в таблиці 8.

Таблиця 8.

Назва закладу дошкільної освіти	Тип власності	Функціонування станом на 01.01.2022
1. Шарівський ліцей Лозно-Олександрівської селищної ради Луганської області Скорочена назва: ШАРІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська обл., Сватівський р-н, с. Шарівка, вул. Центральна, буд. 1-а.
2. Солідарнівська гімназія Лозно-Олександрівської селищної ради Луганської області Скорочена назва: СОЛІДАРНІНСЬКА ГІМНАЗІЯ	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська обл., Сватівський р-н, с. Солідарне, вул.Шкільна, буд. 6
3. Мирненський ліцей Лозно-Олександрівської селищної ради Луганської області Скорочена назва: МИРНЕНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, сел. Мирне, вул. Шевченко, буд. 2
4. Лозно-Олександрівський ліцей Лозно-Олександрівської селищної ради Луганської області Скорочена назва: ЛОЗНО-ОЛЕКСАНДРІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, сел. Лозно-Олександрівка, вул. Вишнева, буд. 33
5. Привільський ліцей Лозно-Олександрівської селищної ради Луганської області Скорочена назва: ПРИВІЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ	Комунальний заклад	Призупинена діяльність юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с. Привілля, вул. Спортивна, буд. 2

Загальна чисельність дітей шкільного віку 334 дітей шкільного віку. На території СТГ функціонують чотири ліцеї, одна гімназія. Опорні заклади освіти відсутні. Показник співвідношення кількості учнів на одного вчителя в СТГ складає 3,4 учня. У загальноосвітніх школах України на одного вчителя припадає 9 учнів. В розрізі місто/село 11/6 осіб відповідно. У Луганській області цей показник складає 9 учнів. Таким чином, показник співвідношення кількості учнів на одного вчителя у СТГ перевищує загальноукраїнський та загальнообласний, що свідчить про необхідність оптимізації мережі.

Кількість закладів загальної середньої освіти у розрізі наявності працівників та учнів вказано в таблиці 9. Прогнозована кількість учнів 1 класу на наступні 7-м років вказано в таблиці 10.

Таблиця 9.

Назва освітнього закладу	Площа закладу (м²)/ учнів	Кількість педагогічних працівників		Кількість непедагогічного персоналу		Питома вага непедагогічного персоналу, %	Співвідношення кількості учнів на одного вчителя	Кількість класів/учнів											Всього учнів	Фактична наповнюваність класів, учнів на клас
								1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*		
Лозно-Олександрівський ліцей	2766/ 464	21		17		44,7	5,1	1/5	1/1	1/7	1/1	1/1	1/1	1/8	1/8	1/10	1/1	1/9	**108**	9,8
		жін.	чол.	жін.	чол.															
		19	2	9	8															
Мирненський ліцей	1797/ 300	14		12		46,2	3,6	1/5	1/6	1/8	1/5	1/5	0/2	-	0/3	1/6	0/4	1/7	**51**	7,3
		жін.	чол.	жін.	чол.															
		12	2	5	7															
Солідарнівська гімназія	594/ 150	8		6		38,4	4,8	-	0/3	-	1/9	1/5	1/8	-	1/8	1/6	-	-	**39**	7,8
		жін.	чол.	жін.	чол.															
		7	1	1	5															
Шарівський ліцей	1259/ 150	12		8		38	2,3	0/4	0/3	-	0/3	-	1/6	1/5	-	-	1/5	1/5	**31**	7,8
		жін.	чол.	жін.	чол.															
		10	2	5	3															
Привільський ліцей	2546/ 192	19		16		45,7	5,5	1/1	1/7	1/1	1/1	1/1	1/1	1/8	1/8	1/6	1/9	0/4	**105**	10,5
		жін	чол.	жін	чол.															
		17	2	9	7															

Таблиця 10

Навчальний рік						
2021/2022	**2022/2023**	**2023/2024**	**2024/2025**	**2025/2026**	**2026/2027**	**2027/2028**
49	48	34	38	31	18	36

Лозно-Олександрівська СТГ до 24.02.2022 року мала достатній потенціал педагогічних кадрів у закладах освіти. У той же час проблемним залишилось питання наявності психологів та соціальних педагогів. У закладах загальної середньої освіти працював один психолог та 3-и соціальних педагога.

Всього педагогічних та непедагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти СТГ складає 133 осіб, серед яких переважна більшість жінки, це 78 %. Чоловіки займають посади сторожа, опалювача, слюсаря, вчителя праці та фізкультури. Слід також зауважити, що керівниками у всіх закладах освіти є жінки.

Загальна кількість безпосередньо педагогів у закладах загальної середньої освіти СТГ складає 74 особи (56%). Найбільша питома вага педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти СТГ за віком є особи від 41 до 50 років і складає 27%. Педагогічні працівники у закладах загальної середньої освіти СТГ за віком вказані у діаграмі 5.

Діаграма 5.

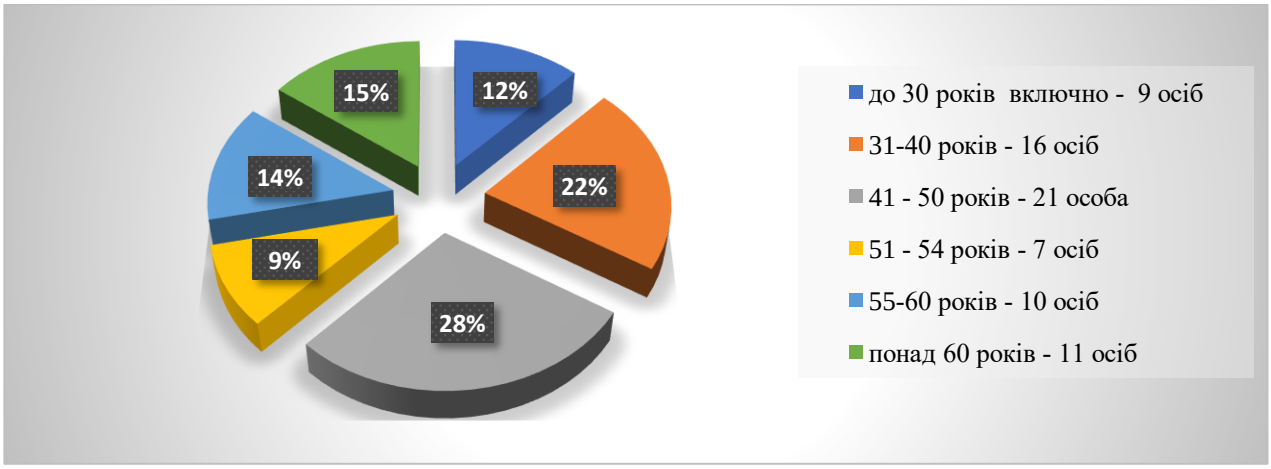

Відповідно до законодавчих норм, через малокомплектність класів діти знаходяться на індивідуальному навчанні, що не сприяє якості освіти.

З особливими потребами у СТГ навчається 2-і дитини (Привільський ліцей - 1 дитина (3 клас), Солідарнівська гімназія – 1 дитина (8 клас).

В громаді організовано підвезення учнів за 4 маршрутами. Підвезення здійснюють 5 шкільних автобусів.

За формою навчання у закладах загальної середньої освіти СТГ вказано в таблиці 11.

Таблиця 11

Назва освітнього закладу	Кількість учнів			
	Очна	Індивідуальна	Дистанційна	Екстернат
Лозно-Олександрівський ліцей	108	0	0	0
Привільський ліцей	103	1(10 клас)	0	1 (9 клас)
Мирненський ліцей	42	9 (6, 8, 10 клас)	0	0
Солідарнівська гімназія	35	4 (2, 8 клас)	0	0
Шарівська ЗОШ	21	10 (1, 2, 4 класи)	0	0

2.4.2. Охорона здоров'я

До початку тимчасової окупації території СТГ система охорони здоров'я складалася з 8-ми лікувально-профілактичних підрозділів комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я, а саме:

- 2-і амбулаторії загальної практики сімейної медицини;
- 5-ть фельдшерських пунктів;
- одна станція «Швидкої допомоги».

Чисельність штатних працівників у цих підприємств охорони здоров'я складає 30 осіб.

Також на території СТГ діяли 4-і аптечних пункти. Мережа закладів охорони здоров'я СТГ вказано в таблиці 12.

Таблиця 12

Назва	Назва підрозділу	Адреса підприємства	Кількість працівників
1. Лікарні			
1.1. Лозно-Олександрівська амбулаторія загальної практики сімейної медицини	підрозділ КНП «Білокуракинський центр первинної медико-санітарної допомоги»	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, сел. Лозно-Олександрівка, вул. Магістральна	5
1.2 Привільська амбулаторія загальної практики сімейної медицини	підрозділ КНП «Троїцький центр первинної медико-санітарної допомоги»	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с. Привілля	4
1.3.Станція «Швидкої допомоги»	підрозділ КНП «Луганської обласної ради «Луганський регіональний цент екстренної медичної допомоги та медицини катастроф»	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, сел. Лозно-Олександрівка, вул. Магістральна	9
2. Фельдшерські пункти (ФП)			
2.1. Мирненський ФП	підрозділ КНП «Білокуракинський центр первинної медико-санітарної допомоги»	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с. Мирне	2
2.2. Солідарненський ФП		юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с. Солідарне	2
2.3. Гладківський ФП		юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с. Гладкове	1
2.4. Шарівський ФП		юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с. Шарівка	1
2.5. Вівчарівський ФП	підрозділ КНП «Троїцький центр первинної медико-санітарної допомоги»	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с. Вівчарове	2
3. Аптечні пункти			
3.1. Аптека №77	приватна	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н с. Лозно-Олександрівка	1
3.2. Аптека №310	приватна	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, Мирне	1
3.3. Аптека №268	приватна	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с.Привілля, пров.Парковий, буд.14	1
3.4. Аптека ФОП Клєщов В.М.	приватна	юридична адреса: Луганська область, Сватівський р-н, с.Привілля, вул.Центральна, буд.4а	1

Лозно-Олександрівською селищною радою були укладені договори щодо надання медичних послуг на первинному рівні з КНП «Білокуракинською ПМСД» та КНП «Троїцького ПМСД» і вторинному рівні з КНП «Білокуракинська багатопрофільна лікарня» для забезпечення доступною, своєчасною, якісною та ефективною первинною та вторинною медичною допомогою.

З початку березня 2022 року після тимчасової окупації російською федерацією території СТГ надання медичних послуг закладами охорони здоров'я були припинені.

2.4.3. Соціальний захист

До початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України на території СТГ у структурі селищної ради створено відділ соціального захисту населення, службу у справах дітей, а також комунальну установу Центр надання соціальних послуг Лозно-Олександрівській селищної ради. Також, створено робочу групу з громадської безпеки та соціальної згуртованості СТГ.

Відділ соціального захисту здійснює державну політику у сфері соціального захисту населення, організує надання соціальних послуг особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати. Вирішує питання щодо соціальної підтримки населення громади та приймає документи для призначення і виплати соціальної допомоги, компенсацій, житлових субсидій, надання пільг, інших грошових соціальних виплат тощо.

Служба у справах дітей здійснює заходи спрямовані на поліпшення становища дітей бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень. Сприяє вирішенню питань усиновлення, влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, під опіку, піклування, до дитячих будинків сімейного типу, патронажних та прийомних сімей, веде контроль за умовами утримання та виховання такої категорії дітей.

Рішенням Лозно-Олександрівської селищної ради від 19.10.2018 року № 9/7 створено комунальну установу «Центр надання соціальних послуг Лозно-Олександрівської селищної ради». Метою діяльності Центру надання соціальних послуг є здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг громадянам, що опинилися у складних життєвих обставинах. Станом на 01.01.2021 в установі функціонувало одне відділення соціальної допомоги вдома. Соціальні працівники забезпечують побутову, медичну, психологічну допомогу.

Створена Робоча група з громадської безпеки та соціальної згуртованості селищної ради є консультаційно-дорадчим органом, якій визначає поточні проблеми громадської безпеки, соціальної згуртованості, розробляє засоби їх вирішення.

Вразлива категорія мешканців СТГ, які потребують соціального обслуговування налічується 673 особи, це складає в межах 15% від всього населення громади. В розрізі по групам вказано в діаграмі 6.

Діаграма 6.

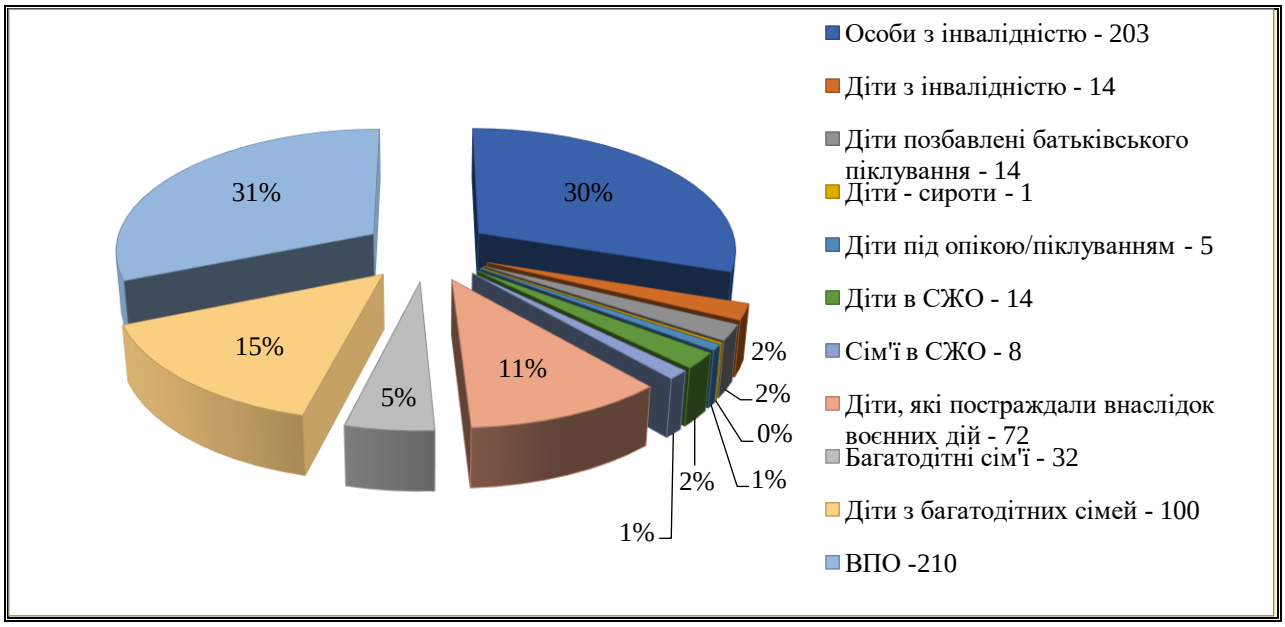

Найбільшу частку вразливих категорій мешканців СТГ займають ВПО - 31% та особи з інвалідністю - 30 %. Виходячи з цього необхідно розширення соціальних послуг для груп найбільш вразливого населення та необхідно посилити роботу у напрямку виявлення сімей, які опинились у складних життєвих обставинах та спрямувати роботу на вдосконалення системи раннього виявлення випадку та впровадження інтегрованої системи надання соціальних послуг.

КУ «Центр надання соціальних послуг Лозно-Олександрівської селищної ради» здійснює допомогу вдома особам похилого віку, одиноким, особам з інвалідністю, учасникам бойових дій, учасникам ліквідації аварії на ЧАЕС, діти війни, особи віком 80+. Допомога включає в себе закупівлю та доставку продуктів харчування, промислових товарів, медикаментів, приготовлення їжі, оплата комунальних послуг, психологічна підтримка, дрібний ремонт, прибирання, прання, отримання гуманітарної допомоги, сприяння у забезпеченні засобами реабілітації. Так, станом на 01.01.2021 на території СТГ проживало 214 осіб віком 80+, в тому числі 165 (77%) жінок та 49 (23%) чоловіків.

Надання всіх видів державної допомоги одержувачам з СТГ здійснюється централізовано в межах 20-ти видів державних соціальних допомог та грошових виплат.

Після повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України та тимчасової окупації всієї території СТГ установи та заклади соціального забезпечення не було евакуйовано, у зв’язку з цим було втрачено архівні документи, на тимчасовій окупованій території СТГ залишилась вся комп’ютерна техніка, кваліфіковані кадри.

Станом на 01.01.2026 найбільш затребуваними соціальним послугами є натуральна допомога, соціальна профілактика, інформування та консультування населення.

Реабілітаційні послуги дітям з інвалідністю з 24.02.2022 року та території СТГ не надавались.

2.4.4. Культура

Заклади культури повинні створювати умови для творчого розвитку особистості, підвищення культурного і духовного рівня, естетичного виховання громадян. Культурна сфера є досить важливою для формування національної ідентичності наших громадян, збереження цілісності та суверенності держави. Забезпечення її розвитку базується на знанні культурних потреб населення та має розглядатися, насамперед, через призму цінності та корисності, як для громади, так і для держави в цілому.

Однією із головних проблемою для СТГ є відсутність кваліфікованих кадрів у системі культурної сфери, недооцінювання культурної сфери серед владних органів, населення щодо стану та перспективи розвитку закладів культури. Зазвичай у сільській місцевості сільські клуби та будинки культури є чи не єдиним місцем творчого розвитку жителів громад. Проте постійне недофінансування матеріально-технічного оновлення, брак профільних фахівців із мистецькою освітою призводить до скорочення, а у деяких населених пунктах і до припинення діяльності культурних осередків.

На території СТГ мережа закладів культури до початку тимчасової окупації складається із 2-х будинків культури, 6-ти сільських клубів та 7-ми бібліотек філій при будинках культури та сільських клубах, в тому числі:

1) Лозно- Олександрівський будинок культури;
2) Мирненський сільський клуб;
3) Солідарненський сільський клуб;
4) Гладківський сільський клуб;
5) Петрівський сільський клуб;
6) Привільський будинок культури;
7) Вівчарівській сільський клуб;
8) Шарівський сільський клуб.
9) 7 (сім) бібліотек філій.

У 2022 році, внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації на Україну, фактично всі заклади культури, разом з більшістю наявних матеріальних ресурсів, а саме бібліотечні та музейні фонди, музичні інструменти, звукове та освітлювальне обладнання, сценічні костюми, комп'ютерна техніка, меблі тощо, опинилися на тимчасово окупованій території громади. Функціювання закладів культури з 24.02.2022 припинені.

Від часу тимчасової окупації СТГ на релокованій території значно зменшалося кількість проведених заходів. Було змінено тематичні направленості, перенесення термінів виконання заходів, що здійснювалися в рамках реалізації відповідно до діючих затверджених культурних заходів. Слід зазначити, що відхилення показників у багатьох позиціях відбулося та обумовлено тим, що значну кількість заходів проведено у дистанційному режимі, а деякі було взагалі скасовано.

На релокованій території України проводяться на постійній основі культурні заходи присвячені державним святам, патріотичного виховання молоді і т.п.. Всі культурні заходи проводяться на базі Координаційного центру надання допомоги ВПО з Луганської області в м.Ірпінь.

2.4.5. Молодіжна політика, фізична культура та спорт

Молодіжна політика

Сучасна молодь стикається з безпрецедентними викликами, спричиненими війною, економічною нестабільністю та соціальними трансформаціями. Умови воєнного стану вплинули на всі сфери життя молодих людей, включаючи освіту, зайнятість, фізичне та ментальне здоров'я, громадську активність і соціальну інтеграцію.

Важливим для громади залишається розширення можливостей для молодіжної участі у прийнятті рішень, що стосуються їхнього майбутнього, реалізація Національної молодіжної стратегії та громадських ініціатив щодо сприяння формування активного громадянського суспільства.

Сучасні суспільні процеси різко змінили соціальне, матеріальне і політичне становище молоді, тому поняття, що характеризували молодь колишнього суспільства потребують глибокого аналізу, переосмислення та уточнення.

Під час війни Останнім загострилося чимало молодіжних проблем, серед яких найголовнішими є:

- низький рівень життя, безробіття і значна економічна та соціальна залежність від батьків;
- шлюбно-сімейні проблеми а саме високий рівень розлучень, сімейних конфліктів;
- низька народжуваність дітей. Це обумовлено тим, що вже більше трьох десятиліть в Україні зберігається рівень народжуваності, який не забезпечує навіть відтворення поколінь;
- матеріальна незабезпеченість, відсутність умов для поліпшення житлових умов;
- погіршення стану здоров'я із малорухомого способу життя, яке пов'язане з сучасними технологіями, розширення інтернету та зростання соціальних відхилень, саме злочинність, пияцтво, наркоманія, проституція і т.п.;
- втрата оптимістичних настроїв щодо ідеалів, перспективи життя.

Молодь є головною та рушійною силою сучасного розвитку будь якої території. Перспективні напрямки залучення молоді в суспільні є забезпечення молоді робочими місцями, житлом, доступу навчання та до елементарних видів послуг.

Ці всі виклики потребують детального аналізу та розроблення стратегічних заходів державної політики, спрямованих на підтримку молоді в умовах сучасних реалій.

Стан війни в Україні дуже вплинув на постійну міграцію працездатного населення в небезпечні регіони України та за кордон, із них більше 60 % – це молодь від 14 до 35 років.

На 01.01.2021 населення від 14 до 35 років складало 22 %, 946 осіб, в тому числі: 489 (52%) жінок та 457 (48%) чоловіків.

Фізична культура та спорт

Фізичний розвиток і спорт є однією із головною складовою, що позитивно впливає на здоров'я, функціональні можливості людей. Реалізація державної політики у сфері фізичної культури та спорту протягом останніх років обумовила ряду негативних змін в наслідок російської агресії на Україну та тимчасовою окупацією території СТГ. Під час війни фізична активність залишається дуже важливим елементом здорового способу життя. Регулярні заняття спортом сприяють підтримці фізичного здоров'я, яке є критично важливим у стресових умовах воєнного часу.

З березня 2022 року робота галузі «Фізична культура і спорт» відбувалася в умовах воєнного стану.

До тимчасової окупації території громади, у освітніх закладах для дітей та молоді були створені фізкультурно-спортивні гуртки та секції, в яких займалися спортом діти та молодь у 5-ти гуртожитках/секціях 115 осіб. В розрізі по закладам вказано у таблиці 13:

Таблиця 13

№ за п.	Назва закладу	Кількість гуртків/секцій	Кількість осіб, які займається
1	Лозно-Олександрівський ліцей	2	60
2	Привільський ліцей	1	15
3	Мирненський ліцей	1	25
4	Солідарнівська гімназія	1	15
	РАЗОМ:	**5**	**115**

Після 24.02.2022 року на релокованій території основними напрями, які забезпечать розвиток фізичної культури і спорту для відновлення громади, це:

- розширення сфери фізичної культури і спорту в освітньому, виховному (національно-патріотичному) та оздоровчому напрямку;
- проведення потужної інформаційної складової здорового способу життя, занять фізичною культурою і спортом;
- сприяння щодо створення умов для задоволення потреб населення в заняттях фізичною культурою і спортом та фізкультурно-оздоровчих послугах;
- сприяння щодо створення традицій здорової людини, сім'ї, нації;
- розширення спортивних зав'язків між громадами, на регіональному та державному рівнях.

На релокованій території головними проблемами фізичного виховання є:

- відсутність власної спортивної інфраструктури та обмежений доступ до іншої спортивної інфраструктури;
- психоемоційний стрес. Воєнний стан викликає у молоді постійний стрес, тривогу і страх. Це призводить до зниження мотивації до занять фізичними вправами, а також негативно впливає на загальний стан здоров'я.

2.4.6. Учасники та ветерани війни і члени їх сімей

Війна в Україні, що триває ще з 2014 року та безперервний спротив російській агресії охоплює всіх мешканців країни. Вона складається з тисяч подвигів, історій полонених, поранених ветеранів, волонтерів та полеглих Героїв. В процесі цих подій головну роль відіграють наші захисники та захисниці, які боронять нашу державу.

До повномасштабного вторгнення російської федерації на Україну учасників антитерористичної операції (АТО) та в операції об'єднаних сил (ООС) станом на 01.01.2022 року брали участь 46-ть мешканців Лозно-Олександрівської СТГ, в тому числі 3-и жінки.

Ветерани війни, учасники бойових дій та члени їхніх сімей мають право на широкий комплекс державної допомоги та гарантій. Соціальний захист регулюється Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Цей статус дає право на пільги в багатьох сферах життя.

За даними Лозно-Олександрівської селищної військової адміністрації станом на 01.04.2026 року, на обліку із числа мешканців громади перебувають 29-ть ветеранів війни, які отримали цей статус учасників бойових дій та 3-и члена сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни. Особи з інвалідністю внаслідок війни відсутні, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною відсутні.

Також на обліку Лозно-Олександрівської селищної військової адміністрації знаходяться 10-ть дітей ветеранів війни та військовослужбовців, в тому числі одна дитина загиблих (померлих) ветеранів війни та загиблих (померлих) Захисників/Захисниць.

Реалізовуються програма економічного та соціального розвитку та місцева програма з питань підтримки ветеранів війни, членів родин загиблих (померлих), зниклих безвісти мешканців СТГ. У 2025 році відповідно до переліку заходів та завдань:

- раз в квартал проводився моніторинг потреб у вирішені нагальних проблем захисників і захисниць України, працівників ДСНС та членів їхніх сімей;
- виплачена одноразова грошова допомога 10-и учасникам бойових дій із бюджету СТГ у сумі 100,00 тис.грн. (по 10,00 тис.грн. кожному, хто подав заяви на виплату);
- виплачена одній особі, яка отримала інвалідність внаслідок війни грошову допомогу на лікування в розмірі 10,00 тис.грн. із бюджету СТГ;
- проведено щорічний забіг працівників СВА «Шануємо воїнів, біжу за Героя України»;
- проведено і взято участь в 9-и спортивних заходах;
- проведення 5-ть заходів присвячених героїзму Захисників і Захисниць України, працівників ДСНС;
- проведено 4-и заходи щодо вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України та працівників ДСНС;

- на офіційному веб-сайті, сторінках соціальних мереж інтернету СТГ щомісяця розміщувалась інформація стосовно надання соціальних та інших послуг та матеріальних і грошових виплат для Захисників і Захисниць України, працівників ДСНС та членів їх сімей.

- у Хабі оформлено «Куточок пошани та пам'яті», де висвітлено фото і біографії загиблих Захисників громади.

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПУНКТУ 2.4. СОЦІАЛЬНА СФЕРА

Період до широкомасштабного вторгнення російської федерації (до 24.02.2022 року):

1. Освіта. До 24.02.2022 система освіти СТГ складалася із 2-х напрямків, це дошкільна освіта та загальна середня освіта. Загальна освітня мережа складалась із 9-ть закладів, в тому числі: із 4-и закладів дошкільної освіти і 5-ть закладів загальної середньої освіти.

У дошкільних закладах прибувало 205 дітей, в тому числі 44% (91) дівчат та 56% (114) хлопчиків.

У закладах загальної середньої освіти навчалось 334 учня та працювало 133 особи, в тому числі 56% педагогів (74 особи), із них 78% жінок.

2. Охорона здоров'я. До 24.02.2022 система охорони здоров'я складалась із 8-ми лікувально-профілактичних підрозділів комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я на основі укладених договорів щодо надання медичних послуг на первинному рівні з КНП «Білокуракинською ПМСД» та КНП «Троїцького ПМСД» і вторинному рівні з КНП «Білокуракинська багатопрофільна лікарня». Чисельність працівників в цих підприємствах складало 30 осіб.

3. Соціальний захист. До тимчасової окупації території СТГ вразлива категорія мешканців СТГ, які потребують соціального обслуговування складало 15% (673 особи) від загальної кількості населення, із них 35% (214) осіб віком 80+. Для обслуговування та здійснює допомоги вдома особам похилого віку, одиноким, особам з інвалідністю, учасникам бойових дій, учасникам ліквідації аварії на ЧАЕС, діти війни, особи віком 80+ було створено та КУ «Центр надання соціальних послуг Лозно-Олександрівської селищної ради». Соціальна допомога здійснюється централізовано в межах 20-ти видів допомог та грошових виплат.

4. Культура. На території СТГ мережа закладів культури до початку тимчасової окупації складалась із 15-ти осіб, в тому числі 2-х будинків культури, 6-ти сільських клубів та 7-ми бібліотек філій при будинках культури та сільських клубах.

5. Молодіжна політика, фізична культура та спорт. На 01.01.2021 молодь у віці від 14 до 35 років складало 946 осіб (22%), в тому числі: 489 (52%) жінок та 457 (48%) чоловіків.

До 24.02.2022 року у освітніх закладах для дітей та молоді функціонувало 5-ть фізкультурно-спортивні гуртки та секції де займалось 115 дітей та молоді, це 35% від загальної кількості учнів, які займалися у закладах освіти.

6. Учасники та ветерани війни і члени їх сімей. На 01.01.2022 брали участь у АТО і ООС 46 мешканців Лозно-Олександрівської СТГ.

Період повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну (з 24.02.2022 року)

1.Освіта та охорона здоров'я. Після тимчасової окупації всієї території СТГ з 24.02.2026 року заклади освіти та підприємства охорони здоров'я, які підпорядковані владі України території не було евакуйовано, в зв'язку з цим призупинили свою діяльність. На тимчасово окупованій території залишились всі об'єкти та основна частина працівників цих закладів. На підконтрольній владі України території жодного закладу освіти та підприємства охорони здоров'я не було релоковано та створено. Освітні послуги та медичні послуги мешканцям СТГ на території України надаються закладами освіти і охорони здоров'я приймаючими громадами, де зареєстровані дані мешканці як ВПО.

2. Соціальний захист. Після тимчасової окупації всієї території СТГ з 24.02.2026 КУ «Центр надання соціальних послуг Лозно-Олександрівської селищної ради», що надавала соціальні послуги не було евакуйовано. Було втрачено архівні документи, все обладнання та кадри залишились на тимчасово окупованій території СТГ. Реабілітаційні послуги дітям з інвалідністю з 24.02.2022 не надаються.

На підконтрольній владі України території надання всіх видів державної соціальної допомоги та грошових виплат мешканцям СТГ здійснюється в приймаючих громадах, де ці мешканці зареєстровані як ВПО.

3. Культура. У 2022 році, внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну та тимчасової окупації всієї території СТГ, фактично всі заклади культури, разом з наявними матеріальними ресурсами (бібліотечні та музейні фонди, музичні інструменти, сценічні костюми, декорації, комп'ютерна техніка, меблі тощо), опинилися на окупованій території громади.

Після 24.02.2022 всі культурні заходи проводяться Лозно-Олександрівською СВА на базі Координаційного центру надання допомоги ВПО з Луганської області в м.Ірпінь. Значну кількість заходів проводяться у дистанційному режимі, частина була взагалі скасовано.

4. Фізична культура та спорт. На релокованій території власна спортивна інфраструктура відсутня та обмежено доступ до іншої спортивної інфраструктури.

5. Учасники та ветерани війни і члени їх сімей. На 01.01.2026 року на обліку із числа мешканців громади перебувають 29-ть ветеранів війни, які отримали цей статус учасників бойових дій та 3-и члена сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни. Особи з інвалідністю внаслідок війни відсутні, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною відсутні. Ще на обліку знаходяться 10-ть дітей ветеранів війни та військовослужбовців.

2.5. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

Широкомасштабна збройна агресія російської федерації проти України, внесла суттєві корективи в життя українців. Через тимчасову окупацію всієї території СТГ, мешканці громади змушені проживати в інших регіонах України та за її межами.

Починаючи з 24.02.2022 року додатковим викликом для аналізу та прогнозування економічного розвитку громади є складність оцінки поточної ситуації, оскільки практично відсутня статистична інформація. В умовах обмеженої офіційної статистики, джерелами альтернативної інформації, які використовуються в даних складних умовах, є попередні адміністративні дані.

Робота Лозно-Олександрівської селищної військової адміністрації (надалі – СВА) була зосереджена на релокованій території створення та сприяння у вирішенні питань щодо трудових відносин та працевлаштуванні ВПО, налагодження зав'язків з міжнародними організаціями для спільної реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги, тощо.

2.5.1. Сільське господарство

Сільське господарство є ключовим та перспективних напрямком економічному розвитку СТГ, чому сприяють найродючіші чорноземи в Луганській області та великі земельні площі, придатні для товарного сільськогосподарського виробництва.

До 24.02.2022 року основною спеціалізацією сільськогосподарського виробництва всіх форм власності в рослинництві є:

- вирощування зернових культур (озима і ярова пшениця та яровий ячмінь);
- технічних культур (кукурудза, соняшник):

В тваринництві, це виробництво м'яса.

Найбільшими бюджетоутворюючими суб'єктами СТГ є:

- ПСП «Агрофірма Привілля»;
- ПРаТ СВФ «Агротон»;
- філія ПАТ ДПЗКУ «Солідарненський елеватор».

За показниками 2021 року на території СТГ функціонувало 47 суб'єктів господарювання для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, в тому числі:

- 12-ть сільськогосподарських підприємств на приватній основі;
- 19-ть фермерських господарств;
- 16-ть приватних підприємців (ФОПи).

Землі, які знаходяться у користуванні на умовах оренди чи у приватній власності у товаросільгоспвиробників складають:

- 82% сільськогосподарські підприємства;
- 16% фермерські господарства;
- 2% приватні підприємці (ФОпи).

Перелік суб'єктів господарювання для ведення товарного сільськогосподарського виробництва приведені у таблиці 14.

Таблиця 14

№ з.п.	Сільськогосподарські підприємства:
1	ПСП "АФ Привілля"
2	ПСП "Відродження"
3	ТОВ"Агро-Титан"
4	ТОВ"АК Колос"
5	ПРАТ СВФ «Агротон»
6	ТОВ «Форсаж агро»
7	ТОВ «Грисар-Агро »
8	СТОВ МТС "Альянс"
9	СТОВ "Птиця"
10	ТОВ "Білокуракинський тваринницький комплекс"
11	ПП "Агро-ХХ1"
12	ПП Лютий С.Ф.
	Фермерські господарства, які обробляють більше 100 га землі:
1	ФГ «Донбасагро »
2	ФГ «Людмила »
3	ФГ « Ява »
4	ФГ «Форвард »
5	ФГ «Форвард-2»
6	СФг "Орхідея"
7	ФГ "Житнє-Стан"
	Фермерські господарства, які обробляють менше 100 га землі, разом
1	ФГ « Діана »
2	ФГ «Кохана»
3	ФГ «Любава»
4	СФГ «Лан»
5	СФГ «Красний яр»
6	ФГ «Привілля ДАК»
7	ФГ « ПРИВІЛЛЯ-АГРО»
8	ФГ "Вільшани"
9	СФГ "ТЕМП"
10	СФГ "Простір"
11	ФГ "Форвард-2"
12	ФГ "Застава 2010"
	Приватні підприємці (ФОПи), разом
1	ФОП Посохова О.В.
2	ФОП Маслакова Ю.Г.
3	ФОП Ромащенко В.І.
4	ФОП Юрсенко М.О.
5	гр. Тарасов О.І.
6	гр. Юров Ю.І.
7	гр. Шевченко
8	гр. Тарасов І.О.
9	гр. Іванов С.Ю.
10	гр. Матвієнко С.С.
11	гр.Панченко А.І.
12	гр.Лунякін В.Є.
13	гр.Кацаваленко С.М.
14	гр.Єршов М.М.
15	гр.Бондаренко В.В.
16	гр.Фоменко В.І.

Після 24.02.2026 року всі суб’єкти господарювання аграрного сектору залишились на тимчасово окупованій території СТГ. З того часу і по теперішній час дані про їх діяльність відсутні.

2.5.2. Інвестиції, будівництво, архітектура та містобудування

Інвестиційна діяльність

В зв'язку з військовою агресією російської федерації та тимчасовою окупацією території СТГ діяльність щодо залучення інвестиційних надходжень у розвиток громади суттєво змінилася. Практично вся інвестиційна інфраструктура залишилася на тимчасово окупованій території СТГ. Дані до 24.02.2022 року щодо залучення інвестицій, міжнародних донорів відсутня. В зв'язку з тимчасовою окупацією громади реалізація інвестиційних проєктів, які були розпочаті були призупинені.

До 24.02.2022 року на території СТГ поступово владувалися інвестиції у стабільну роботу підприємств, їх розвитку та вдосконалення виробничих процесів. Основою цих вкладень були власні інвестиції аграрного сектору громади, тобто основним джерелом фінансування залишалися власні кошти сільгосптоваровиробників, частка яких коливалася в межах від 20% до 50%, залежно від року. Інші джерела, такі як державний бюджет та іноземні інвестиції, мали дуже малий вплив.

З метою залучення додаткового зовнішнього фінансування для розвитку території СТГ після було підготовлено на англійській перелік інвестиційних пропозицій комунальної форми власності (додається), який налічував проєктні пропозицій розвитку першочергових об'єктів в сферах житлово-комунального господарства, освіти, охорони здоров'я та інше. Але на даний час ці проєкти потребують значних змін у зв'язку з тим, що на даний час територія СТГ тимчасово окупована і після деокупації будуть значні зміни.

Після 24.02.2022 року для стимулювання інвестиційної діяльності на підконтрольній владі України території структурними підрозділами СВА та селищної ради проводиться постійна робота щодо виявлення та висвітлення потенційних інвесторів, з подальшим підписанням документів про співпрацю стосовно інвестиційної підтримки, які залучатимуть свої матеріальні та фінансові ресурси на здійснення заходів для підтримки ВПО, створення нового бізнесу, в тому числі ветеранського бізнесу.

Будівництво, архітектура та містобудування:

Через збройну агресію російської федерації проти України та тимчасову окупацію території СТГ будівельна галузь опинилася в складній ситуації.

З березня 2022 всі заплановані будівельні роботи на території СТГ зупинилися. На об'єктах будівельних робіт (реконструкції, капітального та поточних ремонтів), які опинилися на тимчасово окупованих територіях, залишилася значна кількість матеріалів та обладнання, які були закуплені за кошти підрядних організацій для виконання робіт на об'єктах, фінансування яких передбачалося за бюджетні кошти, що зумовило їх додаткові збитки.

Враховуючи надскладну обстановку, пов'язану з тимчасовою окупацією всієї території СТГ, визначити реальний стан та провести обстеження таких об'єктів неможливо.

На релокованій території станом на сьогодні Лозно-Олександрівська СВА не веде жодного будівництва, у тому числі будівництва житла, яке вкрай необхідне ВПО, так як відсутня власна інфраструктура та бажаючи отримати дане житло.

Враховуючи наявні політичні та військові реалії, деокупація території СТГ наразі малоймовірна, отже відновлення та розвиток будівельної галузі СТГ залишаються лише у далекій перспективі

2.5.3. Підприємництво та її підтримка

Підприємництво є одною із ключовою опорою економіки СТГ, створюючи робочі місця, є платниками податків, які надходять до місцевого бюджету.

До 24.06.2022 в структурі економіки СТГ підприємницька діяльність представлена 28-ми суб'єктами, де працювало 77 осіб, які формували в межах 10% місцевий бюджет територіальної громади за власними надходженнями.

Перелік суб'єктів малого бізнесу, які були зареєстровані на території СТГ станом на 01.03.2022 року вказано у таблиці 15.

Таблиця 15

№ п.п.	ПІБ	Вид діяльності	Кількість працюючих осіб
1	Орєшина Н.Г.	торгівля	5
2	Волощенко Л.О.	торгівля	3
3	Біюн Д.В.	торгівля	2
4	Морозов М.М.	торгівля	3
5	Бармет О.О.	торгівля	2
6	Маслакова О.І.	торгівля	1
7	Біюн В.В.	торгівля	1
8	Сичов С.В.	ремонт автомобілів	1
9	Лагутіна Н.М.	торгівля	1
10	Ківшар С.І.	торгівля	2
11	Євсюков В.О.	вантажні перевезення	2
12	Попкова О.М.	торгівля	2
13	Попова Н.В.	торгівля	2
14	Шаршов В.І.	торгівля	3
15	Овчаренко С.О.	торгівля	5
16	ФОП Маслакова Ю.Г.	торгівля	2
17	ФОП Маслакова Ю.Г.	торгівля	2
18	ФОП Маслакова О.І.	торгівля	2
19	ФОП Оденчук О.С.	торгівля	7
20	ФОП Люта А.В.	торгівля	2
21	Фоп Лютий В.С.	торгівля	3
22	ФОП Дубиненко О.Ф.	торгівля	5
23	ФОП Поталенко Д.С.	торгівля	4
24	ФОП Тихонова Л.Є.	хлібопекарня	7
25	Відокремлений підрозділ КП ЛО "Фармація Північ" Аптека №268	торгівля медичними препаратами	2
26	Аптека ФОП Клєщов В.М.	торгівля медичними препаратами	2
27	Аптека №77	торгівля медичними препаратами	2
28	Аптека №310	торгівля медичними препаратами	2
	Разом:		**77**

Після повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України та тимчасової окупації всієї громади майже всі суб'єкти лишився на тимчасово окупованій території СТГ.

Відповідно до даних щодо сплати податків і зборів до бюджету СТГ, 6-ть фізичних осіб – підприємців будучи на тимчасовій окупованій території сплачували податки у 2022-2023 роках, це 21 % від загальної кількості до початку повномасштабного вторгнення. У 2024-2025 роках залишилось 3-и фізичні особи – підприємці, 11% від загальної кількості до початку повномасштабного вторгнення.

Інформація щодо кількості суб'єктів підприємницької діяльності, які після 24.02.2022 релокувалися та перереєструвались до інших областей України на даний час відсутня.

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПУНКТУ 2.5. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

Період до широкомасштабного вторгнення російської федерації (до 24.02.2022 року):

1. Економіка СТГ до 24.02.2022 року. До тимчасової окупації СТГ вона мала значний потенціал у економічній діяльності, а саме у розвитку сільського господарства та підприємництва. В структурі сільського господарства велику питому вагу займали підприємства на приватній основі, а саме сільськогосподарські товариства, фермерські господарства, які займалися в своїй основі рослинництвом, це вирощування зернових та технічних культур (пшениця, ячмінь, соняшник, кукурудза). Питома вага сільського господарства у економіці та бізнесу складає в межах 80-85%.

Підприємницькою діяльністю займалися в напрямку роздрібної торгівлі, торгівля медичними препаратами (Аптеки) та ремонт автомобілів та перевезенням.

Період повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну (з 24.02.2022 року)

1. Наслідки збройної агресії та втрати для економіки СТГ. Внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації та повної тимчасової окупації території СТГ, починаючи з 05 березня 2022 року всі виробничі потужності, об'єкти інфраструктури, об'єкти, сільгосптехніка та обладнання агропромислового комплексу залишилася на тимчасово окупованій території. Відбулася повна призупинка обсягів виробництва валової продукції у вартісному еквіваленті. Всі нереалізовані товари сільськогосподарської та іншої продукції були захвачено окупантами.

Одним із наслідків повномасштабного вторгнення російської федерації після 24.02.2022 року для економічної активності до безпечних місць підконтрольній владі території України по даним Лозно-Олександрівської селищної військової адміністрації релоковані суб'єкти бізнесу відсутні.

2. Втрата обсягів інвестицій. Початок військових дій у 2022 році в Україні призвело до повного скорочення капітальних інвестицій, особливо власних капітальних інвестицій. Суб'єкти бізнесу, які зареєстровані в Україні зупинили свою діяльність, скоротили виробництво, що призупинило обсяги інвестицій. Державне та місцеве фінансування було призупинено та переорієнтовано на військові потреби та гуманітарну допомогу.

3. Відсутність будівництва та житла для ВПО. Отже, станом на 01.01.2026 на території СТГ не ведеться жодного будівництва. Також на підконтрольній владі України території також не ведеться будівництва житла, яке вкрай необхідне для розміщення ВПО. Головною причиною є відсутність власної території, земельних ділянок для реалізації цих заходів. Починаючи з березня 2022 року по теперішній час до Лозно-Олександрівської СВА не поступало жодної заяви щодо надання житла від ВПО.

2.6. ФІНАНСИ ТА БЮДЖЕТ

Бюджет територіальної громади є головним фінансовим документом, який регламентує всю фінансово-господарську діяльність місцевої влади, бюджетних установ та забезпечує економічний та соціально-гуманітарний, культурний розвиток СТГ.

Бюджет Лозно-Олександрівської СТГ по рокам розроблявся та ґрунтувався на прогнозних розрахунках доходів та розрахованих видатків, що містяться в бюджетних запитах. Рішення про місцевий бюджет СТГ формувався відповідно до типової форми, яка розроблена та затверджена Міністерством фінансів України на відповідні періоди. Також були затверджені паспорти бюджетних програм, які були оприлюднені у відповідності до вимог чинного законодавства.

Фінансовий аналіз за економічною класифікацією показав, що основну частку займає виплата заробітної плати. Видатки, спрямовані на розвиток займають невеликі відсотки. Фінансова інфраструктура у громаді нерозвинута. У центральному (базовому) населеному пункті смт. Лозно-Олександрівка є один банкомат і термінал для оплати послуг, що створює складнощі для доступу до фінансових послуг, особливо соціально незахищеної категорії людей (літні люди, жінок і чоловіків з інвалідністю і т.п.). Пенсії та інші соціальні виплати люди переважно отримують через Укрпошту (листоноші пенсію приносять додому), частково на картковий рахунок.

В умовах несприятливої економічної ситуації, яка склалася внаслідок вкрай негативного впливу збройної агресії російської федерації на наповнення місцевого бюджету СТГ, збалансованість за доходами та видатками, забезпечення своєчасної виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати, а також фінансування у повному обсязі захищених статей видатків, досягається шляхом запровадження жорсткого режиму економії бюджетних коштів та обмеження непершочергових видатків.

Тимчасова окупація всієї території громади безумовно відобразилося на бюджетні процеси починаючи з 2022 року.

Основні фінансові показники по доходам та видаткам вказано у таблиці 16.

Таблиця 16

Показники	Доходи			Видатки		
	Всього:	в тому числі:		Всього:	в тому числі:	
		загального фонду	спеціального фонду		загального фонду	спеціального фонду
2021 рік	85214,02	54997,78	30216,24	60884,12	49529,16	11354,96
2022 рік	24938,47	23612,65	1325,82	23515,51	22116,40	1399,12
2023 рік	30595,49	30595,49	–	9603,31	8445,92	1157,39
2024 рік	24524,41	24152,41	372,00	24697,16	23577,41	1119,75
2025 рік	10673,90	10673,90	–	12627,55	12627,55	–
Темп росту (зниження) 2022 до 2021						
грн.	– 60275,55	– 31385,13	– 28890,42	– 37368,61	– 27412,76	–9955,84
%	29	43	4	39	45	12
Темп росту (зниження) 2023 до 2022						
грн.	5657,02	6982,84	– 1325,82	– 19912,20	– 13670,48	– 241,73
%	123	130	–	41	38	83
Темп росту (зниження) 2024 до 2023						
грн.	– 6071,08	– 6443,08	372,00	15093,85	15131,49	37,64
%	80	79	–	257	279	97
Темп росту (зниження) 2025 до 2024						
грн.	– 13847,51	– 13478,51	372,00	1275,10	– 10949,86	97
%	44	44	–	51	54	–

2.6.1. Дохідна частина

За період з 2020 – 2026 роки відбулися значні зміни у процесах формування та виконання місцевих бюджетів Лозно-Олександрівської СТГ, що суттєво вплинули на їх фінансову спроможність.

До тимчасової окупації території громади структура доходів місцевого бюджету СТГ складала із власних доходів в межах 57%, міжбюджетних трансфертів 43%, із них:

- базова дотація 11%;
- освітня субвенція 30%;
- дотація з місцевого бюджету на утримання закладів освіти та охорони здоров’я за рахунок субвенції з державного бюджету 2%.

Частка міжбюджетних трансфертів у доходній частині бюджету СТТ вказано в діаграмі 7.

Діаграма 7

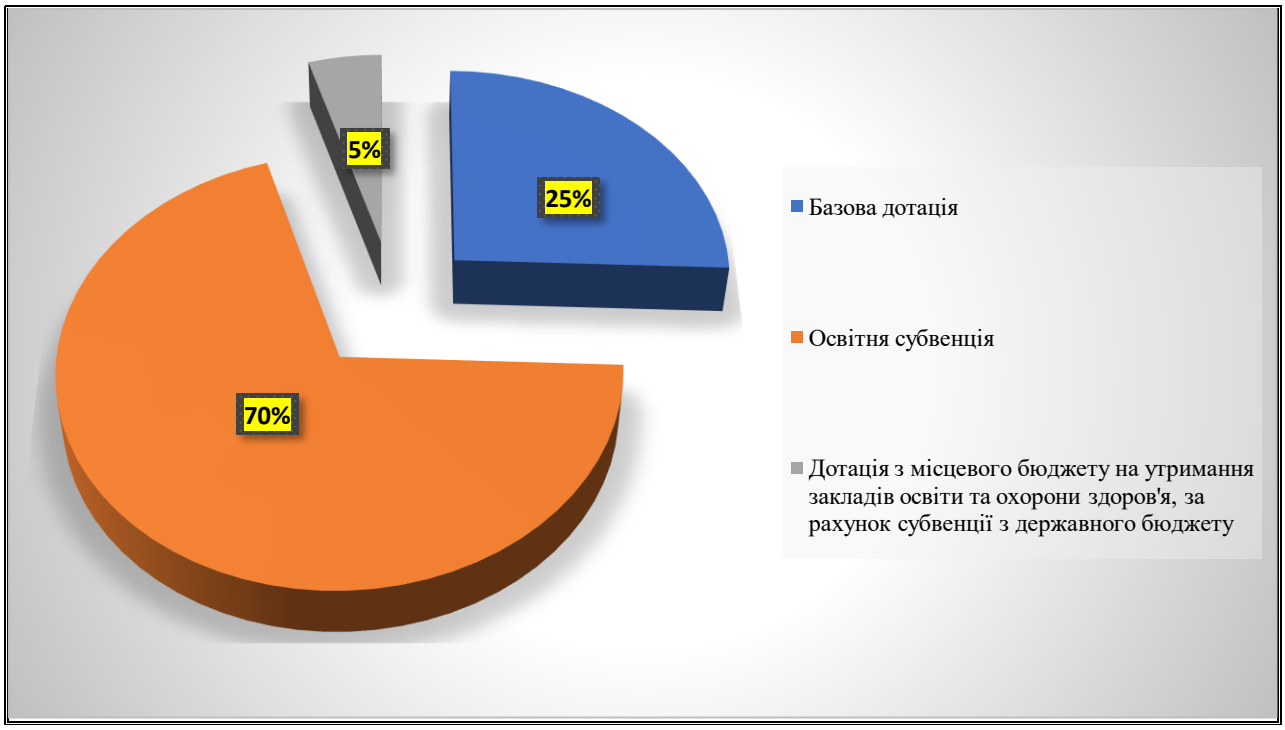

Найбільшу частку міжбюджетних трансфертів складає освітня субвенція 70% від загальної суми трансфертів. Податкові надходження на рівні 57% усіх доходів бюджету СТГ.

Динаміка змодельованої доходної частини загального фонду бюджету СТГ за 2019 – 2021 роки вказані у діаграмі 8.

Діаграма 8

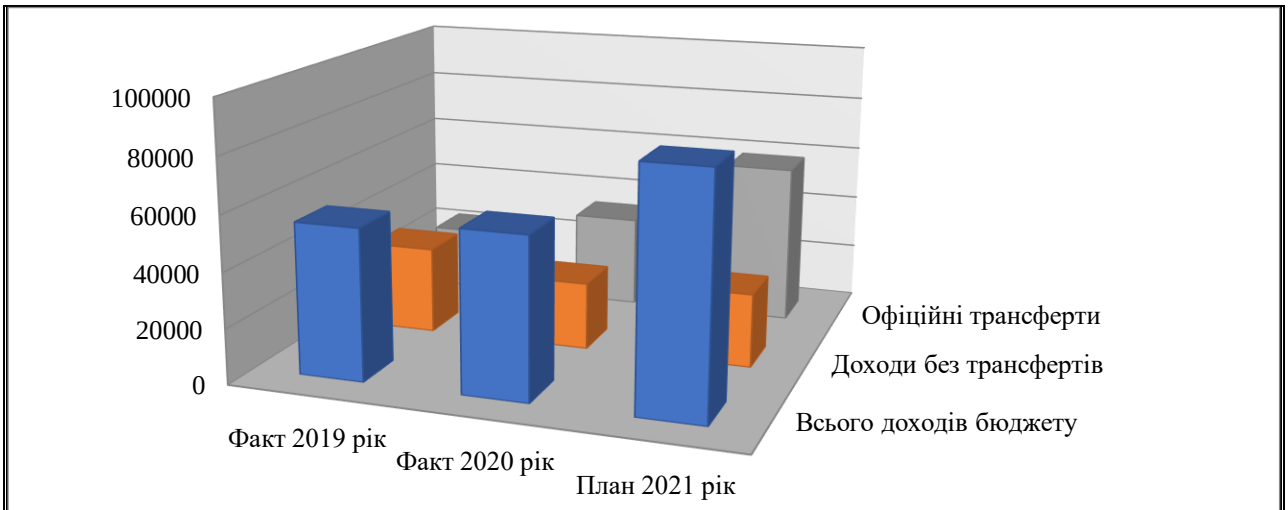

	Факт 2019 рік	Факт 2020 рік	План 2021 рік
Всього доходів бюджету	54908,2	58094,4	85214,023
Доходи без трансфертів	31685,7	24496,7	26774,1
Офіційні трансферти	23222,5	33597,7	58439,923

Доходи бюджету СТГ у 2021 році на 20% менше фактичного виконання бюджетів у 2020 році, також спостерігаємо зменшення у 2021 році на 16% рівень доходів без трансфертів по відношенню до виконання бюджетів у 2019 році.

У 2021 році зменшено обсягів міжбюджетних трансфертів на 41% по відношенню до показника 2020 року та на 14% по відношенню до 2019 року.

Структура доходів до бюджету СТГ за власними надходженнями мають стати фінансової основою для розвитку громади.

У структурі власних надходжень доходної частини бюджету на 2021 рік:

- 30% податок на доходи фізичних осіб (ПДФО);
- 17% єдиний податок (це єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий звітний рік дорівнює або перевищує 75 %).

Слід зазначити дуже низький відсоток надходжень від земельного податку, з урахуванням того, що основа економіки СТГ є сільське господарство.

В структурі доходів бюджету СТГ за І квартал 2021 року частка складає:

1) ПДФО:

- 39% Агрофірма «Привілля»;
- 27% відділ освіти, культури, бібліотек, молоді та спорту селищної ради;
- 19% ФОПи, приватні особи, які займаються товарним сільськогоспвиробництвом і веденням особистого селянського господарства;
- 8% Лозно-Олександрівська селищна рада;
- 3% СФ ПрАТ «Агротон»;
- 4% філія ПАТ ДПЗКУ «Солідарненський елеватор».

2) Єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників:

- 63% Агрофірма «Привілля»;
- 21% фермерські господарства;
- 15% СФ ПрАТ «Агротон».

Структура власних бюджетних надходжень до бюджету СТГ у відсотках вказано у діаграмі 9.

Діаграма 9

У 2022 році після тимчасової окупації всієї території СТГ виконання доходів бюджету СТГ було забезпечено лише на 29%, у порівнянні з 2021 роком обсяг надходжень скоротився на 60275,6 тис.грн..

У 2023 році ситуація з наповненням місцевого бюджету порівняно з 2022 роком покращилася і збільшено на 23%, що складає 5657 тис.грн..

У 2024 році до місцевого бюджету отримано доходів на загальну суму 24524,41 тис.грн.. Всі кошти надійшли до загального фонду, до спеціального фонду кошти не надходили. Власні доходи загального фонду бюджету виконано на 128%. При плані 1121,110 тис. грн. фактично надійшло 1429,695тис. грн. Понад плану отримано 308,585 тис. грн.

Порівняно з 2023 роком, власні доходи загального фонду бюджету у 2024 році зменшились на 26 %, або на 271,699 тис. грн.

У 2024 році до загального фонду бюджету СТГ 94%, або 23083,300 тис. грн. дотацій з державного бюджету.

Надходження бюджету розвитку спеціального фонду бюджету у 2024 року зменшено на 49%, що склали 592,796 тис.грн. від аналогічного періоду 2023 року (у 2023 року 1157,390 тис.грн.)

У 2025 році до бюджету СТГ доходів було отримано 10673,898 тис.грн. Всі ці кошти надійшли до загального фонду бюджету.

Власні доходи загального фонду бюджету СТГ виконано на 73,67%. При плані на 2025 рік 1246,040 тис. грн. фактично надійшло 917,898 тис. грн.

Порівняно з 2024 роком, власні доходи загального фонду бюджету у 2025 року зменшились на 64,2%, або на 511,797 тис. грн.

У 2025 році до бюджету СТГ отримано до загального фонду 9756,0 тис. грн. дотацій з державного бюджету, що складає 100%.

Надходжень бюджету розвитку спеціального фонду бюджету у 2025 року не було.

2.6.2. Видаткова частина. Бюджет розвитку

У структурі видатків бюджету СТГ у 2021 році часту займають:

- 62% видатки на освіту;

-19% видатки на утримання апарату управління органів місцевого самоврядування;

- 19% видатки на бюджет розвитку та інші видатки.

В цілому видатки споживання бюджету СТГ складають 99%.

Інші субвенції з місцевого бюджету складають 3 % видатків від загальної суми бюджету СТГ.

Структура сумарних видатків у 2020 році по Лозно-Олександрівської ТГ, Привільської ТГ, Шарівської сільської ради за економічною класифікацією вказано у діаграмі 10.

Діаграма 10

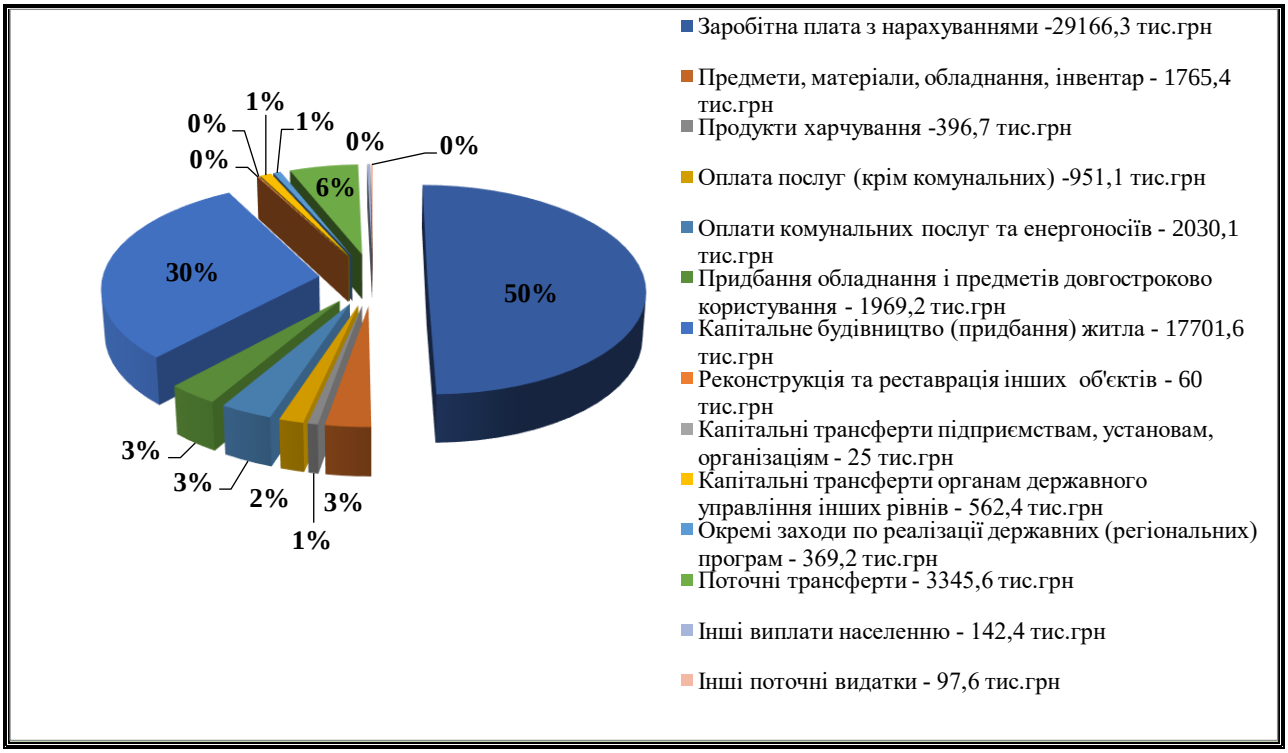

Основні видатки у 2020 році склали заробітна плата з нарахуваннями 50% та капітальне будівництво 30%.

У 2021 році заробітна плата з нарахуваннями складає 84%, оплата комунальних послуг 8%, на оновлення матеріальної бази спрямовано лише 3% видатків від загальних видатків на освіту.

Структура видатків на освіту у бюджеті СТГ на 2021 рік у розрізі економічної класифікації, вказано у діаграмі 11.

Діаграма 11

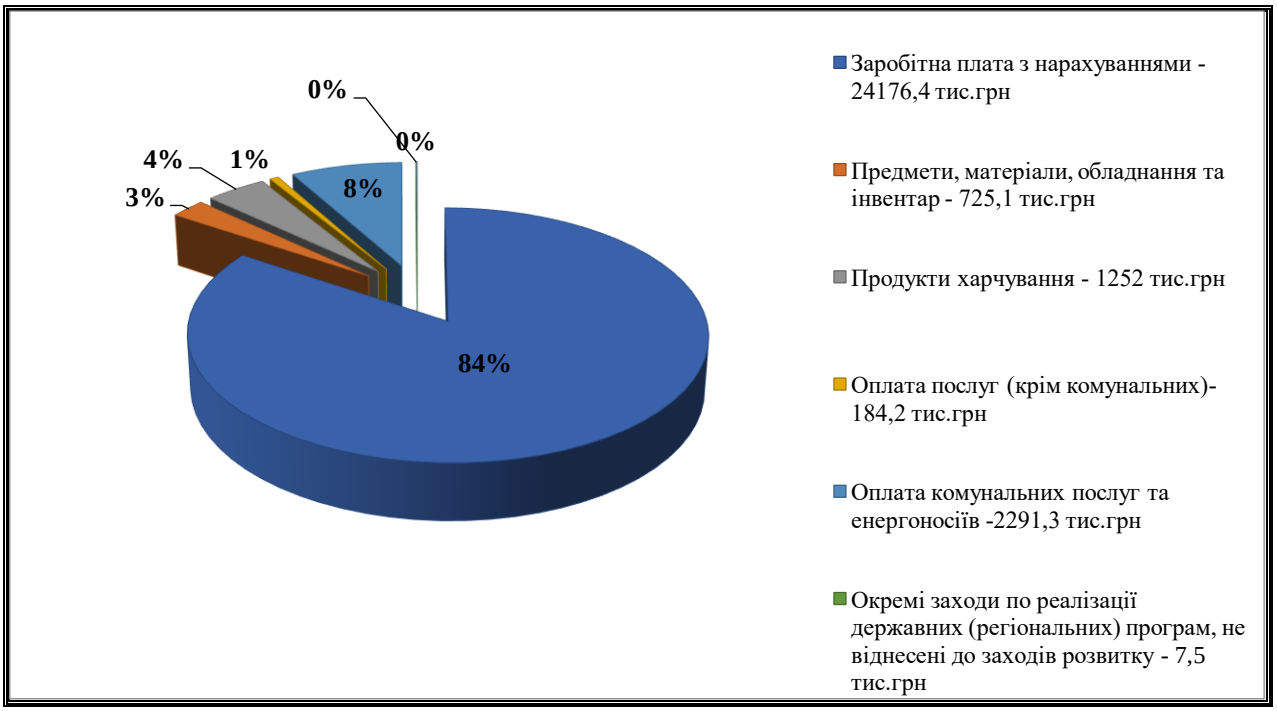

Структура видатків бюджету СТГ на 2021 рік заробітної плати у освіти вказано у діаграмі 12.

Діаграма 12

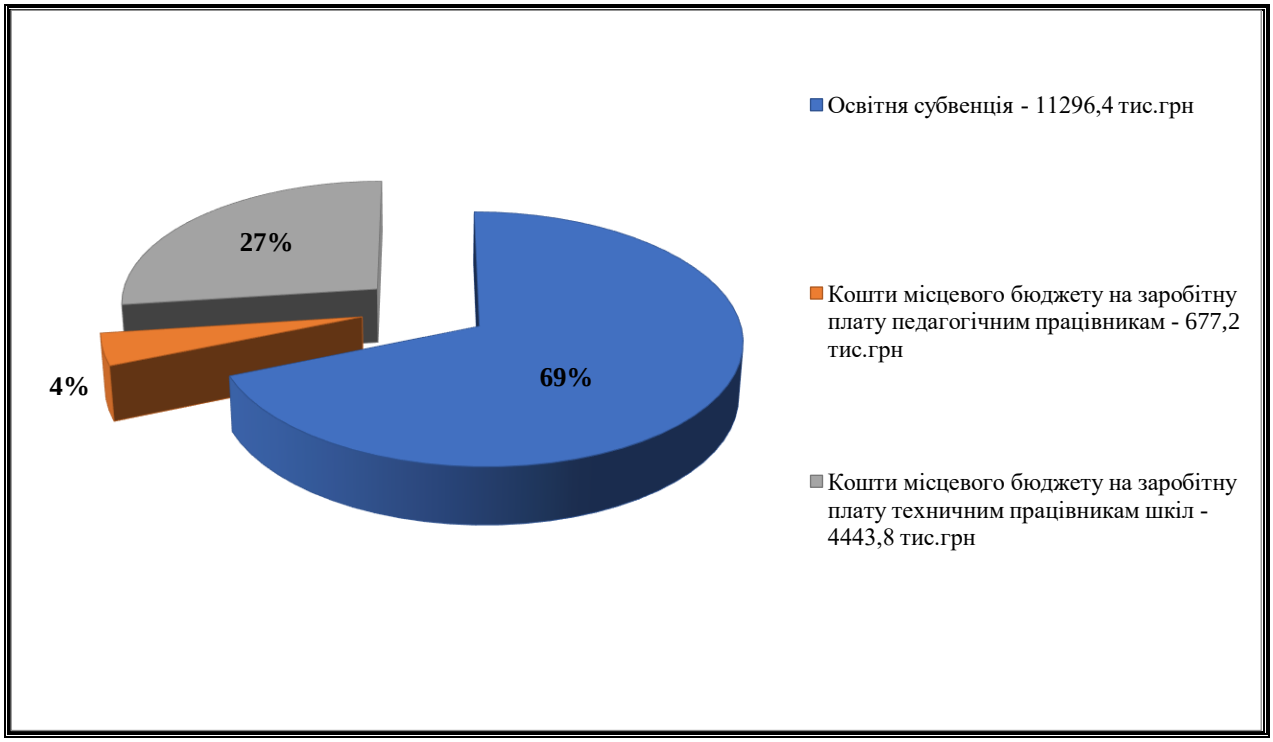

Структура видатків бюджету СТГ на 2021 рік в культурі у розрізі економічної класифікації вказано в діаграмі 13.

Діаграма 13

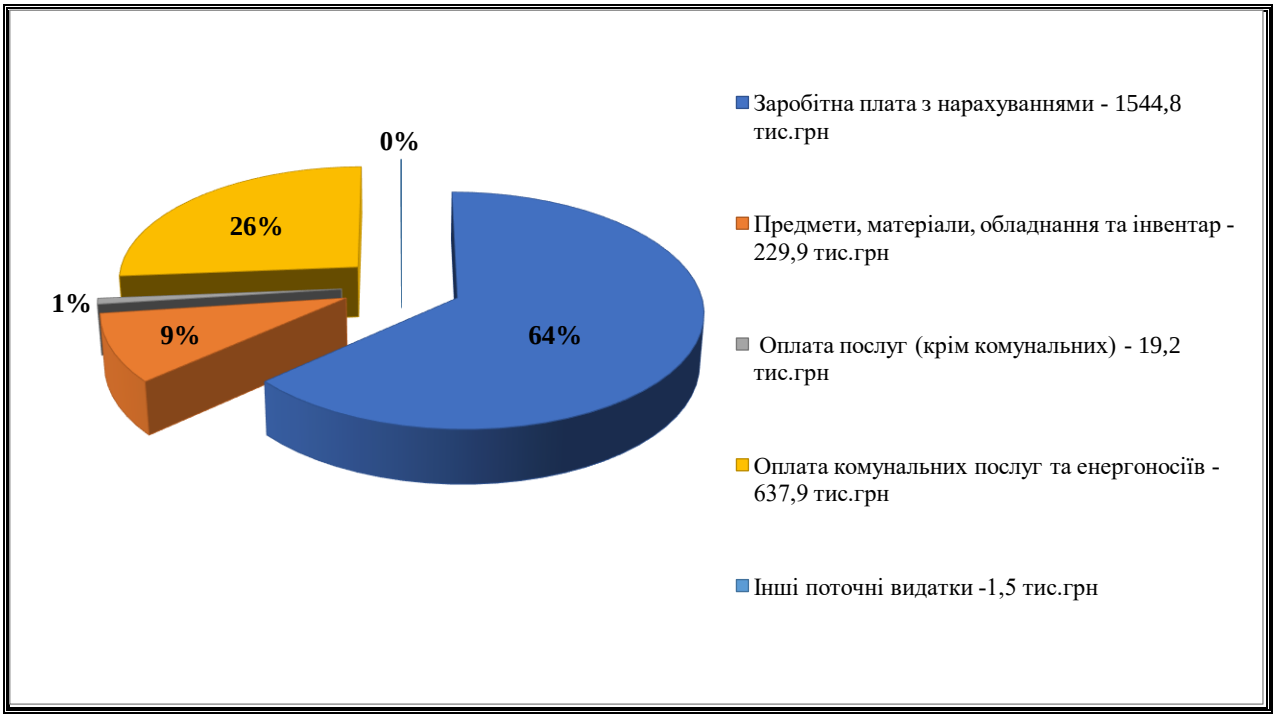

Таким чином, заробітна плата та оплата комунальних послуг складає 90% видатків на культуру у бюджеті СТГ.

Структура видатків бюджету розвитку СТГ, а саме на житлово-комунальне господарство, благоустрій на 2021 рік у розрізі економічної класифікації вказано у діаграмі 14.

Діаграма 14

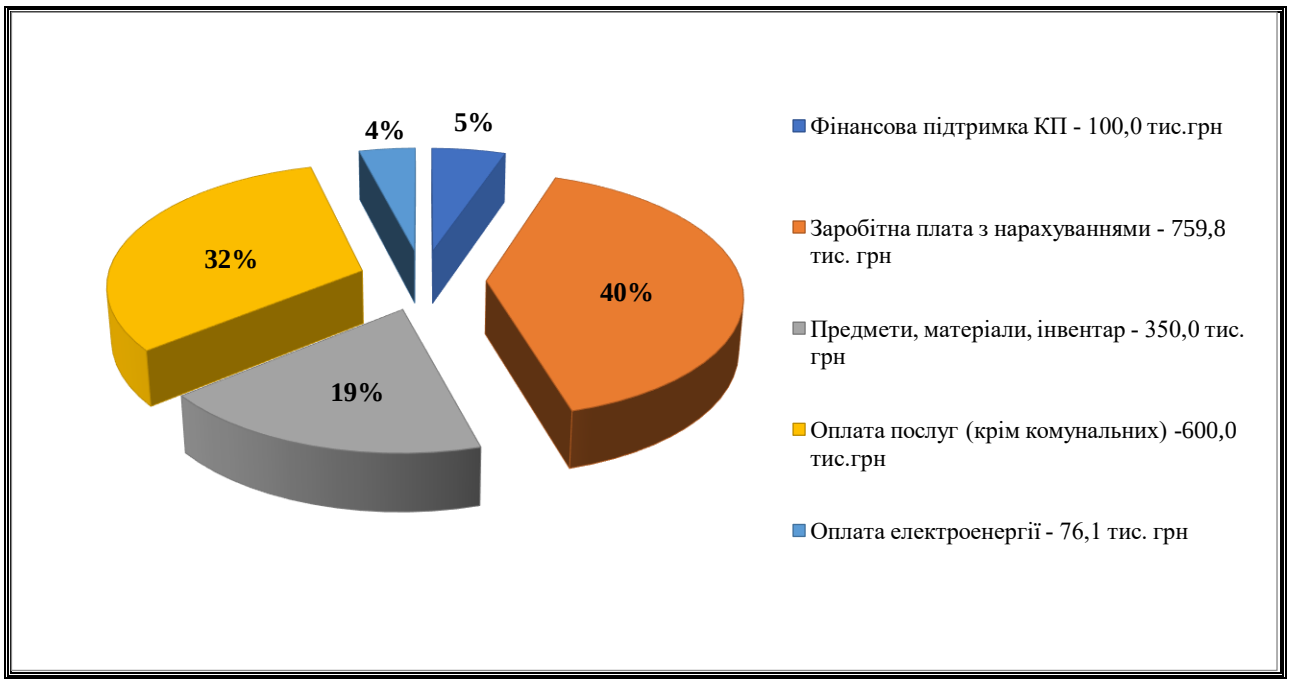

Заробітна плата у бюджеті СТГ складає 40%, оплата послуг з благоустрою 32% відповідно.

В умовах вкрай негативного впливу збройної агресії російської федерації на наповнення місцевого бюджету СТГ, збалансованість за доходами та видатками, забезпечення своєчасної виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України, фінансування у повному обсязі захищених статей видатків, досягається шляхом запровадження жорсткого режиму економії бюджетних коштів та обмеження непершочергових видатків.

За період 2021–2025 років обсяг видатків місцевого бюджету СТГ постійно скорочувався. Так:

- у 2022 році скоротився у 2,6 рази, що становить 23515,5 тис.грн. проти 60884,1 тис.грн. у 2021 році;
- у 2023 році скоротився у 2,5 рази, що становить 9388,3 тис.грн. проти 23515,5 тис.грн. у 2022 році;
- у 2024 році було збільшено на 44%, що становить 13565,09 тис.грн. проти 9388,3 тис.грн. у 2023 році;
- у 2025 році було зменшено на 21%, що становить 10673,90 тис.грн. проти 13565,09 тис.грн. у 2024 році.

У 2024 році на виконання власних повноважень проведені видатки:

- загальному фонду бюджету 12627,55 тис.грн, що на 11001,86 тис.грн. менше, або на 47% від затвердженого плану, а на 4181,63 тис.грн., або на 50% більше порівняно з 2023 роком;

- спеціальному фонду бюджету 937,55 тис. грн, що на 162,55 тис.грн., або на 21% більше від затвердженого плану, а на 219,84 тис.грн., або на 19% менше від 2023 року.

В структурі видатків загального фонду 89%, це 11217,15 тис.грн. складають захищені статті, в тому числі заробітна плата з нарахуваннями 84%, або 10635,51 тис. грн., це на 3883,41 тис.грн., або на 47% більше порівняно з 2023 року.

У 2025 році з бюджету СТГ проведені загальні видатки:

- загального фонду 32099,136 тис.грн., що на 19471,59 тис.грн., або 2,6 рази більше від відповідного періоду 2024 року;

- спеціального фонду 152,02 тис.грн.

В структурі видатків загального фонду 45%, або 14556,8 тис. грн. складають захищені статті:

- заробітна плата з нарахуваннями 44%, або 14048,3 тис. грн., що на 3412,74 тис.грн., або на 1,3% більше порівняно з 2024 роком;

- інші видатки 55%, або 17694,39 тис.грн., в тому числі на підтримку Сил безпеки і оборони 92% від загальної суми інших видатків, або 16208,89 тис.грн. Видатки були направлені до обласного бюджету у сумі здійснення заходів на оборону, із них 2000 тис.грн. прикордонному загону ім.Героя України полковника Євгена Пікуса (в/ч 9938) на придбання залізобетонних укриттъ.

Щодо здійснення прогнозу подальшої динаміки показників із застосуванням песимістичного, реалістичного та оптимістичного сценаріїв та її обґрунтування:

- на сьогодні територія громади повністю тимчасово окупована, що унеможливлює складання звітності підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності, виконання органами влади на тимчасово окупованій території своїх функцій та здійснення об’єктивної оцінки економічного та соціального розвитку громади;

- у прогнозуванні надходжень до бюджету СТГ залишаються без інформації, засобів її автоматизованої обробки, програмного забезпечення та баз даних, що використовувались ними раніше.

В цих умовах здійснити прогнозування обсягів доходів місцевого бюджету громади до 2027 року в порядку, який має базуватися на ключових параметрах елементів кожного виду податку, зокрема таких як об’єкт, база оподаткування, ставка податку, врахувати ризики зменшення надходжень внаслідок перереєстрації платників податків, надходження платежів не систематичного характеру та динаміку спаду надходжень у попередніх бюджетних періодах, а також чинники, які впливають на зміну обсягу відповідних надходжень не можливо.

Для управління місцевим бюджетом СТГ та підвищення їх фінансової стійкості неможливо без державної підтримки, яка необхідна для зміцнення власної дохідної бази громади, покращення ефективності використання міжбюджетних трансфертів, а також адаптації до економічних і соціальних умов, що склалися в державі.

Реагування на ці виклики дозволить стабілізувати бюджет СТГ та сприятиме збалансованому подальшому соціально-економічному розвитку громади.

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ 2.6. ФІНАНСИ ТА БЮДЖЕТ

1. Місяцевий бюджет СТГ у довоєнний період та після 24.02.2022 року.

До 24.02.2022 року обсяг власних і закріплених доходів місцевого бюджетів СТГ щороку зростав не менш ніж на 6 %, та становив у:

- 2019 році 54908,2 тис.грн.;
- 2020 році 58094.4 тис.грн. (зростання 6% від 2016 року);
- 2021 році 85214,02 тис.грн (зростання 47% від 2020 року).

Починаючи з березня 2022 року, обсяг надходжень до місцевого бюджету СТГ щороку стрімко зменшується проти рівню 2021 року:

- в 2022 році у 3,4 рази, або на 71%, це на 60275,55 тис.грн.;
- в 2023 році у 2,8 рази, або на 64%, це на 54618,53 тис.грн;
- в 2024 році у 3,5 рази, або на 71,5%, це на 60689,61 тис.грн.;
- в 2025 році у 8 разів, або на 87% або на 74540,12 тис.грн..

2. Втрата місцевого бюджету СТГ в результаті перереєстрації суб'єктів господарювання. За період з початку березня 2022 року по офіційним даним суб'єкти бізнесу, що зареєстровані на території Лозно-Олександрівській СТГ та були релоковані на підконтрольну владі України території відсутні. Станом на 01.01.2026 платниками податків та зборів до місцевого бюджету СТГ є 3-и суб'єкти підприємницької діяльності, які залишились на тимчасово окупованій території і сплачують податки на даний період.

3. Дотаційність місцевого бюджету СТГ після широкомасштабного вторгнення. З березня 2022 року після тимчасової окупації усієї території СТГ місцевий бюджет СТГ отримує набагато більше дотацій, які використовуються за відповідним порядком та слугують потужним інструментом для збалансування бюджету СТГ за доходами та видатками. Так дотаційність бюджету СТГ починаючи з 2022 року головним джерелом фінансування та складає в межах від 96-98%.

4. Видаткова частина місцевого бюджету зорієнтована на захищені статті бюджету. За період 2022–2025 років обсяг видатків місцевого бюджету СТГ за загальним та спеціальним фондах порівняно з 2021 роком скоротився:

- в 2022 році у 2,6 рази, або на 62%, це на 37368,61 тис.грн.;
- в 2023 році у 6,3 рази, або на 84%, це на 52280,81 тис.грн;
- в 2024 році у 4,8 рази, або на 79%, це на 48256,57 тис.грн.;
- в 2025 році у 4,2 разів, або на 76%, це на 46327,36 тис.грн..

5. Витрати місцевого бюджету СТГ на оборону. Пріоритетом для місцевого бюджету СТГ є видатки на оборону. Так у 2025 році 50% коштів місцевого бюджету СТГ були направлені до обласного бюджету у сумі 16,21 млн.грн. для здійснення заходів на оборону, в тому числі виділено із бюджету СТГ 2,0 млн. грн. прикордонному загону ім.Героя України полковника Євгена Пікуса (в/ч 9938) на для придбання залізобетонних укритті типу УФС-3.

2.7. НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ (ДОВКІЛЛЯ)

Однією із пріоритетних уваг є охорона навколишнього природного середовища (довкілля), раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення.

Важливість акцентування діяльності місцевої влади на екологічному аспекті сталого розвитку обумовлена виснаженням природних можливостей, забезпечення здорового способу життя людей. Це обумовлено ефективним використанням наявних природних ресурсів, проводити постійну роботу з збереженням, розробляти і реалізовувати заходи, спрямовані на постійне поліпшення якості навколишнього природного середовища в громаді.

До складових структурних елементів навколишнього природнього середовища (екологічної мережі) СТГ входять:

- території та об'єкти природно-заповідного фонду;
- землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони;
- землі лісового фонду;
- полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду;
- землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів;
- інші природні території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, луки, кам'яні розсипи, піски, солончаки, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність);
- земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;
- території, які є місцями перебування чи зростання видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України;
- частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання, це пасовища, луки, сіножаті.

Природно-заповідний фонд СТГ представлений загально-зоологічним заказником місцевого значення «Лісова перлина», оголошеного рішенням Луганської обласної ради від 04.09.1998 № 3/18 загальною площею 3174 га. Заказник оголошено з метою охорони та відновлення лісостепових ландшафтів, представлені різнотравно-типчаково-ковиловими степами і байрачними лісами з різноманітною флорою і фауною**.**

Флора: Лісостепові ландшафти, представлені різнотравно - типчаково - ковиловими степами і байрачними лісами з різноманітною фауною, яка потребує охорони та відновлення. Лісові насадження репрезентовані байрачними дібровами, березовими, кленовими та осиковими гаями, вони утворюють декілька лісових масивів, приурочених до яружно-балкових систем: Вишневий, Рідкодуб, Лутовий, Дубовий, Лутовенький, Кленовий, Ведмежий, Горілий тощо. На узліссях формуються щільні зарості з терну степового, декількох видів глоду й шипшин. На степових схилах представлені добре збережені степові формації з домінуванням ковил Залеського, Лессінга, вузьколистового різнозілля.

Фауна: Тваринний світ представлений зайцем-русаком, вивіркою звичайною, куницею лісовою, лисицею звичайною, свинею дикою, сарною європейською. В заказнику багато колоній бабака степового, який має сприятливі умови для подальшого існування і розселення. На території громади зустрічаються тваринний світ, який занесений до Червоної книги України:

1) ссавці - бабак степовий, тхір степовий;

2) плазуни - гадюка степова;

3) комахи - жук-олень.

На території Лозно-Олександрівської громади розташована Смарагдова мережа UA0000313 Aidar river valley. Практично вся територія громади входить складу території Смарагдової мережі Aidar river valley UA0000313 загальною площею 117 237,40 га, яка створена для збереження 2 видів птахів та 13 інших видів фауни і флори, занесених до Резолюції 6 (1998) Бернської конвенції, занесених до Переліку видів, що потребують спеціальних заходів збереження їхніх оселищ, включаючи мігруючі види.

По території Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади протікає річка Лозна довжиною 18 км.

2.7.1. Екологічна ситуація

Повномасштабне вторгнення російської федерації, яка розпочалась у 2022 призвела до серйозних екологічних наслідків. Активні воєнні дії, бомбардування та горіння об’єктів виробництва та інфраструктури спричиняють утворення обсягів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Інформації щодо наявності пошкоджених внаслідок бойових дій на тимчасово окупованій території СТГ практично відсутня. Присутні деяка інформація щодо пошкодження кількох об’єктів та обладнання на території громади, що на загальну ситуацію для життєдіяльності не впливає.

При цьому забруднене повітря не має кордонів, забруднюючі речовини можуть переноситися на великі відстані та осідати. Є також низка токсичних елементів, як оксид сірки й азоту, що під час окислення можуть призвести до кислотних дощів.

У зв’язку з тимчасовою окупацію території громади та проведення активних бойових дій на території Луганської області призупинено процес моніторингу, звітності та верифікації даних, відсутня логістика досліджень. Це не дає можливості отримати достовірні дані про фактичний стан навколишнього природного середовища в повному обсязі.

Також існує ризик потрапляння забруднюючих речовин з поверхневим стоком у об’єкти водного фонду. Крім того, немає даних про умови зберігання залишків хімічних речовин, що використовувалися у виробництві. Також до інших загроз відноситься каналізаційні стоки.

Реалізацію заходів, які будуть визначені після відповідним планом можлива виконувати тільки після повної деокупації всієї території громади та Луганської області та отримання доступу до відповідних об’єктів, можливості їх обстеження, визначення ступеню пошкодження та обсягу завданої шкоди.

2.7.2. Поводження з відходами та екологічні ризики

Ефективне поводження з відходами в громаді вимагає впровадження плану управління відходами. Ігнорування цих норм призводить до екологічних ризиків, це забруднення підземних вод, отруєння повітря, а також значних штрафів чи кримінальної відповідальності. Основні екологічні ризики, це стихійні сміттєзвалища, спалювання листя та сухостою та збір небезпечних відходів.

Відходи залишаються одним із факторів забруднення навколишнього середовища. Станом на сьогодні за інформацією різного ступеню руйнування або пошкодження житлових об'єктів, будівель закладів охорони здоров'я, будівель закладів освіти, будівель культури, соціального захисту та об'єктів критичної інфраструктури на території громади відсутня.

Особливу увагу буде надано групі небезпечних відходів, що становлять непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин (пестициди та отрутохімікати), які не можна використовувати за прямим призначенням внаслідок втрати властивостей, закінчення терміну придатності, заборони до застосування, втрати маркування чи змішування. На даний час інформація стосовно стану зберігання заборонених чи непридатних хімічних засобів захисту рослин також відсутня.

Відповідно тільки після повної деокупації всієї території громади буде проведено всі обстежувальні роботи щодо потреби у відновленні сфери охорони довкілля, природокористування та лісового господарства громади, до якої відноситься сфера екології.

2.7.3. Загрози екології в внаслідок воєнних дій

Війна в Україні є однією з наймасштабніших екологічних катастроф, наслідки якої будуть відчуватися десятиліттями. Основні загрози включають забруднення ґрунтів і води важкими металами та паливно-мастильними матеріалами**,** масштабні лісові пожежі**,** замінювання тисяч гектарів землі різноманітними вибуховими знаряддями, викиди парникових газів і т.п..

За 2022-2025 роки у екологічній сфері, включаючи оцінку завданої шкоди внаслідок повномасштабного російського вторгнення територія Лозно-Олександрівської СТГ і вся Луганська область стала епіцентром забруднення території предметами та небезпечними залишками війни.

У зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України та повною окупацією території СТГ вважається імовірно забрудненою територією та потребує проведення відповідних робіт з гуманітарною направленістю.

Зокрема збитки, які завдані навколишньому природному середовищу громади, збитки за забруднення атмосферного повітря та інше внаслідок збройної агресії російської федерації, попередньо будуть розраховані Державними екологічними службами після повної деокупації території громади.

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ 2.7. НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.

1. Забруднення довкілля внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації після 24.02.2022 року. В наслідок воєнних дій та тимчасової окупації всієї території СТГ призвело до забруднення навколишнього природнього середовища. Всі оціночні та експертні роботи та врахування наслідків екологічної небезпеки будуть виконуватися та прораховуватися тільки після повної деокупації території СТГ.

2. Проведення екологічного моніторингу. Через тимчасову окупацію території СТГ та проведення активних бойових дій на території Луганської області призупинився процес моніторингу, звітності та верифікації даних, відсутня логістика досліджень. Це не дає змоги отримати достовірні дані про фактичний стан навколишнього природного середовища в повному обсязі.

3. Збитки за забруднення довкілля. Збитки за забруднення атмосферного повітря, підземних джерел водопостачання та поверхневих водних об'єктів, засмічення вод, самовільного користування водними ресурсами будуть виконуватися та прораховуватися тільки після повної деокупації території СТГ.

4. Руйнування інфраструктури. Станом на 01.01.2026 за оперативною інформацією різного ступеню руйнування або пошкодження житлових об'єктів, будівель закладів охорони здоров'я, будівель закладів освіти, будівлі закладів спорту, будівель культури, будівель соціального захисту, об'єктів критичної інфраструктури, будівель торгівлі та послуг, об'єктів сільського господарства, будівель органів місцевої влади, сфери послуг, об'єктів лісового господарства та парків, та інших об'єктів відсутня. Вся робота щодо підрахунку щодо руйнування або пошкодження всіх об'єктів буде проводитися тільки після повної деокупації території СТГ.

2.8. ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

2.8.1.Міжнародні програми

Одним із головних інструментів залучення грантів, технічної та експертної допомоги для відбудови інфраструктури, розвитку економіки, покращення соціальних послуг і т.п. є міжнародні програми. Для СТГ міжнародні програми підтримки сьогодні – це перш за все можливість надання допомоги ВПО, соціальній групі людей, ветеранам війни та їх сім'ям. Через донорські ініціативи та програми інтегруються у європейські механізми розвитку, через реальні проєкти, нові стандарти співпраці з партнерами з Європи СТГ орієнтується у участі у міжнародних програмах та інструментах, які можуть підтримати розвиток громади.

Міжнародна технічна допомого (надалі – МТД) відіграє ключову роль у підтримці соціально-економічного розвитку СТГ. У довоєнний період з 2019 року громада опрацьовувала можливості співпрацювання з міжнародними організаціями спрямовані на покращення системи охорони здоров'я, освіти та розвитку інфраструктури.

До 2022 року міжнародна технічна допомога, грантові програми та міжмуніципальна співпраця традиційно розглядалися переважно як додатковий ресурс для розвитку інфраструктури, модернізації послуг, посилення місцевої економіки, підтримки освіти, культури, екології та громадської активності.

У 2019–2021 роках міжнародні програми, грантові можливості, міжмуніципальна співпраця та інші зовнішні інструменти підтримки для СТГ мали переважно допоміжне значення. У довоєнний період основна модель розвитку громади базувалася на використанні місцевих, державних і регіональних ресурсів, а міжнародна підтримка розглядалася як додатковий інструмент для посилення окремих напрямів розвитку.

Довоєнна логіка участі громади у зовнішніх програмах була територіально прив'язаною. Вона передбачала наявність доступу до населених пунктів, комунальної інфраструктури, закладів освіти, культури, соціального захисту, місцевого бізнесу, земельних ресурсів і населення громади. Саме ці умови дозволяли готувати проєктні заявки, обґрунтовувати потреби, визначати бенефіціарів, планувати фізичну реалізацію заходів і підтверджувати результати.

У 2019–2021 роках СТГ ще не мала такої гострої залежності від міжнародних програм, яка сформувалася після початку повномасштабної війни. 2022 рік став переломним для всієї логіки міжнародної діяльності. Після початку повномасштабної збройної агресії російської федерації та повної тимчасової окупації території громади попередня модель участі у міжнародних програмах фактично втратила свою практичну основу. Громада втратила можливість реалізовувати більшість проєктів, які передбачали фізичне втручання на території, закупівлю обладнання для місцевих установ, реконструкцію, ремонт, облаштування просторів або безпосередню роботу з населенням у межах громади. В таких умовах міжнародні програми змінили своє значення. Якщо у 2019–2021 роках вони розглядалися переважно як додатковий ресурс розвитку, то після 2022 року стали одним із ключових інструментів збереження інституційної присутності громади, підтримки її видимості, пошуку партнерів, участі у навчальних програмах, формування проєктного портфеля та підготовки до післядеокупаційного відновлення.

Отже, ретроспектива 2019–2022 років демонструє зміну ролі міжнародних програм: від допоміжного інструменту розвитку в довоєнний період до стратегічного інструменту виживання, партнерства, суб'єктності та підготовки до відновлення після повної тимчасової окупації СТГ.

Робота у 2022–2025 роках щодо міжнародних програм та проєктів:

У 2022–2023 роках робота у сфері міжнародних програм мала переважно кризово-адаптаційний характер. Основним завданням було збереження управлінської спроможності, підтримка базової комунікації з жителями, реагування на гуманітарні виклики, пошук контактів із потенційними партнерами та поступове включення громади в нові формати взаємодії.

У 2024 році почав формуватися більш системний підхід до участі у програмах, що стосувалися підтримки ВПО, соціальної згуртованості, інституційної стійкості, молодіжної роботи, психологічної підтримки та підготовки до відновлення.

У 2025 році проєктно-інвестиційна та міжнародна діяльність була суттєво активізована та було опрацьовано понад 60 міжнародних, державних, регіональних і донорських можливостей, з яких близько 40 визначено як релевантні для потреб громади. Підготовлено та подано не менше 36 заявок, а участь або позитивний результат отримано щонайменше у 12 програмах, навчальних курсах, партнерських ініціативах чи проєктних можливостях.

Така динаміка свідчить про поступовий перехід громади до більш активної моделі поведінки. Якщо на початковому етапі війни переважала логіка виживання та збереження адміністративної функції, то у 2025 році громада почала формувати проактивну позицію: шукати можливості, подаватися на програми, будувати партнерства, брати участь у навчаннях, формувати проєктний портфель та готуватися до відновлення.

Роль міжнародних програм у розвитку громади після 24.02.2022:

Після початку повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України роль міжнародних програм для СТГ суттєво змінилася.

Після 24.02.2022 року, в умовах тимчасової окупації всієї території громади, втрати доступу до населених пунктів, розпорошення населення та релокації управлінських процесів, міжнародні програми набули іншої стратегічної функції. Вони стали не лише потенційним джерелом фінансування, а передусім інструментом збереження інституційної суб'єктності громади, підтримки її видимості на національному й міжнародному рівнях, формування партнерської мережі та підготовки до післядеокупаційного відновлення.

У цьому контексті участь громади в міжнародних програмах у 2022–2025 роках необхідно оцінювати не лише через кількість реалізованих проєктів або обсяг залучених коштів. Для тимчасово окупованої громади ключовим показником стає здатність залишатися активним учасником процесів відновлення, підтримувати зв'язок із партнерами, формувати проєктні ідеї, нарощувати компетентності, збирати аналітичну базу та готуватися до періоду, коли фізична реалізація проєктів на території громади знову стане можливою.

Вплив тимчасової окупації СТГ на участь у міжнародних програмах:

Тимчасова окупація всієї території СТГ є ключовим фактором, який визначив специфіку її участі у міжнародних програмах у 2022–2025 роках. Вона спричинила низку обмежень, які мають системний характер.

По-перше: Громада втратила можливість реалізовувати більшість проєктів, що передбачають фізичне втручання на території: ремонт, реконструкцію, будівництво, закупівлю обладнання для комунальних установ, модернізацію соціальної інфраструктури, облаштування громадських просторів, розвиток місцевих сервісів або підтримку локального бізнесу за місцем його діяльності.

По-друге: Окупація унеможливила повноцінний збір актуальних первинних даних. Орган управління СТГ не має доступу до об'єктів комунальної власності, закладів освіти, культури, медицини, соціального захисту, земельних ресурсів, підприємств, домогосподарств та інженерної інфраструктури. Це ускладнює підготовку проєктних заявок, оскільки більшість донорів потребують актуальних, підтверджених і верифікованих даних щодо стану об'єктів, кількості бенефіціарів, масштабу проблеми, бюджету, ризиків та очікуваних результатів.

По-третє: Значна частина міжнародних програм не адаптована до специфіки тимчасово окупованих громад. Багато конкурсів передбачають наявність територіального доступу, можливість проведення робіт, безпосередню взаємодію з населенням або співфінансування. Для громади, яка функціонує в умовах релокації, такі вимоги часто є об'єктивно складними або взагалі неможливими для виконання.

По-четверте: Статус селищної військової адміністрації, як тимчасового органу місцевої влади на час війни, в окремих випадках обмежує можливість прямої участі у грантових конкурсах. Частина донорів орієнтована на органи місцевого самоврядування, громадські організації, комунальні установи, благодійні фонди або консорціуми партнерів. Це створює необхідність пошуку гнучких юридичних та організаційних моделей участі.

У результаті СТГ опинилася в ситуації, коли потреба в міжнародній підтримці є високою, але прямий доступ до частини інструментів допомоги є обмеженим. Саме ця суперечність є однією з головних проблем у сфері міжнародних програм.

Основні напрями міжнародної активності:

Міжнародна діяльність СТГ концентрувалася навколо 5-ти ключових напрямів, які надають змогу більш ефективно напрацьовувати основні організаційні процеси, це:

Перший напрям - інституційна спроможність: Участь у програмах, навчаннях та консультаційних можливостях дозволяє посилити компетентності у сфері проєктного менеджменту, стратегічного планування, підготовки заявок, партнерської взаємодії, відновлення громад і роботи з донорами.

Другий напрям - підтримка ВПО: Через розпорошення мешканців СТГ міжнародні та гуманітарні програми стали одним із можливих інструментів підтримки людей, які втратили доступ до домівок, майна, звичних соціальних зав'язків і місцевих послуг. Водночас робота з ВПО ускладняється відсутністю компактного розміщення населення громади.

Третій напрям - підтримка молоді і людський капітал: Участь у програмах Erasmus+ YES/Youth Employability Skills та подібних ініціативах має важливе значення для СТГ, оскільки саме молодь є однією з найуразливіших груп у контексті втрати зв'язку з рідною територією. Для громади ризик втрати молодого покоління є не лише соціальною, а й стратегічною проблемою, адже без молоді після деокупаційне відновлення матиме обмежений потенціал.

Четвертий напрям - міжнародне та міжмуніципальне партнерство: Участь у платформах Cities4Cities | United4Ukraine, програмах U-LEAD with Europe, навчальних візитах і міжнародних зустрічах дозволила громаді розширити коло контактів і сформувати основу для майбутніх партнерських проєктів.

П'ятий напрям - підготовка до відновлення: СТГ має формувати проєктні концепції, попередні потреби, сценарії відновлення, партнерські пропозиції та аналітичні матеріали. Саме цей підготовчий етап визначатиме швидкість і якість після деокупаційного розвитку.

Міжнародні партнерства інструмент збереження суб'єктності СТГ:

Для СТГ міжнародні партнерства виконують ширшу функцію, ніж просто залучення фінансування. Вони дозволяють громаді залишатися присутньою в українському та міжнародному порядку денному, демонструвати активність, підтверджувати спроможність і формувати репутацію надійного партнера.

Особливе значення має участь у міжнародних заходах і навчальних візитах. Зокрема, навчальний візит до Іспанії дав можливість ознайомитися з досвідом муніципалітетів, центрів зайнятості, фондів та організацій, які працюють у сферах місцевого розвитку, соціальної інтеграції, зайнятості та підтримки вразливих груп. Для громади цей досвід є корисним у контексті майбутнього відновлення економічної активності, повернення людського капіталу, підтримки ветеранів, молоді та внутрішньо переміщених осіб.

Також важливим кроком стало встановлення міжнародних контактів у Республіці Молдова у січні 2026 року. Зустрічі в м. Бєльці та м. Кишинів, участь у заходах щодо місцевого самоврядування та транскордонної співпраці, а також підписання протоколу про наміри з комуною Беленешть створили основу для подальшої міжнародної взаємодії. Для релокованої громади такі партнерства мають стратегічну цінність, оскільки дозволяють підтримувати зовнішню комунікацію, розширювати мережу потенційної підтримки та готувати спільні ініціативи.

Головні проблеми та обмеження міжнародних програм:

Робота СТГ у міжнародних програмах та поєктах дозволяє визначити такі головні проблеми:

1) Розрив між потребами громади та доступними інструментами допомоги. Потреби громади є комплексними та охоплюють гуманітарну підтримку, соціальні послуги, відновлення інфраструктури, житло, зайнятість, освіту, психологічну допомогу, підтримку ветеранів війни та членів їх сімей, молоді і ВПО.

2) Обмежена доказова база для заявок. Через відсутність доступу до території громади складно підтвердити актуальний стан об'єктів, масштаби руйнувань, стан економіки та інфраструктури. Це знижує конкурентність проєктних заявок у програмах, де вимагається детальна інформація.

3) Обмеження прямого аплікування. Статус військової адміністрації не завжди відповідає вимогам донорів. Це створює потребу в посередницьких або партнерських механізмах участі.

4) Недостатність сталих партнерських консорціумів. Окремі партнерства вже сформовані, однак для системного залучення міжнародних ресурсів громаді необхідно мати ширшу мережу сталих партнерів серед громадських організацій, благодійних фондів, освітніх установ і міжнародних інституцій.

5) Ризик втрати людського капіталу. Чим довше триває тимчасова окупація, тим більшим є ризик остаточного закріплення жителів громади в інших регіонах або країнах.

6) Кадрове навантаження на селищну військову адміністрацію. Підготовка якісних проєктних заявок, комунікація з донорами, звітність, пошук партнерів і стратегічне планування потребують значних людських ресурсів.

2.8.2. Державні, регіональні стратегічні документи і програми розвитку

Система документів стратегічного планування, що забезпечує збалансований розвиток, об'єднує загальнодержавні цілі, регіональні особливості та локальні потреби, створюючи єдиний вектор для відновлення, економічного зростання та підвищення добробуту населення.

Головними документами державного та регіонального стратегічного планування є:

- Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки затверджена постановою КМУ від 05.08 2020 р. № 695;
- Стратегія розвитку Луганської області на 2021-2027 роки затверджена розпорядженням голови Луганської ОДА-ОВА від 07.04.2026 №121.

Одним із інструментів реалізації регіональної стратегії є регіональні цільові програми. У цих програмах покладені основні проблеми, що стримують регіональний розвиток.

Регіональні програми діють і реалізуються за 6 основними напрямами розвитку, це:

1) Економічний;
2) Соціальний;
3) Національно-культурний;
4) Екологічний;
5) Правоохоронний;
6) Інший.

Основними причинами та факторами наявних проблем у сфері реалізації регіональних програм стали воєнні дії та тимчасова окупація майже всієї території області, що критично вплинуло на реалізацію таких програм.

Це обумовлено неможливістю реалізації програм на тимчасово окупованих територіях Луганської області, скороченням доходів обласного та місцевих бюджетів через критичне зменшення податкової бази, перерозподілом коштів державного бюджету на оборонні потреби держави.

2.8.3. Місцеві програми розвитку

Загальна характеристика програмної бази громади:

Після початку повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України 24.02.2022 року реалізація державних, регіональних та місцевих програм розвитку в СТГ відбувалася в умовах істотного обмеження управлінських, територіальних, демографічних та ресурсних можливостей. Тимчасова окупація території громади суттєво змінили характер програмного планування.

Оприлюднена на офіційному сайті Лозно-Олександрівської селищної військової адміністрації програмна база свідчить, що у 2023–2026 роках СВА формувала і реалізовувала комплекс місцевих цільових, соціальних, економічних та спеціалізованих програм по всім напрямкам життєдіяльності:

- програма економічного і соціального розвитку громади;
- програми підтримки ВПО;
- програми забезпечення тимчасовим житлом ВПО;

- програма підтримки Захисників і Захисниць України, працівників ДСНС, ветеранів війни, загиблих, померлих і зниклих безвісти та членів їх сімей;
- програма підтримки релокованого та новоствореного бізнесу;
- програма соціально-правового захисту дітей;
- програма надання одноразової грошової допомоги населенню;
- програма у сфері протидії домашньому насильству, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми;
- програма створення і використання матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації надзвичайних ситуацій.

Також були розроблений місцевий план заходів із безбар'єрності та інші програмні документи, пов'язані з підтримкою населення, дітей, ВПО, ветеранів і т.п. Дані матеріали опубліковані на офіційному сайті Лозно-Олександрівської СВА (громади) - loznolex-gromada.gov.ua.

Наявність такої програмної бази свідчить про спробу СВА перейти від фрагментарного реагування на наслідки війни до більш системного програмного управління. Реалізація цих програм відбувається в умовах, коли значна частина класичних механізмів місцевого розвитку є обмеженою або тимчасово недоступною.

Головне місце у системі місцевого програмного планування займає Програма економічного і соціального розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади (надалі – ПЕСР). Її наявність є важливою, оскільки саме цей документ формує загальну рамку для визначення пріоритетів громади, узгодження поточних заходів із середньостроковими цілями та підготовки основи для оновлення Стратегії розвитку громади.

До 24.02.2022 року ПЕСР переважно відображала систему розвитку місцевої економіки, бюджетної спроможності, інфраструктури, освіти, культури, медицини, житлово-комунального господарства, благоустрою, інвестицій та зайнятості. Однак після 24 лютого 2022 року її зміст і практичне значення змінилися. Для тимчасово окупованої громади така програма стає не лише документом поточного розвитку, а й інструментом збереження логіки управління та підготовки до майбутнього відновлення.

Водночас ефективність такої програми об'єктивно обмежена відсутністю доступу до території громади. Це означає, що частина заходів може мати підготовчий, організаційний, аналітичний або партнерський характер, а їх повноцінна реалізація можлива лише після відновлення контролю над територією СТГ.

Після 2022 року одним із центральних напрямів програмної роботи громади стала підтримка внутрішньо переміщених осіб та жителів, які опинилися у складних життєвих обставинах через війну. Підтримка ВПО стала не просто окремим соціальним заходом, а фактично одним із ключових механізмів збереження зв'язку з населенням. Разом із тим реалізація такої програми має низку проблем. Розпорошення населення по різних регіонах України та за кордоном ускладнює інформування, збір заяв, верифікацію потреб, підтримку актуальної бази контактів і забезпечення рівного доступу до допомоги.

Окремо важливим є забезпечення житлом ВПО, програма надання грошової компенсації для часткового відшкодування суми першого внеску іпотечного кредиту для ВПО за державною іпотечною програмою «єОселя» на 2025 рік. Цей напрям є показовим та свідчить про перехід від екстреної гуманітарної допомоги до більш складних інструментів інтеграції ВПО, зокрема житлової стабілізації.

Одним із головним напрямом програмної роботи є ветеранська політика. Поява такої програми свідчить про розширення соціального блоку місцевої політики та врахування нової структури потреб, сформованої війною. Для громади, яка перебуває в умовах тимчасової окупації та розпорошення населення, ветеранська політика має не лише соціальний, а й стратегічний вимір.

Ветерани, військовослужбовці, члени родин загиблих, померлих і зниклих безвісти є одними з ключових груп, навколо яких у майбутньому формуватиметься політика пам'яті, соціальної справедливості, реінтеграції, психологічної підтримки та відновлення громади.

Програма підтримки релокованого та новоствореного бізнесу є особливо важливою з точки зору економічного відновлення. До повномасштабного вторгнення економічна база СТГ значною мірою була пов'язана з аграрним сектором, локальним підприємництвом і бюджетною сферою. Тимчасова окупація фактично перервала нормальне функціонування цієї моделі. Відсутність доступу до земель, майна, техніки, виробничих потужностей, логістики та місцевого ринку праці створила довгострокові ризики для економічної спроможності громади. Ця програма потребує посилення через партнерства з державними програмами підтримки бізнесу, центрами зайнятості, міжнародними донорами, банківськими програмами, освітніми платформами та громадами-партнерами. Без такого поєднання її вплив може бути обмеженим через загальну слабкість економічної бази громади в умовах тимчасової окупації.

У програмній базі громади окреме місце займають документи, спрямовані на підтримку дітей та захист вразливих категорій населення. Наявність таких програм демонструє, що в умовах релокації СТГ намагається зберігати соціальну функцію та реагувати на потреби найбільш вразливих груп. Особливо важливим є дитячий напрям, оскільки діти з тимчасово окупованих громад стикаються з комплексними ризиками.

Програми пов'язані з реалізацією державної політики безбар'єрності, гендерної рівності, протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та торгівлі людьми. В умовах окупації та релокації, ці напрями мають особливе значення. Війна посилює ризики домашнього насильства, економічної залежності, психологічної вразливості, соціальної ізоляції, торгівлі людьми та дискримінації.

У переліку затверджених програм також зазначено програму створення і використання матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації надзвичайних ситуацій. Для тимчасово окупованої громади питання матеріального резерву, цивільного захисту, надзвичайних ситуацій і швидкого реагування набуде особливої актуальності після деокупації, коли можуть виникнути потреби у забезпеченні першочергової допомоги.

Основні проблеми реалізації програм:

Головними проблемами реалізації державних, регіональних та місцевих програм розвитку у 2022–2026 роках є:

- тимчасова окупація території громади. Вона унеможливлює повноцінну реалізацію інфраструктурних, економічних, освітніх, культурних, екологічних і частини соціальних заходів безпосередньо на території громади;
- відсутність доступу до актуальних первинних даних;
- розпорошення населення. Жителі громади перебувають у різних регіонах України та за кордоном, що ускладнює інформування, збір заяв, оцінку потреб, залучення до програм і підтримку постійного зв'язку;
- обмеженість, а деякій мірі і відсутність фінансового ресурсу. Місцеві програми в умовах війни мають обмежену ресурсну базу, тому часто потребують поєднання з державними, обласними, донорськими або партнерськими інструментами;
- ризик низького охоплення цільових груп. Навіть за наявності програм частина потенційних отримувачів допомоги може не звертатися через нестачу інформації, складність процедур і т.п..
- невизначеність термінів деокупації території громади. Це ускладнює планування термінів реалізації заходів, визначення бюджетів, послідовність відновлення та оцінку майбутніх потреб.

ВИСНОВОКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ 2.8. ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

1. Значення міжнародних програм та проектів для розвитку СТГ. У межах оновленої Стратегії розвитку громади міжнародні програми та проекти розділяються на 3-и етапи:

Перший етап - поточний період релокації: На цьому етапі пріоритетами є підтримка ВПО, збереження зв'язку з жителями, розвиток партнерств, участь у навчаннях, підготовка заявок, підтримка молоді, ветеранів і вразливих груп.

Другий етап - підготовка до деокупації: На цьому етапі необхідно сформувати попередній портфель проєктів відновлення, партнерську карту, аналітичну базу, комунікаційні канали та механізми швидкої оцінки збитків після повернення контролю над територією.

Третій етап - після деокупаційне відновлення: На цьому етапі міжнародні програми мають стати одним із ключових джерел фінансування реконструкції, відновлення соціальної інфраструктури, підтримки економіки, повернення населення, реінтеграції ветеранів, розвитку людського капіталу та модернізації системи місцевого управління.

Таким чином, міжнародна діяльність громади у 2022–2025 роках є не другорядним напрямом, а одним із головних і базових елементів майбутньої моделі відновлення СТГ.

2. Реалізація стратегічних документів на державному та регіональному рівні. Основними інструментами реалізації документів державного та регіонального стратегічного планування є стратегії та програми розвитку в яких закладені проблеми, що стримують сталий розвиток територій.

Дані документи розробляються, діють і реалізуються за такими основними напрямами розвитку, це економічний, соціальний, гуманітарний, національно-культурний, екологічний, оборона і правопорядок та інше.

3. База та аналітична оцінка місцевих програм. Програмна база СТГ у 2024–2026 роках свідчить про поступовий перехід від кризового реагування до системного програмного планування в умовах релокації. СВА намагається зберегти управлінську спроможність, підтримати людей, сформувати інструменти соціальної допомоги, врахувати потреби ВПО, ветеранів, дітей, вразливих груп, а також підготувати основу для майбутнього економічного і соціального відновлення та розвитку.

Програмна політика після 2022 року полягає у зміщенні акценту на підтримку людей. Це є об'єктивною реакцією на тимчасову окупацію громади. В умовах, коли територія недоступна, саме населення, людський капітал, соціальні зв'язки, партнерства та інституційна пам'ять стають ключовими ресурсами майбутнього відновлення. Водночас наявність програмної бази не гарантує автоматичної результативності. Важливо, щоб місцеві програми не існували як окремі, розрізнені документи. Вони мають бути інтегровані в єдину логіку стратегічного відновлення, яка охоплює 3-и періоди:

- поточний період релокації;
- період підготовки до деокупації;
- після деокупаційний період.

Таким чином всі програми розвитку мають розглядатися не як формальний перелік документів, а як інструмент збереження громади, підтримки її мешканців і підготовки до повноцінного відновлення після деокупації. Аналіз програм свідчить, що після 2022 року програмна політика СТГ змістилася від класичної моделі територіального розвитку до моделі соціальної стійкості, підтримки населення, збереження людського капіталу та підготовки до відновлення.

Це проявляється у кількох ключових тенденціях, а саме:

- зросла питома вага соціальних програм;
- з'явилися програми, спрямовані на адаптацію до нової реальності;
- програмна база поступово набуває середньострокового характеру, це дозволяє перейти від планування на рік, до планування на кілька років;
- поєднання з державними, регіональними та міжнародними інструментами підтримки.

Програмна база має низку обмежень. Програми складно реалізувати в повному обсязі через тимчасову окупацію території громади. Крім того, розпорошення населення ускладнює охоплення цільових груп, а обмежені кадрові та фінансові ресурси зменшують можливості адміністрації щодо масштабного впровадження заходів.

2.9. НАСЛІДКИ РОЗВИТКУ ПОВНОМАШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Повномасштабне вторгнення російської федерації завдало громадам безпрецедентної шкоди, що проявляється через масштабні демографічні зрушення, економічну кризу та глибокі психологічні травми населення. Війна докорінно змінила життя громади. Значно зросла кількість факторів, які перешкоджатимуть збалансованому розвитку громади.

Вся територія СТГ з початку березня 2022 року була тимчасово окупована. З того часу будь-яка офіційна інформація щодо пошкодження, руйнування об'єктів критичної інфраструктури, житлових об'єктів, соціальної сфери, об'єктів освіти, культури, охорони здоров'я і т.п. відсутня.

Демографічні та соціальні зміни:

1) Відтік населення. Втрата працездатного населення через міграцію кордон, загальну мобілізацію.

2) Збільшення кількість ВПО на підконтрольній владі території України. Цей процес збільшив навантаження на соціальні, медичні та освітні заклади приймаючих громад.

3) Зростання вразливості населення. Збільшилася частка соціально вразливих груп: ветеранів війни, дітей, які втратили батьків, людей які втратили житло, люди похилого віку, що вимагає розширення програм соціальної та іншої підтримки.

Економічні та фінансові проблеми:

1) Проблеми бізнесу. Всі суб'єкти господарювання та підприємницької діяльності залишились на тимчасово окупованій території. За оперативними даними релоковані суб'єкти бізнесу з початку тимчасової окупації території СТГ відсутні.

2) Втрата надходжень до бюджету. Через зупинку місцевого бізнесу громади втратили податкові надходження, що обмежує їхню фінансову самостійність.

3) Зміна пріоритетів видатків бюджету. Бюджет СТГ практично став дотаційним із державного бюджету (більше 90% дотаційності). Бюджет СТГ доводиться переорієнтовувати на фінансування на допомогу замість розвитку.

Психологічний стан суспільства:

1) Травматизація населення. Постійний стрес, втрата спілкування з близькими та руйнування звичного життя викликають у багатьох жителів посттравматичний стресовий розлад.

2) Згуртування. Водночас повномасштабна війна мотивувала до самоорганізації, зміцнення взаємодопомоги.

Розділ 3. SWOT-АНАЛІЗ

При розробці Стратегії значну увагу було приділено SWOT-аналізу. SWOT-аналіз громади є стратегічним інструментом для оцінки внутрішнього потенціалу та зовнішнього середовища. Він виявляє сильні (S) та слабкі (W) сторони, а також можливості (O) і загрози (T), які формують основу для розробки Стратегії розвитку.

З метою отримання якісного аналізу сильні і слабкі сторони трактують як внутрішні чинники, а можливості і загрози як зовнішні чинники, які містяться у ближньому і дальньому оточенні громади. SWOT-аналіз представляє собою дослідження взаємозв'язків між внутрішніми – сильні, слабкі сторони і зовнішніми – можливості, загрози факторами, що мають стратегічне значення для соціально-економічного розвитку громади. До сильних сторін і слабких сторін відносяться внутрішні чинники та ресурси, які громада може контролювати. До можливостей і загроз відносяться фактори та тенденції, що можуть впливати на розвиток громади, але не перебувають під її прямим контролем і можуть відображати потенційні майбутні зміни, викликані такими факторами.

SWOT-аналіз проведено як інструмент стратегічної діагностики внутрішнього потенціалу громади та зовнішнього середовища її розвитку. Методологічно аналіз поєднує ресурсний підхід, інституційний підхід, ризик-орієнтоване планування, елементи сценарного аналізу та логіку стійкості територіальних систем в умовах воєнної невизначеності.

Особливістю цього SWOT-аналізу є те, що громада не функціонує в класичній моделі територіального розвитку. З березня 2022 року вся територія громади перебуває в тимчасовій окупації, а орган управління діє в умовах релокації. Тому предметом аналізу є не лише фізична територія з її природними, економічними та інфраструктурними характеристиками, а й екстериторіальна спроможність громади - здатність зберігати управління, комунікацію, партнерства, ідентичність, кадрове ядро та підготовку до майбутнього відновлення за відсутності прямого доступу до територіальних ресурсів.

У межах цього розділу сильні та слабкі сторони розглядаються як ендогенні чинники, тобто такі, що характеризують внутрішній стан громади, її ресурси, інституції, управлінські практики, соціальний капітал і обмеження. Можливості та загрози розглядаються як екзогенні чинники, що формуються зовнішнім середовищем: воєнно-безпековою ситуацією, державною політикою відновлення, міжнародною допомогою, донорською конкуренцією, демографічними процесами, інформаційним середовищем та загальними умовами післявоєнної реконструкції України.

Результати SWOT-аналізу СТГ сформовані на основі дослідження ключових рис, факторів, пріоритетів, тенденцій, проблем, що були виявлені під час стратегічного дослідження у різних сферах життєдіяльності та результатів консультацій та опитування мешканців громади щодо життєдіяльності у громаді.

SWOT-аналіз є основним елементом визначення конкурентних переваг громади, оскільки дозволяє виявити взаємозв'язки із «внутрішніми» (сильні і слабкі сторони) та «зовнішніми» (загрози і можливості) факторами. Такі взаємозв'язки дозволяють виявити порівняльні переваги, виклики та ризики, що є основою формулювання стратегічних та оперативних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу.

Зв'язок між визначеними чинниками у SWOT-аналізу характеризується рівнем впливу одних факторів на інші. Зокрема, взаємозв'язок можливостей та сильних сторін відображає потенційну стратегію розвитку. Більша кількість можливостей, що здатні суттєво підсилювати певні сильні сторони, визначає конкурентні переваги громади. Взаємозв'язок можливостей і слабких сторін дозволяє нейтралізувати останні з одночасним використанням існуючих наявних можливостей. Більша кількість можливостей, що здатна знизити вплив слабких сторін, визначає подолання недоліків та визначення потенційних викликів. Взаємозв'язок загроз та слабких сторін дозволяє проаналізувати вірогідне обмеження стратегічного планування з причини неоднозначності розвитку певних подій у майбутньому та неможливості передбачення певних показників розвитку. Підсилювання слабких сторін зовнішніми факторами створює ризиковану подію. Слабкі сторони, вплив від загроз на які найбільший, є найбільш ризикованими та потребують запровадження заходів мінімізації ризиків.

Дані у SWOT-аналізу наведені та характерні для сьогодення. Після повної деокупації території СТГ в обов'язковому порядку будуть внесені зміни та доповнення з урахуванням проведеної комплексної роботи на території СТГ.

3.1. Аналіз сильних сторін, можливостей розвитку, слабких сторін та загроз розвитку громади

Аналіз чинників розвитку СТГ засвідчує, що її стратегічна позиція є асиметричною: більшість матеріальних активів громади тимчасово недоступні, однак значна частина нематеріальних активів збережена та може бути використана як база для майбутнього відновлення. Йдеться про інституційну безперервність, управлінське ядро, проєктну активність, партнерську мережу, локальну ідентичність, цифрові канали взаємодії та готовність до формування портфеля відновлення.

До повномасштабного вторгнення громада мала виражений аграрний профіль, що спирався на рослинництво, тваринництво, фермерство, елеваторні потужності та локальну логістику. Соціально-економічна структура громади включала базову мережу освітніх, медичних, культурних та адміністративних послуг. Водночас після окупації відбувся розрив між територіальним потенціалом і фактичною можливістю його використання. Саме цей розрив є ключовою аналітичною передумовою SWOT-оцінки.

Сильні сторони громади сконцентровані переважно в площині інституційної стійкості, соціальної пам'яті, управлінської адаптивності та партнерської інтегрованості.

Слабкі сторони пов’язані з повною тимчасовою окупацією, втратою доступу до активів, обмеженням власної дохідної бази, демографічним розпорошенням, невизначеністю стану інфраструктури та підвищеним навантаженням на управлінську команду.

Можливості розвитку формуються довкола державних, регіональних, міжнародних та донорських механізмів підтримки, розвитку міжмуніципального співробітництва, цифровізації публічних сервісів, підготовки інвестиційного і проєктного портфеля, збереження людського капіталу та після деокупаційного економічного перезапуску.

Загрози мають переважно системний характер: тривала окупація, поглиблення демографічних втрат, руйнування інфраструктури, мінне забруднення, інформаційний вплив окупаційної влади, виснаження кадрових і фінансових ресурсів, конкуренція за зовнішнє фінансування та нереалістичні очікування щодо швидкості відновлення.

Отже, SWOT-аналіз у цьому випадку виконує не описову, а аналітико-прогностичну функцію. Його результати мають бути використані для обґрунтування стратегічних пріоритетів, сценаріїв розвитку, проєктного портфеля, системи моніторингу та механізмів мінімізації ризиків.

3.1.1. Результати SWOT-аналізу

Результати SWOT-аналізу наведено у таблиці 17. У таблиці систематизовано ключові внутрішні та зовнішні чинники, що визначають стратегічну позицію Лозно-Олександрівської громади до 2027 року. Отримані результаті були узагальнені та представлені робочій групі та ухвалено у вигляді зведеного SWOT-аналізу.

Таблиця 17.

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
1.Наявність на території громади значних площ родючих земельних угідь сільськогосподарського призначення. 2.Формування нової спільноти громади у релокації на принципах потужної ідентичності, соціальної згуртованості та патріотизму. 3.Впровадження ефективної політики, направленої на формування системи національної стійкості, кризового управління та патріотичного виховання. 4. Сформована правова та адміністративна суб’єктність громади через діяльність селищної військової адміністрації. 5. Збережена інституційна спроможність громади та безперервність управлінських процесів в умовах релокації. 6. Сформована управлінська команда з досвідом адаптації до кризових умов і роботи в екстериторіальному форматі. 7. Розвинена партнерська взаємодія з громадами, державними органами, міжнародними і громадськими організаціями. 8. Досвід залучення зовнішніх ресурсів для підтримки громади та підготовки до відновлення.	1. Повна тимчасова окупація території громади, що унеможливлює безпосереднє управління територіальними ресурсами. 2. Втрата доступу до майна, інфраструктури, земельних та економічних активів, які формували місцеву ресурсну базу. 3. Невідомий фактичний стан об’єктів житлового фонду, доріг, соціальної інфраструктури, комунального майна та виробничих потужностей. 4. Підвищене кадрове навантаження на апарат управління в умовах тривалої кризи. 5. Обмежена можливість проведення повної інвентаризації активів та потреб до моменту деокупації. 6. Складність довгострокового планування через невизначеність строків деокупації та безпекових умов. 7. Розпорошеність мешканців громади, що ускладнює сталі комунікації, представництво інтересів і соціальну згуртованість. Слабка згуртованість та активність. 8. Невизначеність актуальної демографічної структури, потреб населення та готовності до повернення.

9. Збережена локальна ідентичність і культурна основа громади, що підтримує внутрішню згуртованість та впізнаваність. 10. Інтеграційні процеси з Європейським Союзом для сприяння зростанню зацікавленості інвесторів. 11. Доступність на рівні громади програм та проєктів міжнародної технічної допомоги (МТД). 12. Наявність Координаційного центру надання допомоги ВПО (Хаб). 13. Наявність діючої законодавчої бази для співробітництва громад. 14. Спроможність влади залучати додаткові ресурси із державного бюджету та МТД.	9. Обмеженість власної фінансової бази та залежність від міжбюджетної, донорської і партнерської підтримки. 10. Ускладнене стратегічне планування через високу невизначеність термінів деокупації та майбутніх безпекових умов. 11. Високий рівень невизначеності щодо працевлаштованих громадян громади на підконтрольній владі України території. 12. Високий рівень соціальної нагрузки щодо підтримки та надання допомоги ВПО. 13. Відсутність релокованих та новостворених суб'єктів бізнесу (суб'єктів господарювання та підприємницької діяльності). 14. Відсутність інфраструктури підтримки бізнесу в громаді, в тому числі жіночого та молодіжного, та низька обізнаність представників бізнесу та населення громади стосовно нових технологій. 15. Відсутність закладів освіти, охорони здоров'я, культури. 16. Відсутність профільної медичної допомоги, що особливо ускладнює доступ до послуг для одиноких та багатодітних матерів, осіб похилого віку, жінок і чоловіків з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. 17. Відсутність спортивної інфраструктури. 18. Відсутність офіційних статистичних даних економічного і соціального напряму, що ускладнює провести аналіз та ознаками соціально-демографічними характеристиками та інших процесів. 19. Дефіцит на ринку праці кваліфікованих професійних чоловіків до 50 років із за війни.
Можливості (О)	**Загрози (Т)**
1. Закінчення війни та деокупація всієї території громади. 2. Гарантії безпеки, надані Україні на основі міждержавних домовленостей, союзів та об'єднань. 3. Придбання житла для ВПО. Компенсаційні виплати кредитування та співфінансування у програмах на придбання або будівництва житла ВПО. 4. Залучення міжнародної, державної та грантової підтримки для збереження спроможності громади і підготовки до відновлення. 5. Розвиток міжмуніципального та міжнародного співробітництва як інструменту посилення ресурсної та експертної бази. 6. Формування інвестиційного та проєктного портфеля громади для програм відновлення, реінтеграції та розвитку. 7. Підготовка кадрового резерву, підтримка людського капіталу, навчання та перекваліфікація ВПО, молоді, ветеранів і членів їхніх сімей 8. Майбутнє відновлення аграрного виробництва, агропереробки, логістики та ланцюгів доданої вартості після деокупації. 9. Залучення технічної допомоги для оцінки збитків, інвентаризації, просторового планування, розмінування та екологічного відновлення. 10. Посилення цифрових механізмів взаємодії з мешканцями та розвитку сучасних форматів надання послуг і комунікації.	1.Продовження тривалої тимчасової окупації території СТГ та поглиблення втрат людського, економічного и інфраструктурного потенціалу громади. 2. Ризик руйнування або критичного пошкодження об'єктів інфраструктури, житлового фонду, доріг, комунального майна та виробничих об'єктів та господарської бази. 3. Мінне забруднення, наявність вибухонебезпечних предметів і небезпечних залишків війни. 4. Демографічне скорочення та зниження готовності населення до повернення після деокупації. 5. Втрата трудового, підприємницького, молодіжного та професійного потенціалу громади. 6. Виснаження управлінських, фінансових і соціальних ресурсів в умовах тривалого кризового навантаження. 7. Конкуренція за зовнішні ресурси на допомогу та підтримку між громадами в умовах обмеженого фінансування відновлення. 8. Нестабільність в країні через війну та політичну нестабільність. 9. Збільшення міграції людей працездатного віку за кордон або в інші регіони України. 10. Інформаційний вплив окупаційної влади та ризик послаблення довіри до українських інституцій. 11. Екологічні наслідки війни: деградація земель, забруднення ґрунтів і вод, пошкодження природоохоронних територій.

11. Підготовка портфеля проєктів післявоєнного відновлення, орієнтованого на повернення людей, відбудову інфраструктури та економічне пожвавлення. 12. Продовження інтеграційних процесів з Європейським Союзом, що сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів. 13. Наявність та доступність на рівні громади програм та проєктів міжнародної технічної допомоги (МТД). 14. Посилення локальної ідентичності через культурні, освітні, інформаційні та комунікаційні ініціативи 15. Державна підтримка низки соціально значимих реформ в освіти, медицини та соціальних послуг, орієнтованих на різні категорії населення орієнтованого підходу до планування і бюджетування 16. Державна та місцева фінансова підтримка бізнесу на започаткування та розвиток власної справи. 17. Підвищення порозуміння між громадськістю, владою та різними соціальними групами населення. 18. Підготовка до поетапної після деокупаційної реінтеграції території та населення	12. Нереалістичні очікування щодо строків деокупації, швидкості відновлення та масштабу доступного фінансування

Аналітична інтерпретація таблиці 17 дає підстави стверджувати, що стратегічна позиція громади є не ресурсно-територіальною, а інституційно-проєктною. Класичні конкурентні переваги громади - земля, аграрна база, логістика, об’єкти соціальної інфраструктури - тимчасово не можуть бути використані. Водночас збережені управління, команда, партнерства, ідентичність і проєктна активність формують основу для підтримання стійкості та підготовки до відновлення.

За структурою чинників SWOT домінують 3-и групи факторів:

1) безпеково-територіальні, пов’язані з окупацією, розмінуванням, доступом до активів і майбутнім поверненням управління на територію;

2) соціально-демографічні, пов’язані з розпорошенням мешканців, людським капіталом, ідентичністю та готовністю до повернення;

3) інституційно-проєктні, пов’язані з управлінською спроможністю, партнерствами, фінансуванням, підготовкою проєктів і конкуренцією за ресурси.

3.1.2. SWOT – матриця

Наступним етапом, це проведення порівняльного SWOT-аналізу за допомогою SWOT-матриці.

SWOT-матриця використовується для переходу від переліку чинників до формування стратегічних взаємозв’язків. Вона дозволяє визначити 4-и типи управлінських реакцій:

- використання сильних сторін для реалізації можливостей;
- подолання слабких сторін через зовнішні можливості;
- використання сильних сторін для нейтралізації загроз;
- мінімізацію наслідків поєднання слабких сторін і загроз.

SWOT-матриця стратегічних взаємозв’язків вказана в таблиці 18.

Таблиця 18

Тип стратегічної комбінації	Аналітичний зміст	Стратегічні управлінські імперативи
S + O: стратегія використання потенціалу	Сильні сторони громади співвідносяться із зовнішніми можливостями. Йдеться про використання інституційної стійкості, управлінської команди, партнерств, проєктного досвіду та локальної ідентичності для залучення ресурсів і формування моделі відновлення.	1. Активізувати участь у державних, міжнародних і грантових програмах. 2. Розширювати партнерську мережу. 3. Формувати інвестиційний та проєктний портфель. 4. Позиціонувати громаду як приклад екстериторіальної спроможності. 5. використовувати культурну ідентичність як ресурс згуртованості.
W + O: стратегія компенсації обмежень	Слабкі сторони громади компенсуються зовнішніми можливостями. Втрата доступу до території, обмежена фінансова база, розпорошеність населення та невідомий стан інфраструктури можуть частково нівелюватися через партнерства, цифровізацію, експертну допомогу та проєктну підготовку.	1. Залучати зовнішнє фінансування. 2. Розвивати цифрові канали взаємодії. 3. Створити систему регулярного збору потреб мешканців. 4. Готувати методики інвентаризації активів. 5. Посилювати кадрову спроможність через навчання і партнерську експертизу.
S + T: стратегія захисту стійкості	Сильні сторони використовуються для пом'якшення зовнішніх загроз. Управлінська команда, партнерства, комунікаційна спроможність та локальна ідентичність мають знижувати вплив тривалої окупації, інформаційних ризиків, конкуренції за ресурси і демографічних втрат.	1. Підтримувати безперервність управління. 2. Комунікувати з мешканцями незалежно від місця перебування. 3. Зміцнювати довіру до українських інституцій; 4. Готувати якісні проєктні пропозиції; 5. Пріоритезувати людський капітал і соціальну згуртованість.
W + T: стратегія мінімізації ризиків	Поєднання слабких сторін і загроз створює найбільш небезпечну зону стратегічної вразливості. Критичними є ризики тривалої окупації, втрати людського потенціалу, виснаження управлінських ресурсів, невідомого масштабу руйнувань і зниження донорської видимості громади.	1. Застосовувати сценарне планування. 2. Визначити критичні функції управління. 3. Сформувати ризик-реєстр. 4. Уникати нереалістичних очікувань. 5. Концентрувати обмежені ресурси на комунікації, людському капіталі, проєктному портфелі та партнерствах.

Матриця свідчить, що найбільш продуктивною для громади є комбінація **S + O**, тобто використання збереженої інституційної спроможності та партнерської мережі для підготовки до відновлення. Водночас найвищий рівень стратегічної вразливості формується у полі **W + T**, де повна окупація, обмежені фінанси, розпорошеність мешканців і невизначеність строків деокупації посилюються загрозами демографічного скорочення, руйнування інфраструктури, мінного забруднення і конкуренції за ресурси.

З огляду на це Стратегія має бути побудована не як лінійний план розвитку, а як адаптивна система дій, здатна працювати у кількох сценаріях:

- тривала релокація;
- перехідний період після деокупації;
- повноцінне відновлення.

Така логіка відповідає принципам стійкості, гнучкого управління та ризик-орієнтованого стратегічного планування.

Лінія сили **(S + O):**

- використання збереженої інституційної спроможності для системного залучення державної, міжнародної та грантової підтримки;
- розширення партнерської мережі як джерела експертизи, ресурсів, адвокації та спільних проєктів;
- формування портфеля проєктів відновлення, орієнтованого на безпеку, повернення мешканців, відновлення послуг, аграрний перезапуск і цифровізацію;
- позиціонування громади як прикладу екстериторіальної інституційної стійкості;
- використання локальної ідентичності та культурної пам'яті для підтримки згуртованості мешканців.

Лінія покращення **(W + O)**

- компенсація втрати доступу до території через залучення зовнішнього фінансування, експертної допомоги та партнерських механізмів;
- подолання розпорошеності мешканців через цифрові інструменти комунікації, регулярні опитування, консультації та дистанційні сервіси;
- посилення кадрової спроможності через навчання, проєктний менеджмент, цифрову грамотність, аналітичну роботу та управління даними;
- підготовка методик майбутньої інвентаризації збитків, активів, соціальних потреб і стану інфраструктури;
- формування партнерських економічних ініціатив із приймаючими громадами та організаціями.

Лінія захисту **(S + T)**

- збереження безперервності управління як ключового запобіжника інституційного виснаження;
- підтримка комунікації з мешканцями як інструмент протидії інформаційному впливу окупаційної влади;
- використання партнерств для зменшення конкуренції за ресурси та посилення донорської видимості громади;
- застосування проєктного досвіду для підготовки рішень щодо розмінування, оцінки збитків, відновлення соціальної інфраструктури та економічного перезапуску;
- підтримка локальної ідентичності як чинника повернення, довіри та соціальної реінтеграції.

Лінія попередження **(W + T)**

- уникнення нереалістичних управлінських припущень щодо строків деокупації та темпів відновлення;
- пріоритезація критичних функцій: управління, комунікація, людський капітал, проєктний портфель, партнерства;
- створення ризик-реєстру з визначенням імовірності, впливу, відповідальних суб'єктів і заходів реагування;
- збереження кадрового ядра та запобігання професійному вигоранню управлінської команди;
- підготовка громади до післядеокупаційного етапу через сценарні плани, шаблони інвентаризації та базові алгоритми першочергових дій.

3.1.3. Порівняльні переваги

Порівняльні переваги - це ресурси та характеристики громади, які вигідно відрізняють її від інших. Вони є основою для формування місії, бачення та стратегічних цілей громади, допомагаючи ефективніше залучати інвестиції, розвивати бізнес і покращувати якість життя.

Порівняльні переваги громади визначаються не лише наявністю або відсутністю ресурсів, а співвідношенням цих ресурсів з можливостями їх мобілізації. У умовах військового стану перевага СТГ полягає не в безпосередньому доступі до території, а у здатності зберігати управлінську, соціальну та проєктну суб'єктність в умовах втрати такого доступу.

Результати порівняльних переваг наведенні у таблиці 19.

Таблиця 19.

СИЛЬНІ СТРОРОНИ	← Підтримую	МОЖЛИВОСТІ
S1.Наявність на території громади значних площ родючих земельних угідь сільськогосподарського призначення.	S1; S14	**01.** Закінчення війни та деокупація всієї території громади.
S2.Формування нової спільноти громади у релокації на принципах потужної ідентичності, соціальної згуртованості та патріотизму.	S1; S10	**02.** Гарантії безпеки, надані Україні на основі міждержавних домовленостей, союзів та об'єднань.
S3.Впровадження ефективної політики, направленої на формування системи національної стійкості, кризового управління та патріотичного виховання.	S11; S14	**03.** Придбання житла для ВПО. Компенсаційні виплати кредитування та співфінансування у програмах на придбання або будівництва житла ВПО.
S4. Сформована правова та адміністративна суб'єктність громади через діяльність селищної військової адміністрації.	S5; S11; S14	**04.** Залучення міжнародної, державної та грантової підтримки для збереження спроможності громади і підготовки до відновлення.
S5. Збережена інституційна спроможність громади та безперервність управлінських процесів в умовах релокації.	S8	**05.** Розвиток міжмуніципального та міжнародного співробітництва як інструменту посилення ресурсної та експертної бази.
S6. Сформована управлінська команда з досвідом адаптації до кризових умов і роботи в екстериторіальному форматі.	S5; S6	**06.** Формування інвестиційного та проєктного портфеля громади для програм відновлення, реінтеграції та розвитку.

S7. Розвинена партнерська взаємодія з громадами, державними органами, міжнародними і громадськими організаціями.	S6	**07**. Підготовка кадрового резерву, підтримка людського капіталу, навчання та перекваліфікація ВПО, молоді, ветеранів і членів їхніх сімей.
S8. Досвід залучення зовнішніх ресурсів для підтримки громади та підготовки до відновлення	S1	**08.** Майбутнє відновлення аграрного виробництва, агропереробки, логістики та ланцюгів доданої вартості після деокупації.
S9. Збережена локальна ідентичність і культурна основа громади, що підтримує внутрішню згуртованість та впізнаваність.	S11; S14	**09.** Залучення технічної допомоги для оцінки збитків, інвентаризації, просторового планування, розмінування та екологічного відновлення.
S10. Інтеграційні процеси з Європейським Союзом для сприяння зростанню зацікавленості інвесторів	S10	**010.** Посилення цифрових механізмів взаємодії з мешканцями та розвитку сучасних форматів надання послуг і комунікації.
S11. Доступність на рівні громади програм та проєктів міжнародної технічної допомоги (МТД).	S8	**011.** Підготовка портфеля проєктів післявоєнного відновлення, орієнтованого на повернення людей, відбудову інфраструктури та економічне пожвавлення.
S12. Наявність Координаційного центру надання допомоги ВПО (Хаб).	S10; S13	**012.** Продовження інтеграційних процесів з Європейським Союзом, що сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів.
S13. Наявність діючої законодавчої бази для співробітництва громад.	S5; S11	**013**. Наявність та доступність на рівні громади програм та проєктів міжнародної технічної допомоги (МТД).
S14. Спроможність влади залучати додаткові ресурси із державного бюджету та МТД.	S2; S9	**014.** Посилення локальної ідентичності через культурні, освітні, інформаційні та комунікаційні ініціативи.
	S4; S14	**015.** Державна підтримка низки соціально значимих реформ в освіти, медицини та соціальних послуг, орієнтованих на різні категорії населення орієнтованого підходу до планування і бюджетування.
	S2; S7	**016.** Державна та місцева фінансова підтримка бізнесу на започаткування та розвиток власної справи.
	S2	**017.** Підвищення порозуміння між громадськістю, владою та різними соціальними групами населення.
	S4; S13	**018**. Підготовка до поетапної після деокупаційної реінтеграції території та населення.

Після закінчення війни та деокупації всієї території громади, гарантії безпеки в Україні на основі міждержавних домовленостей, союзів та об’єднань наддасть змогу для подальшого розвитку громади.

Формування моделі екстериторіального управління, яка може бути прикладом інституційної стійкості для інших громад, доступність до програм та проєктів МТД підвищує порозуміння між громадськістю, владою та різними соціальними групами населення для вирішення нагальних потреб.

Розвиток міжмуніципального та міжнародного співробітництва як інструменту посилення ресурсної бази, підготовка проєктів післявоєнного відновлення, орієнтованого на повернення людей, відбудову інфраструктури та економічне пожвавлення.

Наявність Координаційного центру надання допомоги ВПО (Хаб) посилює взаємодії з мешканцями та розвитку сучасних форматів надання послуг і комунікації.

Залучення зовнішніх ресурсів для підтримки громади та підготовки до відновлення, додаткових ресурсів із державного бюджету та МТД посилює підготовку портфеля проєктів післявоєнного відновлення, орієнтованого на повернення людей, відбудову інфраструктури, економічне пожвавлення за рахунок державної підтримки соціально значимих реформ в освіти, медицини та соціальних послуг, орієнтованих на різні категорії населення орієнтованого підходу до планування і бюджетування.

Інтеграційні процеси з Європейським Союзом для сприяння зростанню зацікавленості інвесторів посилює впровадження інтеграційних процесів з Європейським Союзом, що сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів.

Наявність діючої законодавчої бази для співробітництва громад дає змогу державної та місцевої фінансової підтримки бізнесу на започаткування та розвиток власної справи для бізнесу.

З наведеного випливає, що порівняльні переваги громади мають багаторівневий характер.

На ПЕРШОМУ РІВНІ - «територіальні ресурси»:

- земля, аграрний профіль, природні ландшафти;
- соціальна інфраструктура.

На ДРУГОМУ РІВНІ - «інституційні ресурси»:

- управління, професійна команда;
- партнерства;
- проєктний досвід.

На ТРЕТЬМУ РІВНІ – «соціокультурні ресурси»:

- ідентичність;
- пам’ять;
- довіра;
- зв’язок мешканців із громадою.

Саме поєднання цих трьох рівнів формує основу для стратегічного позиціонування громади до 2027 року.

В умовах тимчасової окупації пріоритетного значення набувають ресурси другого і третього рівнів, оскільки саме вони залишаються доступними для управлінського впливу.

Після деокупації ці ресурси мають забезпечити швидший перехід до відновлення ресурсів першого рівня - території, інфраструктури, економіки та базових послуг.

3.1.4. Виклики

Виклики Стратегії розвитку громади включають в себе адаптацію до умов воєнного стану в Україні, дефіцит і неефективний розподіл всіх ресурсів, планування без залучення мешканців та необхідність узгодження рішень із державною політикою.

Виклики - це проблемні вузли, які не є прямими ризиками, але потребують стратегічного реагування. Вони виникають у точці перетину внутрішніх обмежень громади та зовнішніх можливостей або загроз. Якщо виклики не будуть враховані в управлінській практиці, вони можуть трансформуватися у ризики реалізації Стратегії розвитку громади.

Ключовими викликами та способи їх подолання є:

- воєнні реалії та тимчасова повна окупація території громади;
- недостатня кількість залучення мешканців до прийняття рішень та вирішення нагальних проблем;
- відірваність від ресурсів на тимчасово окупованій території;
- відсутність проведення постійного моніторингу, узгодженість документів;

Результати викликів наведені у таблиці 20.

Таблиця 20.

СЛАБКІ СТОРОНИ	← Зменшують	МОЖЛИВОСТІ
W1. Повна тимчасова окупація території громади, що унеможливлює безпосереднє управління територіальними ресурсами.	W1; W2; W3; W8; W15; W16; W17; W 19	**01.** Закінчення війни та деокупація всієї території громади.
W2. Втрата доступу до майна, інфраструктури, земельних та економічних активів, які формували місцеву ресурсну базу.	W7; W10	**02.** Гарантії безпеки, надані Україні на основі міждержавних домовленостей, союзів та об'єднань.
W3. Невідомий фактичний стан об’єктів житлового фонду, доріг, соціальної інфраструктури, комунального майна та виробничих потужностей.	W3; W3	**03.** Придбання житла для ВПО. Компенсаційні виплати кредитування та співфінансування у програмах на придбання або будівництва житла ВПО.
W4. Підвищене кадрове навантаження на апарат управління в умовах тривалої кризи.	W9	**04.** Залучення міжнародної, державної та грантової підтримки для збереження спроможності громади і підготовки до відновлення.
W5. Обмежена можливість проведення повної інвентаризації активів та потреб до моменту деокупації.	W6; W14	**05.** Розвиток міжмуніципального та міжнародного співробітництва як інструменту посилення ресурсної та експертної бази.
W6. Складність довгострокового планування через невизначеність строків деокупації та безпекових умов.	W2; W5	**06.** Формування інвестиційного та проєктного портфеля громади для програм відновлення, реінтеграції та розвитку.
W7. Розпорошеність мешканців громади, що ускладнює сталі комунікації, представництво інтересів і соціальну згуртованість. Слабка згуртованість та активність.	W4; W12	**07**. Підготовка кадрового резерву, підтримка людського капіталу, навчання та перекваліфікація ВПО, молоді, ветеранів і членів їхніх сімей.

W8. Невизначеність актуальної демографічної структури, потреб населення та готовності до повернення.	W2; W5; W13; W14	**08.** Майбутнє відновлення аграрного виробництва, агропереробки, логістики та ланцюгів доданої вартості після деокупації.
W9. Обмеженість власної фінансової бази та залежність від міжбюджетної, донорської і партнерської підтримки.	W5; W10	**09.** Залучення технічної допомоги для оцінки збитків, інвентаризації, просторового планування, розмінування та екологічного відновлення.
W10. Ускладнене стратегічне планування через високу невизначеність термінів деокупації та майбутніх безпекових умов.	W7; W11	**010.** Посилення цифрових механізмів взаємодії з мешканцями та розвитку сучасних форматів надання послуг і комунікації.
W11. Високий рівень невизначеності щодо працевлаштованих громадян громади на підконтрольній владі України території.	W9 W11	**011.** Підготовка портфеля проєктів післявоєнного відновлення, орієнтованого на повернення людей, відбудову інфраструктури та економічне пожвавлення.
W12. Високий рівень соціальної нагрузки щодо підтримки та надання допомоги ВПО.	W8	**012.** Продовження інтеграційних процесів з Європейським Союзом, що сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів.
W13. Відсутність релокованих та новостворених суб'єктів бізнесу (суб'єктів господарювання та підприємницької діяльності).	W9; W19	**013**. Наявність та доступність на рівні громади програм та проєктів міжнародної технічної допомоги (МТД).
W14. Відсутність інфраструктури підтримки бізнесу в громаді, в тому числі жіночого та молодіжного, та низька обізнаність представників бізнесу та населення громади стосовно нових технологій.	W8	**014.** Посилення локальної ідентичності через культурні, освітні, інформаційні та комунікаційні ініціативи.
W15. Відсутність закладів освіти, охорони здоров'я, культури.	W15; W16	**015.** Державна підтримка низки соціально значимих реформ в освіти, медицини та соціальних послуг, орієнтованих на різні категорії населення орієнтованого підходу до планування і бюджетування.
W16. Відсутність профільної медичної допомоги, що особливо ускладнює доступ до послуг для одиноких та багатодітних матерів, осіб похилого віку, жінок і чоловіків з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.	W13; W14	**016.** Державна та місцева фінансова підтримка бізнесу на започаткування та розвиток власної справи.
W17. Відсутність спортивної інфраструктури.	W7	**017.** Підвищення порозуміння між громадськістю, владою та різними соціальними групами населення.
W18. Відсутність офіційних статистичних даних економічного і соціального напряму, що ускладнює провести аналіз та ознаками соціально-демографічними характеристиками та інших процесів.	W4; W8	**018**. Підготовка до поетапної після деокупаційної реінтеграції території та населення.
W19. Дефіцит на ринку праці кваліфікованих та професійних чоловіків до 50 років із за війни.		

Тимчасова тривала з початку повномасштабного вторгнення російської федерації на Україну (з початку березня 2022 року) окупація всієї території громади, яка повністю поміняла систему управління та надання всіх видів послуг припиниться та відновиться відповідно до мирного життя внаслідок завершення війни та повної деокупації СТГ, відновлення контролю української влади та державних інституцій. Після деокупації СТГ необхідно буде забезпечити ефективне відновлення органів влади, налагодження системи управління на засадах відкритості та потребує поетапного переходу: від екстреного забезпечення безпеки військовими адміністраціями до формування легітимного місцевого самоврядування. Тривала окупація всієї території громади призвела до руйнування систем управління та надання базових послуг, може бути зменшена тільки завдяки завершенню війни, деокупації та відновленню контролю української влади. Для цього обов'язково потрібно отримати надійні гарантії безпеки України на основі міждержавних домовленостей, союзів та об'єднань щодо недопущення повторного розв'язання війни російської федерації проти України.

Після повної деокупції СТГ почнеться з відновлення в першу чергу критичної інфраструктури (електрика, вода, зв'язок) та повернення базових адміністративних послуг. Перш за все потрібно буде залучення державних коштів, міжнародних грантів та активної участі населення громади. Транспортна, енергетична, комунальна і соціальна інфраструктура може бути відновлена в рамках державної підтримки відбудови через платформу DREAM та міжнародні фінансові інструменти.

Втрата людського капіталу внаслідок війни, міграційної кризи та демографічного спаду вимагає повернення громадян з-за кордону, створення безпечного середовища, інтеграції ветеранів, розвитку системи охорони здоров'я та економічної підтримки родин для стимулювання народжуваності. Для зниження демографічного спаду потрібно реалізовувати через програми реінтеграції ВПО, освітні ініціативи, підтримки працевлаштування та зайнятості, це створить умови щодо залучення молоді, спеціалістів і підприємців до відбудови громади.

Розвиток в нових умовах економічного потенціалу деокупованої громади почнеться з обстеження та аналізу стану справ громади щодо економічного потенціалу, стан об'єктів життєдіяльності та інфраструктури. Подальший розвиток базується на поверненні бізнесу до життя через грантові програми, пільгове кредитування, залучення інвестицій. Фінансова підтримка ВПО, суб'єктів підприємництва для започаткування та розвиток власної справи дозволить збільшити обсяги реалізованої товарів, послуг та надходження коштів до місцевого бюджету. Після деокупації повернути господарську діяльність аграрного сектору та підприємства.

Доступність освітніх, медичних, культурних і соціальних послуг може бути вирішена шляхом відновлення інфраструктури закладів дошкільної та середньої освіти, медичних, культурних і соціальних послуг за підтримки міжнародних донорів, формування сучасної системи надання послуг, орієнтованої на мобільність та цифрові сервіси.

Втрата інфраструктури соціально-гуманітарного характеру, культури, спорту частково компенсується державною та міжнародною підтримкою відновлення закладів і громадських просторів, що відкриває можливість згуртувати та формувати нову ідентичність громади.

Системний аналіз викликів показує, що вони мають переважно не технічний, а управлінсько-соціальний характер. Навіть після деокупації ключовим питанням буде не лише відбудова об'єктів, а відновлення функціональності громади як соціальної системи: повернення довіри, послуг, управління, безпеки, економічної активності та відчуття належності мешканців до громади. Тому стратегічна відповідь на виклики має бути побудована на принципах адаптивності, поетапності, інклюзивності, доказовості та партнерської взаємодії. Громада має працювати не лише з наслідками, а й з передумовами майбутньої спроможності.

3.1.5. Ризики

Основними ризиками Стратегії розвитку є недосконаліть координації з державою, ігнорування безпекових викликів, брак реального фінансування, а також відірваність від реальних потреб мешканців і бізнесу. Ризики для СТГ включають:

- невідповідність державним вимогам, тобто якщо пріоритети закладені без урахування Державної стратегії регіонального розвитку;
- фінансова нестабільність та нестача фінансових та інших ресурсів, а саме нереалістичні плани без детально прорахованого бюджету та пошуку інвесторів. Обмеженість власних надходжень громад не дає змоги виконання запланованих заходів без залучення донорських коштів або державних субвенцій;
- військові дії в Україні та безпекові загрози;
- ігнорування екологічних загроз, а саме відсутність заходів з енергоефективності, управління відходами, захисту заповідних фондів, водних ресурсів і т.п.;
- низький рівень залученості мешканців громади.
- дуже тривала тимчасова окупація громади унеможливлюють реалізацію інфраструктурних проєктів і завдають шкоди економіці;
- відтік населення та міграція значно зменшують кількість робочої сили та надходження до місцевого бюджету.

Ризики реалізації Стратегії розвитку громади виникають унаслідок поєднання слабких сторін громади із зовнішніми загрозами.

Для їх аналізу застосовано ризик-орієнтований підхід, який передбачає визначення джерела ризику, його потенційного впливу, рівня критичності та можливих заходів мінімізації.

Результати ризиків наведені у таблиці 21.

6.

Таблиця 21.

СЛАБКІ СТОРОНИ	← Посилюють	ЗАГРОЗИ
W1. Повна тимчасова окупація території громади, що унеможливлює безпосереднє управління територіальними ресурсами.	W1; W2	**T1.** Продовження тривалої тимчасової окупації території СТГ та поглиблення втрат людського, економічного и інфраструктурного потенціалу громади
W2. Втрата доступу до майна, інфраструктури, земельних та економічних активів, які формували місцеву ресурсну базу.	W1; W2; W3	**T2.** Ризик руйнування або критичного пошкодження об'єктів інфраструктури, житлового фонду, доріг, комунального майна та виробничих об'єктів та господарської бази.
W3. Невідомий фактичний стан об'єктів житлового фонду, доріг, соціальної інфраструктури, комунального майна та виробничих потужностей.	W1	**T3.** Мінне забруднення, наявність вибухонебезпечних предметів і небезпечних залишків війни.
W4. Підвищене кадрове навантаження на апарат управління в умовах тривалої кризи.	W1; W6; W8	**T4.** Демографічне скорочення та зниження готовності населення до повернення після деокупації.
W5. Обмежена можливість проведення повної інвентаризації активів та потреб до моменту деокупації.	W11; W19	**T5.** Втрата трудового, підприємницького, молодіжного та професійного потенціалу громади.
W6. Складність довгострокового планування через невизначеність строків деокупації та безпекових умов.	W4; W10	**T6.** Виснаження управлінських, фінансових і соціальних ресурсів в умовах тривалого кризового навантаження.
W7. Розпорошеність мешканців громади, що ускладнює сталі комунікації, представництво інтересів і соціальну згуртованість. Слабка згуртованість та активність.	W9	**T7.** Конкуренція за зовнішні ресурси на допомогу та підтримку між громадами в умовах обмеженого фінансування відновлення.
W8. Невизначеність актуальної демографічної структури, потреб населення та готовності до повернення.	W1	**T8.** Нестабільність в країні через війну та політичну нестабільність.
W9. Обмеженість власної фінансової бази та залежність від міжбюджетної, донорської і партнерської підтримки.	W7	**T9.** Збільшення міграції людей працездатного віку за кордон або в інші регіони України.
W10. Ускладнене стратегічне планування через високу невизначеність термінів деокупації та майбутніх безпекових умов.	W1	**T10.** Інформаційний вплив окупаційної влади та ризик послаблення довіри до українських інституцій.
W11. Високий рівень невизначеності щодо працевлаштованих громадян громади на підконтрольній владі України території.	W2	**T11.** Екологічні наслідки війни: деградація земель, забруднення ґрунтів і вод, пошкодження природоохоронних територій.
W12. Високий рівень соціальної нагрузки щодо підтримки та надання допомоги ВПО.	W1; W2	**T12.** Нереалістичні очікування щодо строків деокупації, швидкості відновлення та масштабу доступного фінансування
W13. Відсутність релокованих та новостворених суб'єктів бізнесу (суб'єктів господарювання та підприємницької діяльності).		
W14. Відсутність інфраструктури підтримки бізнесу в громаді, в тому числі жіночого та молодіжного, та низька обізнаність представників бізнесу та населення громади стосовно нових технологій.		
W15. Відсутність закладів освіти, охорони здоров'я, культури.		
W16. Відсутність профільної медичної допомоги, що особливо ускладнює доступ до послуг для одиноких та багатодітних матерів, осіб похилого віку, жінок і чоловіків з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.		
W17. Відсутність спортивної інфраструктури.		
W18. Відсутність офіційних статистичних даних економічного і соціального напряму, що ускладнює провести аналіз та ознаками соціально-демографічними характеристиками та інших процесів.		
W19. Дефіцит на ринку праці кваліфікованих та професійних чоловіків до 50 років із за війни.		

СТГ стикається з численними ризиками, що виникають унаслідок поєднання її слабких сторін і загроз. Тривала тимчасова окупація визначає багато проблем і невизначеностей та несе не лише матеріальні збитки через воєнні дії, мародерство, але й глибокі соціальні та управлінські виклики, які потребують розв'язання. Громада знаходиться біля кордону з російською федерацією та відсутність природних бар'єрів роблять громаду дуже вразливим до окупації без значних бойових дій. Ця слабкість підсилюється загрозою подальшої ескалації конфлікту та можливої тривалої окупації, що створює ризик затягування процесу відновлення, відсутності фінансування на відновлення, інвестицій і повернення мешканців до громади. Це призводить до неможливості повноцінного відновлення системи управління, інвестиційної діяльності та повернення населення внаслідок воєнної нестабільності.

Демографічна криза після тимчасової окупації СТГ є однією з найбільших загроз для розвитку, що проявляються через зовнішню та внутрішню міграцію, загибель людей, падіння народжуваності, старіння населення та втрату кваліфікованих кадрів. Ці процеси посилюється загрозою постійного виїзду молоді та негативним природним приростом, створюючи ризик соціальної депресії населення, втрати майна та житла, залежність від гуманітарної допомоги на підконтрольній владі території.

Втрата суб'єктів господарської діяльності та підприємництва на тимчасово окупованій території СТГ охоплює фізичне знищення активів, рейдерство, розрив логістичних ланцюгів, робочої сили і т.п.. Ключовою проблемою залишається високий ризик примусової перереєстрації за законодавством російської федерації, що з точки зору українського законодавства є кримінальним та призводять до згортання виробництва і руйнування економічної структури громади. Зупинка обсягів виробництва всіх суб'єктів господарювання та підприємництва тягне за собою втрату робочих місць, бюджетних надходжень і відтік інвестицій, що створює загрозу тривалого економічного занепаду громади.

Втрата базових потенціалів в тимчасово окупованій СТГ проводиться примусова асиміляція. Окупаційна влада цілеспрямовано знищує українське середовище, запроваджуючи репресивні стандарти, що призводить до критичних наслідків у освітній, медичній, культурній та соціальній сферах. Втрата освітнього потенціалу через окупацію закладів дошкільної і середньої освіти, заборона українською освітою дітей в громаді, що несе ризик зниження рівня освіченості, та відчуження молоді від українського культурного простору. Це призводить також до зниження якості людського капіталу. Захоплення медичної та соціальної інфраструктури, й брак кадрів, підсилюється соціальною дестабілізацією та зростанням потреб населення, що створює ризик різкого зниження якості життя та посилення соціальної напруженості.

Захоплення закладів культури й спорту та руйнування культурного середовища посилюються інформаційним тиском і пропагандою з боку окупаційної влади, що створює ризики поступового нівелювання української ідентичності, послаблення громадянської єдності.

Ці процеси становлять загрозу збереженню самобутності громади, сприяють знищенню соціальної згуртованості та громадянської активності.

Фінансова складова громади, як тимчасово окупована територія функціонує через створену селищну військову адміністрацію на підконтрольній владі України території у форматі «бюджетів виживання» з критичним дефіцитом власних фінансових ресурсів.

Залежність СТГ від зовнішнього фінансування, що виникла через втрату власних ресурсів, підсилюється ймовірним скороченням МТД, формуючи ризик фінансової нестабільності та неспроможності громади забезпечувати базові послуги після припинення зовнішньої підтримки.

Внаслідок того, що суб'єкти господарювання та підприємницької діяльності не перереєстровують свої підприємства на інших територіях України, податкові надходження до місцевого бюджету мізерна. Це дуже ускладнює процес реалізації місцевих програм розвитку СТГ та проєктів місцевого розвитку, направлених на допомогу ВПО, розвитку та оновлення безпеку, ефективне функціонування системи управління, а також ставить під загрозу відбудову громади після повної деокупації території СТГ.

Всі ці фактори створюють складну конфігурацію ризиків, що вимагає стратегічного управління, стійких механізмів реагування та системної державної політики, спрямованої на відновлення безпеки, людського потенціалу й економічної спроможності громади.

Узагальнення ризиків свідчить, що найбільш критичними для громади є не лише фізичні ризики, пов'язані з окупацією, руйнуваннями і мінним забрудненням, а й соціально-інституційні ризики:

- втрата людського капіталу;
- послаблення зв'язку з мешканцями;
- кадрове виснаження та зниження донорської видимості.

Саме ці ризики можуть мати довгостроковий вплив навіть після деокупації, оскільки відновлення інфраструктури без відновлення людського і соціального потенціалу не забезпечить повноцінного розвитку громади.

Управління ризиками має здійснюватися на основі принципу превентивності, тобто громада повинна готувати алгоритми дій до настання подій, а не лише реагувати після їх виникнення. Доцільно буде сформувати ризик-реєстр реалізації Стратегії та визначити відповідальних за моніторинг кожної групи ризиків, встановити періодичність перегляду ризиків і інтегрувати ризик-орієнтований підхід у систему моніторингу й оцінки Стратегії.

ВИСНОВОК до Розділу 3. SWOT-АНАЛІЗ:

SWOT-аналіз засвідчує, що СТГ перебуває в умовах високої стратегічної невизначеності, спричиненої повною тимчасовою окупацією території, втратою доступу до ресурсної бази, розпорошенням мешканців та неможливістю повної оцінки стану активів до деокупації. Водночас громада зберігає ключову передумову майбутнього відновлення - інституційну суб'єктність.

Головні переваги та основна сила громади полягає не у поточному володінні матеріальними активами, а в здатності залишатися керованою, впізнаваною, партнерською та соціально пов'язаною спільнотою.

Специфіка стратегічного планування для громади на тимчасово окупованій території полягає в тому, що до моменту деокупації пріоритетом є не фізичний розвиток території, а збереження і нарощення спроможностей, які дозволять швидко перейти до відновлення після звільнення.

Ключовими стратегічними висновками SWOT-аналізу є такі:

1) До моменту деокупації головним ресурсом громади є інституційна, комунікаційна, кадрова, проєктна та партнерська спроможність.

2) Після деокупації ефективність відновлення буде заложити від якості завчасно підготовленого проєктного портфеля, сценаріїв дій, реєстрів потреб, партнерства і комунікації з мешканцями громади.

3) Найбільшими ризиками є:

- тривала окупація;
- демографічне скорочення;
- втрата людського капіталу;
- мінне забруднення;
- невідомий масштаб руйнувань і конкуренція за зовнішні ресурси.

4) Локальна ідентичність, культурна пам'ять і зв'язок з мешканцями мають розглядатися як стратегічні ресурси, а не як другорядні гуманітарні складові.

5) Стратегія має бути адаптивною, сценарною та ризик-орієнтованою, із чіткою відмінністю між завданнями:

- періоду релокації;
- підготовки до деокупації;
- після деокупаційного відновлення.

Таким чином, результати SWOT-аналізу формують підґрунтя для визначення подальших пріоритетів розвитку громади:

- посилення безпеки та економічної стійкості;
- збереження людського капіталу;
- підтримка мешканців громади незалежно від місця перебування;
- розвиток партнерств, цифровізація управління, формування портфеля відновлення;
- підготовка до поетапної реінтеграції території після деокупації.

Розділ 4. ПРІОРІТЕТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Пріоритети розвитку громади є ключовими напрямками Стратегії розвитку та є фундаментом для планування бюджету, залучення грантів та інвестицій. Також зосереджені на збереженні зв'язку з громадянами, підтримці ВПО, захисті прав та підготовці до реінтеграції.

Визначення пріоритетів розвитку здійснено на основі комплексного аналізу соціально-економічного, демографічного, інституційного, просторового, екологічного та безпекового стану, з урахуванням наслідків повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України, тимчасової окупації всієї території громади та функціонування органу місцевого управління в умовах релокації.

Основою формування пріоритетів стали результати SWOT-аналізу, оцінки порівняльних переваг, ключових викликів і ризиків, а також аналіз внутрішніх ресурсів, зовнішніх можливостей, чинників стратегічної вразливості та потенціалу майбутнього відновлення.

На відміну від громад, які функціонують у звичайних умовах територіального розвитку, Лозно-Олександрівська СТГ не має фактичного доступу до власної території, природних ресурсів, земельного фонду, комунального майна, об'єктів інфраструктури, соціальних установ та економічних активів. Це суттєво змінює логіку стратегічного планування та потребує застосування адаптивного, сценарного і ризик-орієнтованого підходів.

Саме тому визначення пріоритетів базується на розумінні громади не лише як адміністративно-територіальної одиниці, а як соціальної та інституційної системи, здатної зберігати правову суб'єктність, управлінську безперервність, комунікацію з мешканцями, локальну ідентичність, партнерські зв'язки та готовність до майбутнього відновлення незалежно від фактичного доступу до території.

Пріоритети розвитку розглядаються як обмежена кількість ключових напрямів концентрації управлінських, кадрових, фінансових, партнерських та організаційних ресурсів, які мають найбільше значення для забезпечення стійкості громади в коротко- та середньостроковій перспективі і створюють передумови для її повноцінного відновлення після деокупації.

Формування пріоритетів здійснювалося до таких підходів:

1) Проблемно-орієнтований підхід. Основою визначення цього підходу є виявлення найбільш критичних проблем і структурних обмежень розвитку громади.

2) Ресурсний підхід. Орієнтиром цього підходу є оцінка ресурсів, які громада фактично зберегла та може використовувати в умовах релокації.

3) Інституційний підхід. Цей підхід передбачає розгляд органу управління, системи партнерства, кадрового потенціалу, процедур прийняття рішень, цифрових інструментів, комунікацій та механізмів участі мешканців громади.

4) Людиноцентричний підхід. Людський капітал є одним із найуразливіших, але водночас найцінніших ресурсів громади.

5) Сценарний підхід. Неможливість точно визначити строки деокупації, реальний стан території та обсяги майбутнього фінансування потребує застосування сценарного планування.

Пріоритети формуються так, щоб вони залишалися актуальними за різних варіантів сценаріїв розвитку подій:

- тривалої релокації. За цим сценарієм громада продовжує функціонувати без доступу до території;

- перехідного періоду після деокупації. Цей сценарій передбачає відновлення управління, оцінку безпекової ситуації, інвентаризацію майна, збитків і потреб;

- сценарій поетапного відновлення. Цей сценарій охоплює розмінування, повернення послуг, відновлення економіки, житла, інфраструктури, соціальних зв'язків і просторового розвитку.

Такий підхід дає змогу уникнути формування пріоритетів, реалізація яких можлива лише за однієї умови — негайної деокупації. Натомість кожен пріоритет повинен містити дії, які можуть виконуватися вже в умовах релокації, та заходи, що активізуються після відновлення доступу до території.

6) Ризик-орієнтований підхід. Цей підхід ураховує імовірність та потенційного впливу ключових ризиків. Цей підхід передбачає, що пріоритети мають не лише створювати нові можливості, а й мінімізувати стратегічні вразливості громади.

7) Партнерський підхід. Цей підхід обмежує ресурсну базу громади та потребує розвитку багаторівневого партнерства. Партнерство розглядається не як допоміжний напрям, а як ключовий механізм реалізації Стратегії, залучення ресурсів, експертизи, фінансування та спільного виконання проєктів.

8) Проєктно-інвестиційний підхід. Цей підхід має бути придатним для подальшої трансформації у конкретні програми, проєкти та заходи.

9) Підхід сталого та безпечного відновлення. Цей підхід визначається з урахуванням принципів сталого розвитку, екологічної відповідальності, енергоефективності, безбар'єрності, цифровізації та відбудови за принципом Build Back Better. Це означає, що після деокупації громада не повинна механічно відтворювати довоєнну модель інфраструктури й економіки.

10) Принцип концентрації ресурсів. З огляду на обмеженість фінансових, кадрових та організаційних можливостей громада не може одночасно вирішувати всі наявні проблеми.

Пріоритети, сформовані на такій основі, мають бути адаптивними, взаємопов'язаними, реалістичними, орієнтованими на результат і придатними до реалізації в умовах високої невизначеності. Саме вони визначатимуть подальшу логіку сценарію розвитку, стратегічного бачення, стратегічних та оперативних цілей громади до 2027 року.

Основні 3-и напрямки пріоритету розвитку СТГ:

ПЕРШИЙ напрямок: Підтримка населення та ВПО, що включає:

- адміністративні послуги:

Забезпечення доступу мешканців громади до цих послуг та відновлення документів для громадян, які виїхали з тимчасово окупованої території громади;

- соціальний захист:

Адресна допомога, психологічна та гуманітарна підтримка ВПО;

- надання освітніх, медичних послуг:

Організація дистанційного навчання для дітей та надання їм місць у гуртожитках і навчальних закладах на підконтрольній владі Україні території.

ДРУГИЙ напрямок: Збереження інституційної спроможності, що включає ефективну діяльність селищної військової адміністрації задля збереження бюджетної та управлінської самостійності місцевої влади.

ТРЕТІЙ напрямок: Підготовка до деокупації, що включає:

- формування списків фахівців освітян, медиків, держслужбовців, правоохоронців і т.п.), які готові повернутися на деокуповану територію громади одразу після їхнього звільнення для відновлення життєдіяльності.

- розробка планів відновлення критичної інфраструктури (енергетика, водопостачання, зв'язок) та розмінування та інших заходів для відновлення.

З метою формування та запровадження СВА спеціальних механізмів та інструментів підтримки території Державною стратегією регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки передбачено розподіл території громади за безпековою ознакою на два типи.

Перший тип: Вся територія громади розташована на відстані до 100 кілометрів вздовж українсько-російського державного кордону, тимчасово окупованої російською федерацією, проживання і ведення господарської діяльності небезпечне та неможливе.

Пріоритетами державної регіональної політики для такої території є:

- розвиток оборонної та захисної цивільної інфраструктури (військова логістика, захищені транспортні маршрути, фонд захисних споруд цивільного захисту, системи оповіщення);

- швидке відновлення критичної, соціальної та житлової інфраструктури (розбудова та відновлення інфраструктури, житла, захисні споруди об'єктів інфраструктури, управління відходами від руйнувань, електроенергетика, транспорт та дорожнє господарство);

- підтримка населення:

• громадська безпека (цивільний захист);

• протимінна діяльність;

• збільшення можливостей для працевлаштування;

• створення у закладах освіти та медицини безпечного, здорового та інклюзивного середовища;

• соціальний захист та пільги, це надання допомоги за житлово-комунальні послуги, якісне медичне обслуговування, спрощення умов для ведення бізнесу, підтримка аграрного сектору та страхування воєнних ризиків.

Другий тип: тимчасово окупована територія СТГ російською федерацією в установленому законодавчому порядку віднесені до тимчасово окупованих територій України. Пріоритетами державної регіональної політики для тимчасово окупованих територій є:

- створення умов для безпечного і організованого переміщення громадян України з тимчасово окупованих територій на підконтрольну Україні територію;

- збереження української національної ідентичності у громадян, що мешкають на тимчасово окупованих територіях, включно з інформаційними і культурними ініціативами;

- посилення інституційної спроможності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій;

- захист прав і свобод громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях.

Лозно-Олександрівська селищна територіальна громада відноситься і до першого і другого типу територій за безпековою ознакою. Тому, Стратегією до 2027 року беруться до уваги визначені державою пріоритети державної регіональної політики для цих двох типів територій.

З урахуванням безпекових факторів СТГ бере участь у впровадженні наступних державних пріоритетів регіонального розвитку України до 2027 року:

1) Створення безпекових умов для проживання та повернення мешканців СТГ на свою територію та передбачає:

- підтримку сил безпеки і оборони України у відстоюванні державного суверенітету та територіальної цілісності;

- сприяння діяльності правоохоронних органів з метою зниження рівня злочинності, захисту прав, свобод і законних інтересів громадян;

- створення умов для повернення ВПО та вимушено переміщених осіб за межі України до своєї громади, шляхом забезпечення безпеки, доступності до житла та створення належних умов для проживання, можливостей працевлаштування за фахом, навчання дітей, лікування і т.п.;

- розбудову системи цивільного захисту на місцевому рівнях, фонду захисних споруд цивільного захисту, забезпечення пожежної та техногенної безпеки;

- забезпечення екологічної та техногенної безпеки, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідацію їх наслідків.

2) Реалізація стратегічного курсу держави на набуття членства України в ЄС, що передбачає:

- імплементацію процедур та кращих практик ЄС в місцевому управлінні, смарт-спеціалізації;

- підготовку та підвищення кваліфікації кадрів місцевого управління для ефективної роботи з фінансовими інструментами ЄС;

- партнерські взаємодії з ЄС в економічній, гуманітарній, освітній сферах, екології та інших напрямах спільного інтересу;

- інформованість населення про перспективи та переваги руху України до членства в ЄС;

- підвищення міжнародного територіального співробітництва:

• через реалізацію проєктів міжнародного територіального співробітництва;

• заохочення ділового партнерства;

• зміцнення партнерських відносин між громадами в Україні і ЄС.

3) Відновлення за принципом «Відновити краще, ніж було», що передбачає:

- модернізація та будівництво житла для громадян громадянам, критичної і соціальної інфраструктури, інженерних комунікацій;

- сприяння економічної активності з відновленням господарської діяльності т підприємництва на території СТГ;

- розмінування території СТГ після її деокупації;

- відповідність планувальним заходам з відновлення та розвитку СТГ;

- забезпечення стійкості інфраструктури;

- ухвалення необхідних природоорієнтованих рішень;

4) Стійкість держави, регіонів та СТГ, що передбачає:

- впровадження національної системи стійкості з урахуванням ризиків;

- підтримку локального бізнесу в умовах системних ризиків збройної агресії російської федерації проти України;

- консолідацію суспільства щодо реалізації цілей стійкості;

- запровадження міжвідомчої взаємодії і координації щодо забезпечення стійкості громади, налагодження ефективного діалогу та комунікацій з населенням;

5) Динамічний економічний розвиток з урахуванням Цілей сталого розвитку та необхідності досягнення кліматичної нейтральності не пізніше 2060 року, що передбачає:

- розвиток підприємництва та підвищення інвестиційної привабливості громади;

- розвиток сільського господарства з урахуванням кліматичних змін та завдань розвитку сільських територій;

- створення сприятливих умов для інновацій, креативних індустрій.

6) Розвиток людського капіталу, що передбачає:

- створення ефективної системи охорони здоров'я, орієнтованої на зміцнення громадського здоров'я та якісну медичну допомогу;

- формування ефективної системи освіти відповідно до потреб людського капіталу, інноваційної та цифрової економіки з пріоритетом на формуванні ключових компетентностей для навчання протягом життя;

- реалізацію реінтеграції ветеранів війни до цивільного життя;

- сприяння щодо самореалізації молоді та підтримку молодих сімей, захист материнства і батьківства;

- створення рівних умов для осіб похилого віку до економічного та суспільного життя, підвищення тривалості активного життя;

- створення належних умов та збереження матеріальної та нематеріальної культурної спадщини, етнічного, культурного виховання, розвитку культурних індустрій, патріотичного культурного виховання;

- створення належних умов для розвитку фізичної культури і спорту з метою зміцнення здоров'я населення;

- забезпечення рівних гендерних прав та можливостей жінок і чоловіків для реалізації їх здібностей та потенціалу;

- надання якісних соціальних послуг та вдосконалення адресної підтримки вразливих груп населення;

- забезпечення особам з інвалідністю рівних прав у суспільстві, отримувати послуги та брати активну участь у суспільному житті громади;

7) Національна згуртованість, яка передбачає:

- залучення населення до прийняття рішень на всіх рівнях (державному, регіональному та місцевому);

- розбудову партнерств між територіальними громадами;

- забезпеченні житлом, допомогу у працевлаштуванні ВПО, доступності до медичних і освітніх послуг, інтеграцію ВПО у суспільне життя;

- підвищення міжтериторіальної взаємодії шляхом розвитку інфраструктури та електронних комунікаційних мереж;

- реалізацію інформаційної політики, спрямованої на зміцнення української національної ідентичності.

8) Спроможність та ефективне багаторівневе врядування, яка передбачає:

- спроможність органів влади у сферах стратегічного планування, проектного менеджменту, запобігання корупції, тощо;

- спроможність органів влади щодо співпраці з міжнародними партнерами;

- удосконалення кадрового потенціалу та осучаснення компетенцій працівників органів влади;

- цифровізацію органів управління та надання адміністративних послуг, навчання та впровадження практик цифрової демократії у громаді.

Розділ 5. СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Сценарій розвитку громади передбачає ймовірні варіанти майбутнього, змодельованого на основі аналізу внутрішніх ресурсів та зовнішніх факторів та є ключовим інструментом Стратегії, який дозволяє СВА обирати найефективніші шляхи для досягнення цілей.

Використання сценарного підходу дозволяє сформувати гнучку систему стратегічного управління, здатну адаптуватися до змін зовнішнього середовища, своєчасно реагувати на нові виклики та приймати управлінські рішення відповідно до розвитку ситуації.

Для СТГ застосування сценарного підходу має особливе значення, оскільки стратегічне планування здійснюється в умовах повної тимчасової окупації території, роботи органу управління в релокації, невизначеності термінів деокупації та значної залежності майбутнього розвитку від безпекової ситуації в цілому у державі. За таких умов традиційні методи прогнозування не дозволяють повною мірою врахувати всі можливі варіанти розвитку подій, тому сценарне планування забезпечує можливість підготувати громаду до різних траєкторій її подальшого функціонування та післявоєнного відновлення.

Сценарії розвитку сформовано на основі результатів комплексного соціально-економічного аналізу громади, SWOT-аналізу, оцінки конкурентних переваг, стратегічних викликів і ризиків, а також з урахуванням прогнозованого впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на розвиток громади у середньостроковій перспективі.

При їх розробленні враховано положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, принципи адаптивного стратегічного планування, ризик-орієнтованого управління та сучасні підходи до післявоєнного відновлення територій.

У межах Стратегії розглянуто 3-и альтернативні сценарії розвитку громади, кожен із яких відображає можливий розвиток подій залежно від зміни безпекових, економічних, соціальних та інституційних умов:

ПЕРШИЙ сценарій: **«Песимістичний (інерційний)»**, який зберігає поточні тенденції без значних змін, скорочення населення, відсутність території через тимчасову окупацію, відтік інвестицій і т.п.. Він ґрунтується на припущенні про збереження або погіршення існуючих негативних тенденцій, пов'язаних із тривалою тимчасовою окупацією території громади, поглибленням демографічних втрат, значним обмеженням економічної активності, скороченням можливостей залучення інвестицій та зовнішніх ресурсів. За такого сценарію основним завданням органів управління залишається підтримання базової життєздатності громади та збереження її інституційної спроможності.

ДРУГИЙ сценарій: **«Базовий (реалістичний)»**, який передбачає помірне зростання, поступову модернізацію за умови обмежених ресурсів. Він передбачає збереження основних тенденцій розвитку із поступовим нарощуванням управлінської, соціальної та партнерської спроможності громади в умовах релокації. Він орієнтований на підтримку функціонування громади, розвиток людського капіталу, підготовку проєктів майбутнього відновлення, зміцнення міжнародного співробітництва та створення передумов для швидкого переходу до відбудови після деокупації.

ТРЕТІЙ сценарій: **«Оптимістичний (трансформаційний)»**, який передбачає максимально ефективне використання ресурсів, залучення інвестицій, розвиток економіки, що призводить до стрімкого зростання добробуту населення. Він базується на припущенні про завершення активної фази війни, деокупацію території громади, масштабне залучення державної та міжнародної допомоги, відновлення економічної діяльності, повернення мешканців та реалізацію комплексної моделі сталого розвитку. Цей сценарій передбачає максимально ефективне використання наявного потенціалу громади, реалізацію стратегічних пріоритетів та створення сучасної, безпечної й конкурентоспроможної територіальної громади.

У стратегічному плануванні СВА застосовує для прогнозування розвитку в умовах безпекової невизначеності та післявоєнного відновлення. Такий підхід формує гнучку систему реагування на ризики. Сценарії охоплюють різні рівні безпеки, економічної стабільності, соціального добробуту та інфраструктурної спроможності громади. Їх розробку здійснено з урахуванням положень Державної стратегії регіонального розвитку України на 2021–2027 роки, яка визначає ключові напрями підвищення стійкості та відновлення територій.

Застосування 3-х альтернативних сценаріїв не означає визначення 3-х окремих моделей розвитку. Їх основне призначення полягає у визначенні можливих варіантів перебігу подій, оцінці потенційних ризиків і можливостей, а також забезпеченні готовності органів управління до прийняття своєчасних управлінських рішень за різних умов розвитку зовнішнього середовища.

У процесі реалізації Стратегії саме сценарний підхід дозволить своєчасно адаптувати стратегічні та оперативні заходи до змін безпекової ситуації, державної політики, міжнародної підтримки та соціально-економічних процесів, забезпечуючи послідовність, гнучкість і результативність реалізації Стратегії розвитку громади.

Песимістичний (інерційний) сценарій розвитку:

Песимістичний сценарій розглядає глибоку кризу громади через тимчасову окупацію всієї території громади. У стратегічному плануванні песимістичний сценарій ґрунтується на припущеннях про поширення активних бойових дій в Україні, продовження тимчасової окупації території громади, тобто трансформацію збройної агресії російської федерації у затяжний «заморожений» конфлікт.

За таких умов зовнішні загрози посилюють дію внутрішніх слабких сторін громади, поглиблюючи соціально-економічну стагнацію та обмежуючи можливості відновлення. Внутрішній потенціал громади поступово знижується, а саме відтоку населення, падіння бюджетних надходжень і т.п..

Песимістичний (інерційний) сценарій розвитку розглядає найбільш несприятливий варіант розвитку подій, за якого безпекова ситуація в Україні суттєво не покращується, а тимчасова окупація території громади триває протягом усього періоду реалізації Стратегії. Такий сценарій ґрунтується на припущенні про трансформацію збройної агресії російської федерації у довготривалий або «заморожений» конфлікт, що унеможливлює повернення громади до звичайного режиму функціонування та істотно обмежує перспективи її соціально-економічного розвитку.

За такого розвитку подій зовнішні загрози продовжуватимуть посилювати наявні внутрішні слабкі сторони громади, визначені під час SWOT-аналізу. Відсутність доступу до території, виробничих потужностей, земельних ресурсів, житлового фонду, об'єктів соціальної та критичної інфраструктури суттєво обмежуватиме можливості для економічної діяльності, наповнення бюджету та реалізації масштабних інвестиційних проєктів. Основним завданням органу управління залишатиметься забезпечення безперервності функціонування громади в умовах релокації та підтримка зв'язку з її мешканцями.

Песимістичний сценарій – зовнішні чинники. У разі продовження активних бойових дій на території громади не виключається руйнування житлового фонду, підприємств, критичної інфраструктури, а збільшення обстрілів унеможливить нормальне функціонування економіки та соціальної сфери. Унаслідок цього втрата людського капіталу, що призведе до вакууму та нестачі спеціалістів у сферах для відновлення території та знижуватиме перспективи розвитку громади.

Подальше погіршення безпекової ситуації негативно впливатиме на економічну активність як на рівні громади, так і держави загалом. Зберігатимуться логістичні обмеження, нестабільність фінансової системи, дефіцит трудових ресурсів, високий рівень інфляції та значна залежність України від міжнародної фінансової підтримки.

Тривала війна сприятиме подальшому відтоку населення за кордон та до більш безпечних регіонів України. Насамперед це стосуватиметься молоді, кваліфікованих спеціалістів, підприємців та економічно активного населення, що призведе до скорочення людського капіталу громади та ускладнить процес її майбутнього відновлення.

Додатковими негативними чинниками можуть стати зростання вартості енергоресурсів, паливно-мастильних матеріалів, будівельних матеріалів та продуктів харчування, що матиме безпосередній вплив на соціальний захист населення, реалізацію інвестиційних проєктів та фінансову стійкість держави і територіальних громад.

Песимістичний сценарій – внутрішні чинники. У разі руйнування та значного зношення житла, енергетичних систем, медичних закладів та дорожньої мережі, громада не зможе забезпечувати населення належними умовами проживання та базовими послугами, що створить довготривалі перешкоди для відновлення території. За умов тривалої окупації громада залишатиметься позбавленою можливості здійснювати повноцінне управління територією, проводити інвентаризацію майна, оцінювати масштаби руйнувань, відновлювати інженерну інфраструктуру та забезпечувати належний рівень надання публічних послуг. Значним викликом залишатиметься демографічна ситуація. Подальше скорочення чисельності населення, старіння його вікової структури, міграція молоді та економічно активних мешканців можуть призвести до дефіциту трудових ресурсів, необхідних для післявоєнної відбудови громади. Одночасно збільшуватиметься навантаження на систему соціального захисту та підтримки вразливих категорій населення. Умови тривалої релокації також створюватимуть ризики поступового виснаження управлінської команди, втрати кадрового потенціалу та зниження інституційної спроможності громади. За відсутності постійного оновлення кадрового резерву та залучення нових фахівців існуватиме небезпека зменшення ефективності управління й уповільнення підготовки до після деокупаційного відновлення.

Суттєвим фактором ризику залишатиметься й екологічний стан території. Мінне забруднення, можливе забруднення ґрунтів, водних ресурсів, пошкодження природних екосистем і сільськогосподарських земель значно ускладнять повернення території до повноцінного господарського використання та потребуватимуть реалізації масштабних заходів із гуманітарного розмінування та екологічної реабілітації.

Не менш важливим викликом стане інформаційний вплив окупаційної влади, який може призвести до послаблення соціальної згуртованості, зниження довіри до українських державних інституцій та ускладнення процесу майбутньої реінтеграції населення після деокупації.

За реалізації песимістичного сценарію діяльність СВА концентруватиметься на забезпеченні базової життєздатності громади, підтриманні її інституційної спроможності та збереженні людського потенціалу. Основними управлінськими пріоритетами стануть:

- забезпечення безперервності діяльності органів управління в умовах релокації;
- підтримка постійної комунікації з мешканцями громади незалежно від місця їхнього перебування;
- збереження кадрів, підвищення професійної компетентності працівників;
- підтримка ВПО, ветеранів війни, членів сімей військовослужбовців та інших вразливих категорій населення;
- залучення міжнародної гуманітарної та технічної допомоги;
- підготовка проєктної документації для майбутнього після деокупаційного відновлення;
- розвиток цифрових інструментів управління територією та дистанційного надання послуг;
- збереження культурної ідентичності, історичної пам'яті та соціальної згуртованості громади.
- економіка на виживання. Громада зосередиться лише на базових потребах;
- фінанси і ресурси тільки на необхідне;
- критична інфраструктура тільки на найнеобхідніше. Підтримуватиметься лише для життєдіяльності: робота генераторів, аварійні ремонти виконуватимуться лише для забезпечення військових і гуманітарних потреб;
- соціальний захист тільки в екстрених випадках;
- додаткові заходи для згуртування громади.

Реалізація песимістичного сценарію можлива виключно тільки за умови загострення соціально-економічних та політичних викликів. Стратегічний вибір песимістичного сценарію оцінюється як мало вірогідний.

У разі реалізації песимістичного сценарію головним результатом стане не економічне зростання, а збереження функціональної спроможності громади як інституції. Основним досягненням буде підтримання діяльності органу управління, збереження людського капіталу, розвиток партнерських відносин, формування портфеля майбутніх проєктів відновлення та забезпечення готовності громади до переходу на наступний етап, це розвитку громади після відновлення державного суверенітету України над її територією.

Реалізація саме цього сценарію оцінюється як найменш бажаний варіант розвитку. Він розглядається виключно як модель реагування на несприятливі зовнішні обставини та визначає мінімально необхідний рівень управлінських заходів, спрямованих на збереження громади, її інституційної спроможності та потенціалу майбутнього відновлення.

Сценарії розвитку громади будувалися на підставі демографічного економічного прогнозів, шляхом обговорення з громадськістю. Було також опрацьовано варіанти сценарії розвитку, а саме: «базовий» і один альтернативний сценарій – «оптимістичний».

Базовий сценарій (реалістичний) розвитку:

Базовий сценарій розвитку визначено як найбільш імовірний варіант розвитку СТГ на період реалізації Стратегії до 2027 року. Він сформований з урахуванням сучасної безпекової ситуації, наявних інституційних можливостей громади, прогнозованих тенденцій соціально-економічного розвитку держави, а також реальних можливостей органу місцевого управління щодо забезпечення життєдіяльності громади в умовах релокації. Цей варіант передбачає продовження існуючих тенденцій розвитку без різких позитивних чи негативних змін у зовнішньому середовищі. При цьому зберігається тимчасова окупація території громади, а основні зусилля СВА спрямовуються на підтримання інституційної спроможності, розвиток людського потенціалу, розширення партнерської співпраці та підготовку до майбутнього післявоєнного відновлення.

Базовий сценарій на період до 2027 року передбачає, що громада рухається за інерцією. Територія громади залишається окупованою і зовнішні та внутрішні фактори впливу залишаються незмінними.

На відміну від песимістичного сценарію, базовий сценарій не передбачає поглиблення кризових явищ, але й не ґрунтується на припущенні про швидку деокупацію території. Його ключовою особливістю є концентрація на збереженні функціональності громади, поступовому зміцненні її інституційної стійкості та створенні передумов для майбутнього розвитку після відновлення контролю України над територією громади по 5-ти напрямкам, це:

- інституційна спроможність громади;
- людський капітал та соціальна згуртованість;
- економічний розвиток та підготовка до відновлення;
- збереження культурної ідентичності та громадської єдності;
- ветеранська політика та соціальна підтримка.

Інституційна спроможність громади:

Не зважаючи на тимчасову окупацію всієї території громади, СВА продовжує виконувати покладені на неї функції в умовах релокації. Збереження діяльності органу управління, структурних підрозділів та системи управління дозволяє підтримувати керованість громади, забезпечувати взаємодію з органами державної влади, міжнародними партнерами та приймаючими громадами, а також брати участь у державних і міжнародних програмах підтримки. Саме інституційна спроможність розглядається як головний ресурс громади до моменту деокупації. Її збереження забезпечує безперервність управлінських процесів, накопичення досвіду реалізації проєктів, підготовку програм післявоєнного відновлення та підтримку правової суб'єктності громади.

Людський капітал та соціальна згуртованість:

Одним із визначальних напрямів базового сценарію є збереження людського капіталу громади. Саме мешканці, які були вимушені залишити територію громади, залишаються її головним ресурсом та основою майбутнього відновлення. Переважна частина ВПО продовжує зберігати соціальні, культурні та емоційні зв’язки з громадою. Це створює передумови для формування активної спільноти в релокації, яка здатна брати участь у громадському житті.

Також підтримувати комунікацію з органом управління та долучатися до реалізації спільних ініціатив громади. Тривале перебування людей поза межами рідної громади створює ризики втрати локальної ідентичності, психологічного виснаження, зниження рівня громадської активності та послаблення мотивації до повернення після деокупації. Саме тому одним із ключових завдань стає підтримка соціальної згуртованості, розвиток системи комунікації, психологічної допомоги, культурних і молодіжних ініціатив.

Економічний розвиток та підготовка до відновлення:

В умовах відсутності доступу до території СТГ позбавлена можливості здійснювати повноцінне економічне відновлення, реалізовувати масштабні інвестиційні проєкти безпосередньо на своїй території. Водночас базовий сценарій передбачає створення передумов для майбутнього економічного розвитку шляхом формування інвестиційного портфеля, підготовки проєктної документації, розвитку міжмуніципального співробітництва, підтримки підприємницьких ініціатив мешканців громади, участі у грантових програмах та пошуку нових можливостей залучення фінансових ресурсів. Особлива увага приділятиметься підтримці підприємництва, яке здійснює діяльність на підконтрольній Україні території, а також розвитку партнерства із приймаючими громадами, міжнародними організаціями та інституціями розвитку.

Збереження культурної ідентичності та громадської єдності:

Важливою складовою базового сценарію є підтримка української ідентичності мешканців громади, збереження історичної пам'яті та формування єдиного інформаційного простору. Координаційний центр надання допомоги ВПО Луганщини в м.Ірпінь, на базі якого проводяться культурні, освітні та молодіжні заходи, зустрічі мешканців громади, інформаційні кампанії та громадські ініціативи сприятимуть підтриманню соціальних зав’язків, зміцненню довіри до органів влади та формуванню відчуття належності до громади незалежно від місця проживання її мешканців. Такі заходи мають важливе значення не лише для збереження культурної спадщини, а й для протидії інформаційному впливу держави-агресора та підготовки до майбутньої реінтеграції населення після деокупації.

Ветеранська політика та соціальна підтримка:

Одним із напрямку базового сценарію пов’язаний із розвитком ветеранської політики та підтримкою сімей військовослужбовців, ветеранів війни, членів родин загиблих Захисників і Захисниць України. Реалізація відповідних заходів спрямовуватиметься на забезпечення доступу до психологічної допомоги, соціальної адаптації, інформаційної підтримки, розвитку ветеранських ініціатив та формування комплексної системи взаємодії між органами влади, громадськими організаціями й ветеранами.

У межах базового сценарію до 2027 року очікується наступні результати реалізації базового сценарію:

- забезпечення стабільного функціонування СВА в умовах релокації та інституційної спроможності громади та її кадрового потенціалу;
- розвиток ефективної системи комунікації з мешканцями громади;
- зміцнення соціальної згуртованості та підтримка локальної ідентичності;

- розширення співпраці з міжнародними структурами, державними органами та громадами-партнерами;

- формування якісного портфеля проєктів післявоєнного відновлення;

- підвищення готовності громади до переходу етапу відбудови після деокупації.

Таким чином, базовий сценарій не є сценарієм повноцінного відновлення території, оскільки його реалізація відбуватиметься за умов збереження тимчасової окупації. Водночас саме цей сценарій забезпечує збереження інституційної, кадрової та соціальної спроможності громади, дозволяє накопичити необхідний управлінський і проєктний потенціал та створює основу для швидкого переходу до відновлення після повернення території під контроль України.

З огляду на поточну безпекову ситуацію, саме базовий (реалістичний) сценарій визначено як основу реалізації цієї Стратегії. Він найбільш повно відображає сучасні умови функціонування громади, відповідає її наявним ресурсним можливостям та забезпечує реалістичне поєднання заходів зі збереження життєздатності громади з підготовкою до її майбутнього відновлення.

У зв'язку з тим, що СТГ знаходиться в умовах повної тимчасової окупації, базовий сценарій практично збігається із песимістичним сценарієм. Таким чином в Стратегії розвитку передбачається тільки один альтернативний сценарій, а саме «оптимістичний».

Оптимістичний (трансформаційний) сценарій розвитку:

Оптимістичний сценарій розвитку відображає найбільш сприятливий варіант розвитку СТГ та ґрунтується на припущенні щодо позитивних змін у безпековій, соціально-економічній та політичній ситуації як на державному, так і на місцевому рівнях. Реалізація оптимістичного сценарію можлива за умови позитивних змін на національному рівні, це завершення війни в України та повна деокупація території громади, участь міжнародної спільноти у відбудові зруйнованої в Україні інфраструктури, впровадження системних реформ (судової, земельної тощо), необхідних для вступу України до ЄС. Оптимістичний сценарій розвитку демонструє позитивну динаміку, що буде можлива за умови успішної реалізації Стратегії розвитку громади, шляхом повноцінного використання наявного потенціалу, підтримки сильних сторін громади зовнішніми і внутрішніми можливостями.

На відміну від базового сценарію, який спрямований на збереження спроможності громади в умовах релокації, оптимістичний сценарій передбачає поступовий перехід від етапу інституційного збереження до етапу комплексного післявоєнного відновлення та сталого розвитку. Його реалізація базується на максимально ефективному використанні внутрішнього потенціалу громади, активному залученні державних ресурсів, міжнародної технічної допомоги, інвестицій та партнерських механізмів співпраці.

Реалізація оптимістичного сценарію можлива за умови досягнення комплексу взаємопов'язаних передумов, це:

- повна деокупація території громади та відновлення конституційного ладу України;

- стабілізація безпекової ситуації та створення умов для безпечного повернення населення;

- проведення гуманітарного розмінування території;

- відновлення діяльності органів державної та місцевої влади;

- масштабне залучення державного фінансування, міжнародної технічної допомоги та інвестиційних ресурсів;

- реалізація державних програм післявоєнного відновлення;

- участь міжнародних партнерів у відбудові соціальної, транспортної та критичної інфраструктури.

Сукупність зазначених чинників створить необхідні умови для переходу громади до нового етапу розвитку, заснованого на модернізації, економічному відродженні та підвищенні якості життя населення. Громада переходить від стану виживання в умовах окупації до моделі «відновлення через відновлення та розвиток» по 5-ти напрямкам:

- відновлення системи управління;
- відновлення інфраструктури та систем життєзабезпечення;
- відновлення економічного потенціалу;
- повернення населення та розвиток людського капіталу;
- партнерство та міжнародна співпраця.

Відновлення системи управління:

Після деокупації одним із першочергових завдань стане відновлення повноцінного функціонування системи публічного управління на території громади. На початковому етапі управління здійснюватиметься СВА із поступовим переходом до функціонування органів місцевого самоврядування відповідно до законодавства України. Пріоритетними напрямами діяльності стануть інвентаризація майна, оцінка завданих збитків, відновлення роботи адміністративних установ, організація надання базових публічних послуг, відновлення земельного кадастру, містобудівної документації та створення сучасної цифрової системи управління розвитком громади.

Відновлення інфраструктури та систем життєзабезпечення:

Важливою складовою оптимістичного сценарію стане комплексне відновлення житлової, транспортної, соціальної та інженерної інфраструктури. У першу чергу здійснюватиметься відновлення автомобільних доріг, систем електро-, газо- та водопостачання, закладів освіти, охорони здоров'я, культури, спорту, адміністративних будівель та інших об'єктів критичної інфраструктури. Під час відбудови застосовуватимуться сучасні принципи сталого розвитку, енергоефективності, безбар'єрності, екологічної безпеки та концепція Build Back Better, що передбачає створення сучаснішої, безпечнішої та більш стійкої інфраструктури порівняно з довоєнним періодом.

Відновлення економічного потенціалу:

Після деокупації громада отримає можливість поступово відновлювати економічну діяльність, використовуючи власний природно-ресурсний, аграрний та людський потенціал.

Основними 7-ми напрямами відновлення економічного потенціалу є:

- відновлення аграрного виробництва;
- підтримка бізнесу (малого та середнього підприємництва);
- стимулювання створення нових робочих місць, самозайнятості населення;
- залучення інвестицій;
- реалізація інфраструктурних інвестиційних проєктів;
- розвиток логістичних можливостей громади;
- підтримка бізнесу з високою доданою вартістю.

Активна участь громади у державних і міжнародних програмах відновлення сприятиме диверсифікації джерел фінансування та підвищенню фінансової спроможності місцевого бюджету.

Повернення населення та розвиток людського капіталу:

Умовою успішної реалізації оптимістичного сценарію стане поступове повернення ВПО та інших мешканців громади після відновлення безпечних умов проживання. Повернення населення супроводжуватиметься відновленням роботи закладів освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту, створенням сучасних молодіжних просторів, центрів надання адміністративних послуг, розвитком системи психологічної підтримки, професійної адаптації ветеранів війни та соціальної інтеграції різних категорій населення. Особлива увага приділятиметься створенню умов для повернення молоді, кваліфікованих спеціалістів, підприємців, працівників освіти, медицини та інших сфер, які визначатимуть майбутній розвиток громади.

Партнерство та міжнародна співпраця:

Реалізація оптимістичного сценарію передбачає подальше розширення співпраці з міжнародними організаціями, донорами, громадами-партнерами, науковими установами, громадським сектором та бізнесом. Накопичений у період релокації досвід участі у грантових програмах, міжнародних проєктах та міжмуніципальному співробітництві стане важливою перевагою громади під час залучення ресурсів для післявоєнної відбудови.

Очікувані результати реалізації оптимістичного сценарію:

- повне відновлення діяльності органів влади на території громади;
- очищення території громади від вибухонебезпечних предметів;
- відновлення житлової, соціальної та критичної інфраструктури;
- повернення значної частини мешканців громади;
- відновлення аграрного виробництва та економічної активності;
- створення нових робочих місць;
- підвищення інвестиційної привабливості громади;
- зміцнення фінансової спроможності місцевого бюджету;
- розвиток сучасної системи публічного управління;
- підвищення якості життя населення.

Оптимістичний сценарій відображає модель повноцінного повернення СВА до українського політичного, економічного, соціального та культурного простору. Його реалізація забезпечить максимально повне використання сильних сторін громади, можливостей, визначених під час SWOT-аналізу.

Обґрунтування вибору базового сценарію розвитку:

За результатами проведеного стратегічного аналізу, оцінки внутрішнього потенціалу громади, зовнішніх чинників впливу, можливостей і ризиків, а також з урахуванням сучасної безпекової ситуації базовий (реалістичний) сценарій визначено як основу реалізації Стратегії розвитку громади до 2027 року.

Вибір саме цього сценарію обумовлений необхідністю забезпечення реалістичності стратегічного планування та відповідності поставлених цілей фактичним умовам функціонування громади. На момент розроблення Стратегії вся територія громади перебуває під тимчасовою окупацією, а СВА продовжує здійснювати свої повноваження в умовах релокації. За таких обставин прогнозування розвитку має базуватися не на бажаному варіанті розвитку подій, а на найбільш імовірному, який враховує існуючі безпекові обмеження, інституційні можливості громади та наявні ресурси.

Базовий сценарій не передбачає швидкого відновлення контролю над територією громади, проте виходить із того, що навіть за умов тривалої окупації можливо забезпечити безперервність діяльності органу управління, підтримувати зв'язок із мешканцями громади, розвивати партнерські відносини, залучати міжнародну технічну допомогу, брати участь у державних і міжнародних програмах, формувати проєктний портфель майбутнього відновлення та зміцнювати інституційну спроможність громади.

На відміну від песимістичного сценарію, який орієнтований переважно на мінімізацію негативних наслідків кризових явищ та підтримання базових функцій життєзабезпечення, базовий сценарій передбачає активну управлінську позицію, спрямовану на розвиток людського капіталу, зміцнення системи публічного управління, розширення партнерської співпраці та підготовку до післявоєнного відновлення. Саме ці складові формують основу довгострокової стійкості громади незалежно від тривалості тимчасової окупації.

Водночас базовий сценарій відрізняється від оптимістичного тим, що не ґрунтується на припущенні про швидку деокупацію території або масштабне залучення інвестиційних ресурсів уже в короткостроковій перспективі. Такий підхід дозволяє уникнути формування завищених очікувань та забезпечує реалістичність визначених стратегічних і оперативних цілей, їх відповідність наявним ресурсам громади та можливостям їх практичної реалізації.

Разом із тим Стратегія зберігає адаптивний характер. У разі зміни безпекової ситуації, деокупації території громади або появи нових можливостей для її розвитку окремі заходи, проєкти та механізми реалізації можуть бути уточнені або доповнені без зміни загальної стратегічної логіки документа. Це забезпечує гнучкість Стратегії та її здатність реагувати на динамічні зміни зовнішнього середовища.

Таким чином, базовий сценарій є найбільш збалансованим та обґрунтованим варіантом розвитку громади на середньострокову перспективу.

Саме базовий сценарій покладено в основу формування стратегічного бачення розвитку громади, визначення стратегічних і оперативних цілей, а також підготовки Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку громади до 2027 року.

ВИСНОВОК до Розділу 5. СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Сценарне планування є важливим інструментом стратегічного управління, що дає змогу оцінити можливі траєкторії розвитку СТГ в умовах високої невизначеності, спричиненої триваючою збройною агресією російської федерації, тимчасовою окупацією території громади та необхідністю підготовки до її майбутнього відновлення.

Розроблення песимістичного, базового та оптимістичного сценаріїв дозволило комплексно оцінити потенційні ризики, можливості та перспективи розвитку громади залежно від змін безпекової, соціально-економічної та політичної ситуації. Кожен із запропонованих сценаріїв відображає можливі варіанти розвитку подій та визначає відповідні підходи до прийняття управлінських рішень.

За результатами проведеного аналізу базовий (реалістичний) сценарій визначено як основу реалізації Стратегії розвитку громади. Його вибір обумовлений необхідністю поєднання реалістичної оцінки сучасних викликів із послідовною підготовкою громади до післявоєнного відновлення. Саме цей сценарій найбільш повно враховує наявний ресурсний потенціал громади, її інституційну спроможність, можливості розвитку партнерств та залучення зовнішньої підтримки.

Сценарний підхід забезпечує гнучкість Стратегії та можливість її адаптації до змін зовнішнього середовища. У разі покращення безпекової ситуації, деокупації території громади або появи нових можливостей для розвитку окремі заходи та пріоритети можуть бути уточнені без втрати загальної стратегічної логіки документа.

Результати сценарного аналізу стали основою для формування стратегічного бачення розвитку громади, визначення її довгострокових пріоритетів та системи стратегічних і оперативних цілей. Саме на базовому сценарії ґрунтується подальша логіка Стратегії, яка визначає бажаний образ майбутнього громади та основні напрями його досягнення.

Розділ 6. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ (ВІЗІЯ)

Стратегічне бачення розвитку громади (Візія) - це спільне, погоджене уявлення мешканців та влади про те, якою має стати громада в довгостроковій перспективі. Це ядро стратегії, яке задає вектор розвитку, надихає громаду, об’єднує зусилля та є основою для формування цілей і завдань.

Виходячи з матеріалів дослідження соціально-економічного стану та SWOT-аналізу СТГ, а також враховуючи думки експертів, працівників СВА, мешканців громади, було сформульовано стратегічне бачення розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади.

Стратегічне бачення окреслює узгоджене, всебічне та оптимістичне формування майбутнього територіальної громади, зокрема в економічній, соціальній, екологічній, тощо, що є основою для визначення стратегічних та оперативних цілей.

Стратегічне бачення являє собою стислий і узагальнений опис перспективи сталого розвитку СТГ в довгостроковому періоді з урахуванням її унікальних особливостей та окреслює різносторонній оптимістичний погляд на розвиток громади у майбутньому і є концентрованим уявленням мешканців того, якою вони хочуть бачити громаду в майбутньому.

Стратегічне бачення громади – це громада, дружня до бізнесу, комфортна для проживання та відкрита для людей. Це економічно самодостатня громада, де зберігають аграрні традиції та розвивають нові прогресивні напрямки діяльності. Це громада, де створені оптимальні умови проживання для її мешканців та гостей, громада з розвиненими сільськими територіями, з чистими, безпечними, освітленими населеними пунктами, з якісними дорогами та розвиненою соціальною інфраструктурою, з високим рівнем освітніх, медичних, культурних та соціальних послуг, екології, безпеки та правопорядку. Це громада, відкрита для нових ідей та починань, де прислухаються до проблем громадськості та спільно їх вирішують.

За матеріалами дослідження соціально-економічного стану громади, думок працівників органів влади, експертів, зібраних під час гугл-опитування, на підставі обговорень під час онлайн-засідань робочої групи з розроблення проєкту Стратегії розвитку громади та планів заходів з її реалізації, було сформульовано стратегічне бачення розвитку СТГ по 5-ти напрямкам, а саме:

- головною цінністю СТГ є людина, взаємна повага і підтримка.
- територія, яка формує аграрну територію, як основу майбутнього відродження;
- територія соціальної згуртованості, міжнародних, міжмуниципальних партнерств, якісних соціальних сервісів та психологічної допомоги, які сприяють збереженню людського капіталу;
- спільнота української культурної ідентичності, історичної пам’яті та нескореності у складі єдиної та незалежної України;
- комфортне, безпечне та сучасне середовище

ПЕРШИЙ: *Людина – головна цінність громади:*

Головним пріоритетом розвитку СТГ є людина, її безпека, гідність, добробут та можливості для самореалізації. Незважаючи на тимчасову окупацію території, саме людський капітал залишається основою майбутнього відновлення громади. Тому одним із ключових напрямів реалізації Стратегії є збереження зв'язку з мешканцями громади незалежно від місця їхнього проживання, підтримка внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни, членів сімей військовослужбовців, дітей, молоді та інших соціально вразливих категорій населення. Стратегічне бачення передбачає формування громади, у якій панують взаємна повага, підтримка, довіра та відповідальність. Саме ці цінності повинні стати основою діяльності органів влади, громадських інституцій та всіх учасників процесу відновлення громади.

ДРУГИЙ: *Аграрний потенціал як основа економічного відродження:*

СТГ історично сформувалася як аграрна територія з потужним природно-ресурсним потенціалом. Саме розвиток сільського господарства, фермерства, переробної промисловості та підприємництва розглядається як одна з головних передумов економічного відновлення після деокупації.

У довгостроковій перспективі громада прагне створити сучасну конкурентоспроможну економіку, яка поєднуватиме збереження традиційних напрямів господарювання із впровадженням інноваційних технологій, розвитком малого і середнього бізнесу, залученням інвестицій та створенням нових робочих місць.

ТРЕТІЙ: *Соціальна згуртованість та партнерство:*

В умовах вимушеного переміщення населення особливого значення набуває збереження єдності громади, підтримка постійної комунікації між мешканцями та органами влади, розвиток взаємодії з громадськими організаціями, міжнародними партнерами, громадами-партнерами та благодійними фондами. Стратегічне бачення передбачає формування громади, у якій партнерство є одним із ключових інструментів розвитку. Розширення міжнародного та міжмуніципального співробітництва, участь у грантових програмах, залучення міжнародної технічної допомоги та реалізація спільних проєктів розглядаються як важливі чинники зміцнення інституційної спроможності та мобілізації ресурсів для післявоєнного відновлення.

ЧЕТВЕРТИЙ: *Збереження культурної ідентичності, історичної пам'яті:*

Війна, наслідком якої є тимчасова окупація території громади створюють ризики втрати локальної ідентичності, культурної спадщини та історичної пам'яті. Саме тому стратегічне бачення розвитку громади передбачає системну роботу щодо збереження української культурної ідентичності, підтримки історичної пам'яті, національних традицій та розвитку громадянської свідомості. Важливим напрямом діяльності стане реалізація культурних, освітніх, молодіжних та інформаційно-просвітницьких заходів, які сприятимуть зміцненню зв'язку мешканців із громадою, формуванню почуття належності до неї та підготовці до майбутньої реінтеграції території після деокупації.

П’ЯТИЙ: *Комфортне, безпечне та сучасне середовище:*

Після відновлення контролю над територією громада прагне створити сучасний, безпечний та комфортний життєвий простір для мешканців і гостей. Стратегічне бачення передбачає комплексне відновлення житлової, комунальної та соціальної інфраструктури, безбар'єрності, цифровізації та екологічної безпеки. Розвиток громади здійснюватиметься відповідно до принципу Build Back Better, що означає не лише відновлення пошкоджених об'єктів, а й створення якісно нового середовища, стійкого до сучасних викликів та орієнтованого на потреби людини. Створення комфортного та стабільного середовища вимагає комплексного підходу за 4-а ключовими напрямами:

- безпека життєдіяльності:
- відновлення базової інфраструктури
- доступні адміністративні та соціальні послуги:
- економічне відродження та ментальна реінтеграція.

ВИСНОВОК до Розділу 6. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ (ВІЗІЯ)

Стратегічне бачення громади відображає узгоджене бачення її майбутнього та визначає довгострокові орієнтири розвитку. Воно поєднує прагнення до відновлення території після деокупації із завданнями збереження людського капіталу, зміцнення інституційної спроможності, розвитку економіки, підтримки соціальної згуртованості та розширення партнерської співпраці.

Візія є концептуальною основою Стратегії та визначає бажаний стан громади у довгостроковій перспективі. Її практична реалізація забезпечуватиметься через систему стратегічних і оперативних цілей, завданні визначених у наступному розділі Стратегії.

Стратегічне бачення розвитку громади або візія окреслює різносторонній оптимістичний погляд на розвиток території в майбутньому, є концентрованим уявленням про громаду в майбутньому, і є основою тих завдань, виконання яких буде визначено Стратегією.

Стратегічне бачення має бути реалістичним, специфічним, достатньо амбітним та бажаним для територіальної громади. Стратегічне бачення може мати ширший часовий горизонт, ніж Стратегія. Важливо забезпечити широке залучення громадськості та бізнесу до процесу обговорення Стратегічного бачення.

Розділ 7. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічні цілі передбачають довгострокові напрями розвитку територіальної громади, які втілюють узгоджене бачення її майбутнього (візію) та спрямовані на вирішення головних проблем. Вони є базовою рамкою для розподілу ресурсів для розвитку.

Оперативні цілі конкретизують стратегічні цілі, конкретні, вимірювані і середньострокові кроки (до 3-х років). Вони деталізують візію громади та слугують дорожньою картою для вирішення локальних проблем.

І завдання розробляються на короткострокові (до 2-х років, де вказані чіткі кроки, заходи або інфраструктурні проєкти для досягнення оперативних цілей.

Стратегічні та оперативні цілі та завдання розвитку визначають ключові напрями діяльності місцевої влади, бізнесу та громадянського суспільства в умовах воєнних викликів і післявоєнного відновлення. Воно формує цілісну рамку управління, спрямовану на збереження життєздатності громади, забезпечення безпеки населення, підтримку людей та створення підґрунтя для економічної трансформації.

У ситуації невизначеності під час війни, відтоком населення, стратегічні та оперативні цілі та завдання поєднують кризове реагування у форматі «тут і зараз» із довгостроковим плануванням. Такий підхід дає змогу підтримувати базову стабільність і водночас поступово готувати громаду до масштабної післявоєнної відбудови. Пріоритетом є створення комплексної системи управління, що охоплює безпекові, соціальні, економічні та екологічні аспекти розвитку.

Стратегічні, оперативні цілі та завдання Стратегії розвитку СТГ до 2027 року сформовано на основі результатів комплексного аналізу соціально-економічного стану громади, оцінки її внутрішнього потенціалу, викликів і обмежень розвитку, SWOT-аналізу, а також з урахуванням стратегічного бачення, базового сценарію розвитку та державних пріоритетів регіональної політики.

Особливістю стратегічного планування розвитку СТГ є необхідність врахування умов тимчасової окупації її території, що суттєво впливає на можливості реалізації напрямів розвитку. У зв'язку з цим Стратегія орієнтована не лише на визначення пріоритетів післявоєнного відновлення, а й на формування інституційної, організаційної та проєктної готовності громади до їх практичної реалізації після відновлення державного контролю над територією.

Проведений аналіз засвідчив, що ключовими викликами для СТГ є наслідки тимчасової окупації території, можливе руйнування інфраструктури, вимушене переміщення населення, обмеженість фінансових ресурсів, втрата економічного потенціалу та необхідність забезпечення безперервності надання публічних послуг в умовах релокації органу управління.

З огляду на результати комплексного аналізу, визначені стратегічні цілі розвитку громади та необхідність забезпечення її стійкості в умовах сучасних викликів сформовано три взаємопов'язані стратегічні цілі, реалізація яких спрямована на комплексне вирішення ключових проблем громади, концентрацію ресурсів на пріоритетних напрямах розвитку та створення передумов для безпечного відновлення території, збереження людського капіталу, зміцнення соціальної згуртованості, розвитку економічної спроможності та забезпечення належної якості життя населення.

Кожна стратегічна ціль деталізується через систему оперативних цілей, завдань і заходів, що визначають основні механізми її реалізації. Такий підхід забезпечує логічний взаємозв'язок між стратегічним баченням розвитку громади, визначеними пріоритетами та практичними інструментами їх досягнення, створюючи основу для ефективного планування, реалізації, моніторингу та оцінки виконання Стратегії.

Стратегічні цілі забезпечуватиметься через реалізацію 3-х ключових цілей, які вказані у таблиці 22.

Таблиця 22

Стратегічна ціль 1	Стратегічна ціль 2	Стратегічна ціль 3
Безпека та створення комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади	Збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості та екстериторіальних сервісів	Формування економічної стійкості громади, ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення

Для забезпечення цілісної, структурованої моделі розвитку громади, орієнтовану на забезпечення безпеки, стійкості та збереження людського капіталу в умовах воєнних загроз розроблено структуру стратегічних, оперативних цілей СТГ до 2027 року, яка вказана у таблиці 23.

Таблиця 23

Стратегічна ціль 1. **Безпека та створення комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади**	**Стратегічна ціль 2.** **Збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості та екстериторіальних сервісів**	**Стратегічна ціль 3.** **Формування економічної стійкості громади, ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення**
Оперативна ціль 1.1. Посилення обороноздатності та підтримка сил оборони, реінтеграція ветеранів війни	**Оперативна ціль 2.1.** Доступність та розвиток адміністративних, соціальних та інших послуг	**Оперативна ціль 3.1.** Підтримка розвитку підприємництва, малого і середнього бізнесу та майбутнього відновлення економічної діяльності
Оперативна ціль 1.2. Забезпечення цивільної безпеки населення та підготовка до мінімізації наслідків збройної агресії	**Оперативна ціль 2.2.** Зміцнення системи соціального захисту, підтримки ветеранів війни, членів їхніх сімей, ВПО та інших вразливих категорій населення	**Оперативна ціль 3.2.** Розвиток інвестиційної діяльності, проєктного менеджменту та залучення фінансових ресурсів
Оперативна ціль 1.3. Підготовка до комплексного відновлення критичної, транспортної, комунальної, житлової та соціальної інфраструктури громади	**Оперативна ціль 2.3.** Відновлення людського капіталу через розбудову якісної системи, освіти, культури, молодіжної політики, фізичної культури та спорту орієнтованої в умовах переміщення та відновлення після деокупації	**Оперативна ціль 3.3.** Розвиток міжмуніципального, міжрегіонального та міжнародного партнерства
Оперативна ціль 1.4. Підтримка ВПО	**Оперативна ціль 2.4.** Формування доступних медичних послуг, відновлення фізичного, психологічного розвитку людини	**Оперативна ціль 3.4.** Підвищення ефективності публічного управління, стратегічного планування та цифрової трансформації громади
Оперативна ціль 1.5. Інформаційна безпека	**Оперативна ціль 2.5.** Зміцнення соціальної згуртованості, громадської участі та партнерської взаємодії	
Оперативна ціль 1.6. Забезпечення екологічної безпеки, відновлення природних ресурсів та впровадження принципів сталого розвитку території		
Оперативна ціль 1.7. Формування комфортного, безбар'єрного, енергоефективного середовища для життя й добробуту мешканців громади		

У сукупності структура цілей формує логічну ієрархію пріоритетів, що поєднує безпеку, соціальну стійкість та економічне відновлення в межах єдиного стратегічного підходу. Запропонована система завдань і операційних цілей забезпечує гнучкість у реагуванні на воєнні ризики, одночасно створюючи основу для післявоєнної реконструкції та модернізації громади. Формування структури стратегічних, оперативних цілей і завдань є ключовим елементом стратегічного планування.

7.1. Стратегічна ціль 1. Безпека та створення комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади

Стратегічна ціль 1 підкреслює першочерговість безпеки, підтримки сил оборони, цивільний захист, відновлення та функціонування критичної інфраструктури, що дозволяє громаді залишатися життєздатною навіть в умовах потенційного загострення бойових дій, підтримки ВПО, інформаційної безпеки, вирішення екологічних проблем.

В умовах тимчасової окупації території СТГ першочергового значення набуває формування комплексної системи підготовки до відновлення, яка передбачає не лише планування заходів із відбудови зруйнованої інфраструктури, а й створення організаційних, нормативних, фінансових і проєктних передумов для їх ефективної реалізації після відновлення державного контролю над територією громади.

Реалізація цієї стратегічної цілі спрямована на формування безпечного життєвого простору, мінімізацію ризиків для населення, відновлення критичної, транспортної, житлово-комунальної та соціальної інфраструктури, підвищення екологічної безпеки, раціональне використання природних ресурсів, а також впровадження сучасних принципів безбар'єрності, енергоефективності та кліматичної стійкості. Особлива увага приділятиметься підготовці до гуманітарного розмінування території, ліквідації наслідків бойових дій, оцінці завданих збитків, відновленню інженерних мереж та забезпеченню безпечних умов проживання населення.

Важливим напрямом реалізації стратегічної цілі 1 є інтеграція принципів сталого розвитку, екологічної відповідальності та сучасних стандартів просторового планування у процеси післявоєнного відновлення громади. Це передбачає впровадження комплексних рішень щодо охорони довкілля, відновлення природних екосистем, адаптації до змін клімату, розвитку енергоефективної інфраструктури, а також формування доступного середовища для всіх категорій населення.

Досягнення стратегічної цілі 1 сприятиме створенню умов для безпечного повернення мешканців, підвищенню рівня захищеності населення, відновленню якісного життєвого середовища, зміцненню екологічної стійкості території та формуванню сучасної, безпечної й комфортної громади, здатної забезпечити належну якість життя населення та стати основою для подальшого соціально-економічного розвитку.

Завдання, включені до операційних цілей, спрямовані на формування системи швидкого реагування, посилення громадської безпеки та запобігання ризикам.

Систематизований перелік завдань, напрями практичної реалізації дозволяє чітко визначити зміст робіт та інституційну координацію, які вказано у зазначеній таблиці 24.

Таблиця 24.

Оперативна ціль	Завдання	Напрямки реалізації
Стратегічна ціль 1. Безпека та створення комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади		
1.1. Посилення обороноздатності та підтримка сил оборони, реінтеграція ветеранів війни.	1.1.1.Допомога військовим підрозділам.	1. Спрямування субвенцій з місцевого бюджету для покращення забезпечення Збройних Сил України та інших формувань сектору безпеки й оборони на придбання обладнання РЕБ, військового спорядження, безпілотних літальних апаратів та інших необхідних засобів.
	1.1.2. Взаємодія з силами безпеки та оборони України.	1. Підтримка заходів з підготовки та навчання підрозділів територіальної оборони.
		2. Фінансова підтримка щодо формування територіальної оборони громади.
	1.1.3.Сприяння гуманітарному розмінуванню територій громади та підвищення обізнаності населення щодо мінної безпеки.	1.Залучення підрозділів ДСНС, міжнародних благодійних фондів та громадських організацій із розмінування до очищення території громади від вибухонебезпечних предметів.
		2. Проведення серед населення інформаційних заходів з питань мінної безпеки.
	1.1.4. Реінтеграція ветеранів війни до цивільного життя, посилення соціальної захищеності ветеранів війни та членів їх сімей.	1. Медична та психологічна допомога, реабілітації ветеранам.
		2. Надання фінансової, грошових виплат, безоплатну медичну та психологічну допомогу, забезпечення житлом, професійну адаптацію
1.2. Забезпечення цивільної безпеки населення та підготовка до мінімізації наслідків збройної агресії.	1.2.1. Підготовка до можливого загострення безпекової ситуації, формування системи планування та координації заходів захисту у співпраці з військовими структурами.	1. Фінансова підтримка на заходи, що опинилося в складних життєвих обставинах, на посилення фортифікаційного облаштування рубожів оборони громади.
		2. Підтримання в належному стані плану евакуації населення та дій в умовах загострення безпекової ситуації.
		3. Розроблення плану дій з евакуації матеріальних та інформаційних ресурсів органів місцевої влади та забезпечення функціонування адміністративного ресурсу громади на резервній території.

		4. Співпраця з військовим підрозділами щодо заходів зі збереження цілісності та обороноздатності громади.
	1.2.2. Поповнення місцевого матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території.	1. Здійснення заходів щодо створення, утримання та поповнення запасів матеріальних цінностей у місцевому матеріальному резерві, призначених для невідкладного їх залучення у необхідних обсягах у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.
		2. Забезпечення розміщення та зберігання матеріальних цінностей місцевого матеріального резерву.
	1.2.3. Сприяння щодо комплектування необхідним обладнанням та засобам підрозділів сил цивільного захисту (ДСНС, НП, НГУ).	1. Фінансова підтримка щодо отримання підрозділам сил цивільного захисту (ДСНС, НП, НГУ) спецтехніки, обладнання
		2. Співпраця з територіальними громадами щодо оновлення матеріальної бази місцевих пожежних команд та формувань сил цивільного захисту.
	1.2.4. Ведення системного документування втрат і свідчень про злочини з боку держави-агресора.	1. Подавати свідчення, фото та відеоматеріали (доступні мобільні додатки) через офіційні платформи щодо причинених втрат, злочинів з боку держави-агресора.
1.3. Підготовка до комплексного відновлення критичної, транспортної, комунальної, житлової та соціальної інфраструктури громади.	1.3.1. Відбудова пошкодженої інфраструктури, житлових будинків, соціальні об'єктів, інженерної та транспортної мережі з урахуванням стандартів.	1. Проведення обстеження об'єктів інфраструктури, житлових будинків, соціальні, інженерні та транспортної мережі для визначення аварійно - відновлювальних робіт.
		2. Підготовка та реалізація проєктнів та планувальну документацію на аварійно-відновлювальних робіт, пріорітетів відбудови та комплексного відновлення інфраструктури відповідно до сучасних стандартів.
1.4. Підтримка ВПО.	1.4.1 Формування системи надання доступних послуг ВПО відповідно до потреб.	1. Проведення глибокого моніторингу та оцінки потреб ВПО у послугах за критеріями статі, віку, наявності інвалідності і т.п.
		2. Розвивати мережу вже створеного Координаційного центру надання допомоги ВПО (Хаб) на базі селищної військової адміністрації, де людина зможе в одному місці отримати психологічну, юридичну та інші послуги.

		3. Запровадити фінансово-економічний механізм забезпечення житлом ВПО, в першу чергу вразливих груп населення за кошти різних рівнів бюджету, так і стимулювання інвестицій та міжнародної донорської допомоги.
	1.4.2. Сприяння доступу ВПО до ринків праці та самозайнятості.	1. Взаємодія з роботодавцями з питань вивчення актуальних та перспективних кадрових потреб, в укомплектуванні робочих місць.
		2. Співпраця ВПО по наданню послуг служби зайнятості, переваги легальної зайнятості та оплати труда.
		3. Проведення професійного навчання/перенавчання/ перекваліфікації, зайнятості і самозайнятості ВПО.
	1.4.3. Запровадження курсів з перекваліфікації, ІТ-грамотності для професійного розвитку особистості та впровадження сучасних онлайн-платформ навчання для дітей та молоді ВПО.	1. Сприяти щодо розвитку ІТ та сучасних навичок молоді: *Дія.Освіта:* безкоштовні симулятори професій, серіали про цифрові навички.
		2. Залучення молоді та створення системи мотивації сучасних онлайн-платформ для навчання.
	1.4.4. Реалізація програм підтримки ВПО, направлених на створення або розвиток власної справи.	1. Сприяти розвитку власного бізнесу, в тому числі державній програмі «єРобота» та міжнародним грантам.
		2. Фінансова допомога спрямовується на створення власного бізнесу для ВПО.
		3. Сприяти щодо розробки бізнес-плану та подати заявки через державні або партнерські платформи.
1.5. Інформаційна безпека.	1.5.1. Підтримка незалежних умов для формування українського інформаційного простору.	1. Запровадження державних та громадських проєктів серед населення для розпізнавання ворожої пропаганди.
		2. Створення умов для фінансової підтримки щодо забезпечення незалежності медіа та безпеки українського інформаційного поля.
	1.5.2. Протидія дезінформації та російським наративам.	1. Проведення перевірки інформації (особливо якщо вона викликає сильні емоції) та пошук першоджерел новин та оцінка її достовірності.
	1.5.3. Проведення навчання посадових осіб, молоді з цифрової безпеки та медіаграмотності.	1. Проведення навчальних курсів з інформаційної безпеки та медіаграмотності для посадових осіб.

		2. Участь у національному проєкті «Фільтр»: всеукраїнські уроки медіаграмотності.
		3.Робота з молоддю, яка фокусується на розвиток критичного мислення, розпізнаванні фейків, безпечній поведінці в соцмережах.
1.6. Забезпечення екологічної безпеки, відновлення природних ресурсів та впровадження принципів сталого розвитку території.	1.6.1 Формування екологічної свідомості.	1. Проведення уроків екології щодо здобуття базових екологічних знань, виховання емпатії та впровадження сталих екологічних звичок у житті.
		2. Реалізація екологічних проєктів.
	1.6.2. Управління відходами, у тому числі, що утворилися у зв'язку з руйнуваннями.	1. Створення передумови для екологічно безпечного відновлення громади, збереження природних ресурсів, підвищення кліматичної стійкості.
		2. Організація системного збирання, перевезення, тимчасового зберігання, утилізації побутових і відходів від руйнувань з урахуванням безпекових, екологічних вимог.
		3. Організація ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ.
	1.6.3. Моніторинг стану довкілля та земель, забруднених або потенційно забруднених вибухонебезпечними предметами.	1. Здійснення регулярного моніторингу стану компонентів довкілля (ґрунтів, поверхневих вод, зелених насаджень і т.п.)
		2. Проведення обліку земель, забруднених потенційно забруднених вибухонебезпечними предметами з урахуванням потреб безпеки, відновлення та подальшого використання територій.
1.7. Формування комфортного, безбар'єрного, енергоефективного середовища для життя й добробуту мешканців громади.	1.7.1. Забезпечення планування сучасного життєвого простору орієнтованого на принципи безбар'єрності, енергоефективності та високої якості життя населення.	1. Здійснення заходів щодо доступності базових послуг (магазинів, аптек, ЦНАПів).
		2. Здійснення заходів щодо створення зон відпочинку та безпечних дитячих майданчиків, тощо.
		3. Проведення суспільно-політичних та культурних заходів за участю ветеранів війни та різних груп населення, спрямованих на впровадження практики ведення діалогу
		4. Проведення інформаційно-просвітницької кампанії щодо соціальної згуртованості громади

7.2. Стратегічна ціль 2. Збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості та екстериторіальних сервісів

Стратегічна ціль 2 є ключовим напрямом розвитку СТГ, яка відповідає європейським підходам до розвитку людського капіталу, інклюзивності та соціальної згуртованості. Вона узгоджується з національними пріоритетами, визначеними Законом України «Про засади державної регіональної політики», Державною стратегією регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки та Цілями сталого розвитку України до 2030 року. Цінністю цієї цілі є людина – її гідність, добробут, захищеність і можливість реалізувати власний потенціал.

Після повномасштабного вторгнення російської федерації на Україну 24 лютого 2022 року провокував масштабну внутрішньою міграцію, спричиненої російською агресією спричинила до формування умов для безпечного, комфортного та соціально захищеного життя мешканців громади, які перемістилися до інших регіонів України та набули статусу ВПО, або перемістилися до інших країн.

Людський капітал є ключовим ресурсом сталого розвитку громади та визначальним чинником її повоєнного відновлення. В умовах тимчасової окупації території СТГ особливого значення набуває збереження людського потенціалу, підтримка внутрішньо переміщених мешканців громади, забезпечення безперервності надання публічних послуг та зміцнення соціальної згуртованості незалежно від місця фактичного проживання. Саме тому одним із пріоритетних напрямів розвитку визначено створення сучасної системи екстериторіального надання адміністративних, соціальних, освітніх, культурних, медичних та інших публічних послуг.

Реалізація стратегічної цілі 2 передбачає розвиток людського капіталу шляхом забезпечення рівного доступу до якісної освіти, охорони здоров’я, соціального захисту, культури, фізичної культури і спорту, підтримки молоді, сімей, ветеранів війни, осіб з інвалідністю та інших вразливих категорій населення. Важливим завданням є створення умов для самореалізації мешканців громади, розвитку їхніх компетентностей, громадської активності та залучення до процесів прийняття рішень, що сприятиме зміцненню довіри до органів місцевої влади та активного громадянського суспільства.

Особлива увага приділятиметься розвитку екстериторіальних сервісів як ефективного механізму забезпечення безперервності надання послуг в умовах тимчасової окупації території громади. Це передбачає впровадження сучасних цифрових рішень, розширення міжмуніципального співробітництва, розвиток партнерських мереж із державними органами, територіальними громадами, міжнародними організаціями та громадським сектором для забезпечення доступності й якості публічних послуг незалежно від місця перебування жителів громади. Досягнення стратегічної цілі 2 сприятиме збереженню людського потенціалу громади, зміцненню соціальної згуртованості, підвищенню якості та доступності публічних послуг, розвитку людського капіталу, підтримці найбільш вразливих категорій населення та створенню умов для безпечного повернення мешканців після деокупації, що стане важливою передумовою успішного відновлення та довгострокового розвитку громади.

Значну роль відіграє сприяння розвитку людського капіталу через підтримку працевлаштування, професійної освіти, інноваційних проєктів. Це відповідає європейським стратегічним документам, адже розвиток людського потенціалу є основою для відбудови модернізованої економіки.

Стратегічна ціль 2 відображає деталізацію оперативних цілей, завдань та напрямки реалізації, яка спрямована на збереження людського капіталу громади в умовах воєнних викликів. У ній представлено комплекс заходів, що охоплюють розвиток освіти, підтримку соціальної згуртованості, розбудову культурного середовища, удосконалення молодіжної політики, фізичної культури та спорту, підвищення доступності медичних і соціальних послуг.

Систематизований перелік завдань, напрями практичної реалізації дозволяє визначити зміст робіт та інституційну координацію, які вказано у зазначеній таблиці 25.

Таблиця 25

Оперативна ціль	Завдання	Напрямки реалізації
Стратегічна ціль 2. Збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості та екстериторіальних сервісів		
2.1. Доступність та розвиток адміністративних, соціальних, та інших послуг.	2.1.1 Забезпечення безперервного надання якісних публічних послуг мешканцям громади незалежно від їхнього місця перебування, розширено доступ до цифрових та екстериторіальних сервісів.	1. Запровадження спрощеного порядку для ВПО щодо отримання довідок та послуг без прив'язки до реєстрації.
		2. Створення електронного кабінету для подання заяв і документів онлайн без відвідування установ.
2.2. Зміцнення системи соціального захисту, підтримки ветеранів війни, членів їхніх сімей, ВПО та інших вразливих категорій населення.	2.2.1 Забезпечення ефективної соціальної підтримки населення через комплексний супровід ветеранів війни, ВПО та інших категорій, які потребують особливої уваги.	1. Створення умов для соціальної адаптації та інтеграції ветеранів війни, ВПО та осіб, які потребують уваги з боку місцевої влади.
		2. Запровадження ефективної соціальної підтримки через фінансування, забезпечення адресної допомоги, нагляд за захисниками, ветеранами, ВПО, громадян вразливої категорії.
2.3. Відновлення людського капіталу через розбудову якісної системи, освіти, культури, молодіжної політики, фізичної культури та спорту орієнтованої в умовах переміщення та відновлення після деокупації.	2.3.1 Створення та забезпечення умов для особистісного розвитку, підвищення рівня освіти, культурної активності, самореалізації молоді та формування здорового способу життя.	1. Сприяння щодо забезпечення для особистісного розвитку і самореалізації, створення просторів для підвищення рівня освіти, творчості та комунікації
		2. Запровадження культурного розвитку і творчого самовираження, задоволення творчих, інтелектуальних та духовних потреб людей.
		3. Фінансова підтримка освітніх, творчих та соціальних проектів молоді.
	2.3.2 Надання освітніх, культурних послуг для різних груп населення з урахуванням принципів безбар'єрності, доступності та безпеки.	1. Відновлення освітньої та культурної інфраструктури з урахуванням безпекових вимог.

		2. Забезпечення цифрових і дистанційних форм доступу до освітніх і культурних послуг.
	2.3.3 Запровадження освітньої ініціативи для молоді, ветеранів війни і ВПО з підготовки до нових професій.	1.Проведення моніторингу потреб у навчанні, перекваліфікації та професійному розвитку ветеранів війни, членів сімей загиблих і ВПО, а також їх залучення до відповідних діючих освітніх та програм професійного розвитку.
		2. Запровадження через державні та міжнародні програми безоплатного професійного навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації для ветеранів війни, ВПО та молоді.
	2.3.4 Збереження системи фізичної культури і спорту громади в умовах безпекових викликів.	1. Забезпечення розвитку дитячо – юнацького спорту, участь у спортивних заходах різних рівнів.
		2. Розвиток спорту через фінансову підтримку спортсменів громади.
		3. Підвищення рівня інформованості та обізнаності населення громади щодо формування здорового способу життя, організація та проведення регулярних оздоровчих занять, змагань, конкурсів, спортивних свят та інших заходів і т.п..
2.4. Формування доступних медичних послуг, відновлення фізичного, психологічного розвитку людини.	2.4.1 Розширення надання спеціалізованих медичних послуг після деокупації території громади.	1. Відновлення роботи первинної та вторинної медичної допомоги населенню (амбулаторії, ФАПи)
		2 Оновлення матеріально-технічної бази медичних підприємств з придбанням необхідного медичного обладнання та оснащення.
		3. Розширення мережі аптек (аптечних пунктів).
2.5. Зміцнення соціальної згуртованості, громадської участі та партнерської взаємодії.	2.5.1 Взаємодія між громадою, владою, громадськими організаціями та міжнародними партнерами, підвищення рівню громадської активності, довіри та соціальної єдності.	1. Участь громадськості щодо прямого розподілу частини місцевого бюджету, міжнародних грантів через голосування за проєкти.
		2. Проведення відкритих зустрічей для обговорення ключових рішень громади (стратегії розвитку, тарифи, забудова і т.п.).
		3. Створення молодіжних, громадських, експертних рад при органах місцевої влади.

		4.Створення єдиної онлайн-цифрової платформи для комунікації між селищною військовою адміністрацією, представниками громадськості, ВПО та мешканцями громади за кордоном.
		5. Проведення регулярних онлайн- і офлайн-діалогів між владою, громадськими організаціями та міжнародними партнерами.
	2.5.2 Створення належних умов для національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання молоді, співпраця із ветеранами війни.	1. Запровадження комплексної виховної програми для дітей основ національної безпеки, протидії дезінформації, вивчення героїчних історій України.
		2. Проведення регулярних заходів, тематичних дискусій, лекцій, документальних показів, присвячених боротьбі за незалежність України.
		3. Проведення відео- та аудіо інтерв'ю з захисниками, добровольцями та ветеранами війни.

7.3. Стратегічна ціль 3. Формування економічної стійкості громади через ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення

Формування економічної стійкості громади базується на ефективному управлінні, підтримці місцевого бізнесу та залученні партнерської допомоги. Ці напрями допомагають долати кризові виклики та забезпечують стабільний розвиток громади і є однією з ключових передумов відновлення та забезпечення її довгострокового розвитку. В умовах тимчасової окупації території громади особливого значення набуває збереження інституційної спроможності селищної військової адміністрації, підготовка до відновлення економічної діяльності, залучення інвестицій, міжнародної технічної допомоги та фінансових ресурсів, необхідних для реалізації заходів із післявоєнної відбудови. Водночас важливим завданням є формування сучасної системи управління розвитком громади, здатної ефективно реагувати на нові виклики, забезпечувати якісне стратегічне планування та координувати взаємодію з державними органами, міжнародними партнерами, бізнесом і громадськістю.

Реалізація стратегічної цілі 3 передбачає створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підтримки малого і середнього бізнесу, залучення грантових ресурсів, інвестицій та інших джерел фінансування, необхідних для відновлення громади. Важливими напрямами є підготовка інвестиційних проєктів, розвиток міжмуніципального та міжнародного співробітництва, міжнародними фінансовими організаціями, органами державної влади та іншими інституціями, які можуть сприяти реалізації стратегічної цілі.

Особлива увага приділятиметься підвищенню ефективності публічного управління, цифровій трансформації управлінських процесів, розвитку проєктного менеджменту, удосконаленню системи стратегічного планування, моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії. Комплексний підхід до управління розвитком громади сприятиме підвищенню ефективності використання ресурсів, прозорості управлінських процесів, зміцненню інституційної спроможності та формуванню довіри з боку мешканців, партнерів і потенційних інвесторів.

Досягнення стратегічної цілі забезпечить формування економічно стійкої, інституційно спроможної та відкритої до партнерства громади, здатної ефективно залучати фінансові ресурси, реалізовувати проєкти розвитку, підтримувати підприємницьку діяльність і забезпечувати комплексне післявоєнне відновлення території відповідно до принципів сталого розвитку та європейських стандартів врядування.

Для підготовки до відбудови СТГ і її деокупації потрібно провести детальний аналіз потреб у відновленні, розробити плани відновлення, створити реєстри ресурсів і механізми справедливої компенсації, а також підготувати кадри і стандарти відновлювальних робіт з урахуванням принципів безбар'єрності.

Для покращення моніторингу, комунікації та фінансової стійкості системи управління необхідно запровадити систему моніторингу результатів (KPIs) і прозоре публічне звітування, а також визначити механізми фінансування (місцеві, державні, міжнародні, приватні інвестиції). Необхідно також забезпечити регулярний зворотний зв'язок з громадянами.

Розбудова ефективних партнерств на національному та міжнародному рівнях, розвиток проектних команд забезпечить сталі канали співпраці та залучення зовнішніх ресурсів.

Досягнення стратегічної цілі 3 передбачається через реалізацію 4-х оперативних цілей. Перелік оперативних цілей, завдань та напрями реалізації дозволяє вказано у таблиці 26.

Таблиця 26

Оперативна ціль	Завдання	Напрямки реалізації
Стратегічна ціль 3. Формування економічної стійкості громади через ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення		
3.1. Підтримка розвитку підприємництва, малого і середнього бізнесу та майбутнього відновлення економічної діяльності.	3.1.1 Інтеграція бізнесу до громади та стимулювання повернення через застосування інструментів місцевої підтримки.	1. Пільгове оподаткування для бізнесу в межах компетенції громади та створення сприятливих умов для відновлення діяльності.
		2. Сприяння надання в оренду землі та майна комунальної власності на пільгових умовах, консультаційний супровід.
	3.1.2 Створення передумов для розвитку підприємництва, відновлення економічної активності, розширення зайнятості населення та зміцнення економічної бази громади після деокупації.	1. Організація зустрічей з потенційними отримувачами всіх видів допомог, участі у конкурсах та програмах усіх рівнів.

		2. Забезпечення доступу та поширення інформації у ЗМІ для підприємців, аграріїв до грантових та фінансово-кредитних ресурсів.
		3. Співфінансування малого та мікробізнесу з місцевого бюджету на започаткування та розвиток бізнесу.
3.2. Розвиток інвестиційної діяльності, проєктного менеджменту та залучення фінансових ресурсів.	3.2.1 Підвищення спроможності громади залучати інвестиції, грантових коштів та міжнародну технічну допомогу, формування портфеля проєктів для відновлення та розвитку.	1. Розробка та актуалізація інвестиційного паспорту громади.
		2. Розроблення презентаційних матеріалів щодо актуальних інвестиційних проєктів, грантової та міжнародної допомоги.
		3. Формування позитивного інвестиційного іміджу громади.
		4. Створення умов для залучення інвестицій у розвиток громади.
		5. Надання суб'єктам господарювання методичної, технічної та фінансової допомоги у сфері залучення інвестицій.
	3.2.2 Активізація роботи по підготовці програм та проєктів розвитку громади через інвестиції, міжнародну технічну допомогу.	1. Здійснення систематичного моніторингу пропозицій грантодавців і участь у конкурсах.
		2. Підготовка програм, проєктів із залученням коштів державного і місцевого бюджету та коштів МФО, їх інформаційний супровід.
3.3. Розвиток міжмуніципального, міжрегіонального та міжнародного партнерства.	3.3.1 Розширення партнерської співпраці, зміцненою взаємодію з територіальними громадами, органами державної влади, міжнародними організаціями та донорами для реалізації стратегії.	1. Здійснення партнерства з міжнародними організаціями, благодійними фондами, донорами.
		2. Координація спільних проєктів на фінансування, участь у державних механізмах співфінансування.
		3. Укладання договорів про співробітництво громади для вирішення спільних нагальних проблем.
	3.3.2 Участь у спільних програмах фінансування інфраструктурних і соціальних проєктів.	1. Пошук і опрацювання можливостей залучення зовнішніх ресурсів до проєктів відновлення та розвитку громади.
		2. Координація програм, проєктів, забезпечення необхідними ресурсами (земельні ділянки, комунальне майно, часткове співфінансування).

		3. Залучення донорських організацій, які надають додаткові фінансові ресурси, обладнання, технічну допомогу та експертну підтримку
3.4. Підвищення ефективності публічного управління, стратегічного планування та цифрової трансформації громади.	3.4.1 Забезпечення інституційної спроможності СВА, удосконалення системи стратегічного управління.	1. Проведення навчання та тренінгів СВА та їх структурних підрозділів з підготовки та оцінки публічних інвестиційних проєктів, стратегічного планування, залучення МТД.
		2. Ведення єдиного портфелю публічних проєктів відновлення та розвитку громади.
		3. Забезпечення кадрової та організаційної спроможності СВА.
		4. Залучення наукових фахівців, експертів для супроводу процесів планування й реалізації проєктів та програм.
	3.4.2 Цифрова трансформація системи управління та впровадження електронних послуг.	1. Запровадження автоматизації документообігу, ведення електронного архіву, впровадження цифрових систем управління бюджетним процесом.
		2. Проведення консультацій, навчання з користування електронними послугами, використання комп'ютерної техніки та інтернету.
		3. Проведення системних тренінгів із цифрової грамотності та роботи з електронними реєстрами та сервісами.
	3.4.3 Забезпечення ефективного моніторингу реалізації Стратегії розвитку громади.	1. Щорічне проведення моніторингу реалізації Стратегії розвитку громади з прийняттям відповідних рішень.
		2. Проведення оцінювання реалізації Стратегії з виявленням відхилень від запланованих результатів, визначення причин таких відхилень та формування пропозицій щодо коригувальних дій, необхідних для забезпечення повної і своєчасної реалізації Стратегії та досягнення цілей.

ВИСНОВОК до Розділу 7. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області до 2027 року формують цілісну управлінську рамку, яка поєднує функціонування громади в умовах воєнного стану з підготовкою до післявоєнного відновлення. Вони задають чіткі пріоритети для місцевої влади, бізнесу та громадянського суспільства, дозволяючи узгоджувати рішення, ресурси і партнерства навколо спільного стратегічного бачення.

Побудова цілей на основі опитувань, SWOT-аналізу, рекомендацій та узгодження з національними і регіональними документами підвищує обґрунтованість Стратегії та її легітимність. Це забезпечує відповідність реальним потребам мешканців громади і створює підстави для прийняття рішень, які мають підтримку ключових заінтересованих сторін.

Визначення 3-х стратегічних цілей дозволяє зосередити увагу на критично важливих напрямах розвитку в умовах воєнних ризиків. Така структура одночасно охоплює базові потреби життєзабезпечення, соціальну згуртованість і довгострокову конкурентоспроможність громади. Структура стратегічних, оперативних цілей і завдань є практичним інструментом реалізації Стратегії, який забезпечує логічний зв’язок між баченням, цілями, завданнями та конкретними заходами. Воно дає змогу керувати процесом, формувати послідовні програми і проєкти та встановлювати показники для моніторингу їх виконання.

Фокус Стратегічної цілі 1 на безпеці та створення комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади підтверджує пріоритет життєздатності громади та здатності реагувати на загрози.

Стратегічна ціль 2 щодо збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості та екстериторіальних сервісів є ключовою умовою відновлення громади. Операційні цілі в освіті, охороні здоров’я, культурі, спорті, соціальному захисті та інклюзії формують комплексну систему підтримки молоді, ветеранів війни, ВПО та вразливих груп, а також сприяють утриманню соціальних зв’язків і зниженню демографічних втрат, у тому числі через підтримку осередків громади у вимушеній евакуації.

Стратегічна ціль 3 щодо формування економічної стійкості громади через ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення орієнтує громаду на економічну стійкість через підтримку підприємництва, інтеграцію бізнесу, розвиток агросектору, ефективне управління та активну роботу з донорами й інвесторами. У поєднанні з інструментами партнерського фінансування та проєктного супроводу це формує фінансові й організаційні передумови для відновлення інфраструктури, запуску соціальних проєктів і модернізації економіки, забезпечуючи перехід від кризового реагування до керованої реконструкції та розвитку.

Розділ 8. СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНКИ СТРАТЕГІЇ

Для проведення моніторингу та оцінки Стратегії були зібрані всі дані та перевірені результати, що включають цілі, показники та плани заходів. Моніторинг та оцінка Стратегії допомагає зрозуміти, чи досягаються плани і що треба для їх максимального досягнення. На підставі отриманої інформації можна буде внести корективи та зміни до Стратегії.

Моніторинг реалізації Стратегії базується на наступних засадах:

- визначення відповідальних за моніторинг Стратегії, в той час є координатором Стратегії;
- моніторинг реалізації проводиться кожного року реалізації Стратегії щодо заходів, завдань та проєктів, паралельно зі звітами про виконання бюджету. Підсумки моніторингу оформляється у вигляді річного звіту про реалізацію Стратегії та затверджується розпорядженням начальника Лозно-Олександрівської СВА.

Стратегія реалізується через розроблення та виконання Плану заходів з реалізації Стратегії до 2027 року (далі – План заходів Стратегії), яким визначаються інструменти реалізації, а саме програми та проєкти розвитку громади, у тому числі інвестиційні проєкти і заходи.

До Плану заходів Стратегії зібрано повний перелік проєктів, програм та заходів що дозволить досягти поставлених цілей та завдань.

Проєкти розвитку громади, які підготовлені у формі окремих проєктів, об’єднаних в програми можуть стати публічними інвестиційними проєктами та претендувати на публічні інвестиції, якщо пройдуть відповідну процедуру оцінки та відбору і увійдуть до складу Єдиного проєктного портфеля громади. Це надасть можливості більш ефективної реалізації Стратегії шляхом залучення додаткового фінансування на реалізацію проєктів розвитку громади.

Лозно-Олександрівська СВА та її структурні підрозділи забезпечують реалізацію Стратегії. До реалізації Стратегії можуть бути залучені також громадські організації та об’єднання, юридичні та фізичні особи, які заінтересовані в її реалізації.

Впровадження Стратегії здійснюватиметься на основі партнерства, координації та узгодження діяльності всіх основних учасників цього процесу.

Реалізація Стратегії здійснюватиметься через виконання комплексу організаційних, фінансових та інформаційних заходів, які передбачені Планом заходів Стратегії до 2027 року.

План заходів Стратегії передбачає 5-ть основних напрямки:

- організаційні, правові та інші заходи щодо реалізації Стратегії;
- визначення відповідальних осіб, термін реалізації Стратегії;
- оцінювання виконання заходів відповідно до цільового призначення;
- джерела фінансування;
- перелік програм та проєктів розвитку громади.

Проведення моніторингу виконання Плану заходів проводиться робочою групою з оновлення проєкту Стратегії розвитку СТГ до 2027 року двічі на рік. Базується на відстеженні конкретних індикаторів результативності за перше півріччя та відповідний рік.

Проведення моніторингу реалізації Стратегії здійснюється щороку. Координатор – відділом проектно-інвестиційної діяльності та економічного розвитку СВА у відповідності до Порядку розроблення (оновлення) Стратегії розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області, затвердженого розпорядженням начальника Лозно-Олександрівської СВА від 04 травня 2026 року №29, порядку розроблення, затвердження, проведення моніторингу та оцінювання реалізації регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, затвердженого постановою КМУ від 04.08.2023 №816.

Оцінювання результативності реалізації Стратегії (проміжне та фінальне) проводиться раз на декілька років (екс-пост оцінювання або серединне оцінювання) для визначення глобального впливу Стратегії на якість життя в громаді. До оцінювання СВА має право залучати зовнішніх незалежних експертів, агенції регіонального розвитку або міжнародні донорські організації для забезпечення об’єктивності результатів.

Відповідно до Порядку проведення оцінювання реалізації державної регіональної політики, затвердженого постановою КМУ від 15.03.2024 № 305 оцінка результатів реалізації Стратегії здійснюється шляхом проведення внутрішнього та зовнішнього оцінювання. Оцінювання реалізації Стратегії та виконання планів заходів проводиться СВА за результатами виконання внутрішнього оцінювання та після завершення зовнішнього оцінювання, шляхом оцінювання індикаторів досягнення цілей, результативності, ефективності та впливу виконання Стратегії і плану заходів на розвиток громади**.**

Оцінювання здійснюється на підставі моніторингових звітів про реалізацію Стратегії та про виконання плану заходів з її реалізації за відповідний період, офіційної державної статистичної інформації, інформації відповідальних осіб за здійснення заходів і реалізацію проєктів розвитку громади і т.п..

За результатами внутрішнього оцінювання СВА готує відповідний звіт за визначеною нею формою до 1 червня відповідного року. СВА протягом 5-ти робочих днів після затвердження звітів розміщує на офіційному веб-сайті СВА.

Результатами зовнішнього оцінювання реалізації Стратегії СВА із залученням незалежних органів (експертів) проводиться протягом року після завершення реалізації Стратегії. Звіт за результатами зовнішнього оцінювання реалізації Стратегії розміщується на офіційному веб-сайті СВА.

Джерела фінансування щодо забезпечення реалізації Стратегії здійснюватиметься за рахунок:

- місцевого бюджету: власні доходи (податки, збори) та трансферти, що спрямовуються на виконання планів і цільових програм;
- державна підтримка: кошти Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) та субвенції з державного бюджету на пріоритетні проєкти;

- зовнішні ресурси: міжнародна технічна допомога, гранти, кошти інвесторів та донорських організацій;

- інші джерела, не заборонених законодавством.

Механізми реалізації фінансування забезпечення реалізації Стратегії є:

- план заходів реалізації Стратегії: розробка плану із чітким кошторисом кожного проєкту;

- публічні інвестиції: відбір найважливіших інфраструктурних та соціальних завдань для першочергового фінансування;

- контроль: щорічний перегляд бюджетних асигнувань під час виконання місцевого бюджету.

Моніторинговий звіт про реалізацію Стратегії затверджується начальником Лозно-Олександрівської СВА та протязі 5-ти днів оприлюднюється на офіційному веб-сайті СВА.

Розділ 9. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ПРОГРАМНИМИ ДОКУМЕНТАМИ І АСПЕКТАМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Система стратегічного планування базується на узгодженій системі координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Стратегія розвитку громади до 2027 року узгоджується з:

- державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою КМУ від 05.08.2020 № 695 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 13.08.2024 № 940);

- Стратегією розвитку Луганської області на 2021 – 2027 роки із змінами та доповненнями, затвердженою розпорядженням голови ОДА – начальником ОВА від 07.04.2026 №121.

Стратегічною метою державної регіональної політики до 2027 року є посилення соціально-гуманітарної, економічної, просторової згуртованості України, підвищення рівня безпеки і добробуту громадян шляхом задоволення потреб регіонів та територіальних громад у відновленні інфраструктури та модернізації економіки за принципом «краще, ніж було», ефективного використання внутрішнього потенціалу територій, розвитку системи демократичного, децентралізованого та інклюзивного багаторівневого врядування.

Стратегічна мета державної регіональної політики до 2027 року досягається на основі 3-х стратегічних цілей:

ПЕРША: Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах;

ДРУГА: Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів;

ТРЕТЯ: Розбудова ефективного багаторівневого врядування.

Стратегією регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки визначено, що заходи щодо реалізації державної регіональної політики спрямовуються на:

- відновлення інфраструктури після деокупації, економічної активності, публічних послуг та балансу екосистем;

- створення безпекових умов для повернення ВПО після деокупації;

- створення сприятливих умов для діяльності всіх суб'єктів господарювання на територіях відновлення;

- підтримку та ефективне використання потенціалу територій з особливими умовами для територій сталого розвитку, що сприятиме зменшенню диспропорцій у розвитку територіальних громад та якості життя людини.

Стратегія має чітко відповідати державних програмних документів:

- цілі сталого розвитку ООН до 2030 року;
- стандарти ЄС, політика згуртованості та вимоги Ukraine Facility;
- державна стратегія регіонального розвитку, національні плани дій;
- стратегія розвитку Луганської області та план заходів з її реалізації.

Всередині громади Стратегія виступає головним документом, який містить:

- план розвитку території громади, генеральні плани населених пунктів іт.п.;
- програму соціально-економічного розвитку до 2027 року;
- бюджетний прогноз та щорічний місцевий бюджет;
- місцеві цільові програми у сферах освіти, охорони здоров'я, ЖКГ, культури, екології і т.п.

Ключовими аспектами розвитку громади для подальшої інтеграції є:

- безпековий**:** Створення безпечного життя, цивільний захист;
- економічний: Підтримка бізнесу, залучення інвестицій, створення робочих місць і т.п.;
- просторовий: Ефективне використання земель, інфраструктурне сполучення між населеними пунктами громади;
- соціальний**:** Якість надання послуг, демографічна стійкість, інтеграція ВПО;
- екологічний: Управління відходами, енергоефективність і т.п.

Розроблена Стратегія розвитку громади до 2027 року відповідає принципам, пріоритетам, стратегічним цілям та завданням державній Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та Стратегії розвитку Луганської області на 2021 – 2027 роки із змінами та доповненнями.

Державною стратегією регіонального розвитку України на 2021 – 2027 роки визначено 3 стратегічні цілі шляхом реалізації 7 оперативних цілей.

Стратегією розвитку Луганської області на 2021–2027 роки містить 3 стратегічні цілі шляхом реалізації 15 оперативних цілей та 55 завдань.

Стратегія розвитку громади до 2027 року містить 3 стратегічні цілі, які реалізуються через 16 оперативних цілей, 39 завдань та 97 напрямків реалізації завдань, в тому числі:

- стратегічна ціль 1 через реалізацію 7 оперативних цілей, 21 завдання, 45 напрямків реалізації;
- стратегічна ціль 2 через реалізацію 5 оперативних цілей, 9 завдань та 25 напрямків реалізації;
- стратегічна ціль 3 через реалізацію 4 оперативних цілей, 9 завдань та 27 напрямків реалізації.

Узгодженість цілей Стратегії розвитку громади з цілями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки вказано у таблиці 27, з цілями Стратегії розвитку Луганської області на 2021 – 2027 роки вказано у таблиці 28.

Таблиця 27

Назва цілей державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки	**Назва цілей Стратегії розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області до 2027 року**																	
	Стратегічна ціль 1. Безпека та створення комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади	***Оперативна ціль 1.1.*** *Посилення обороноздатності та підтримка сил оборони, реінтеграція ветеранів війни*	***Оперативна ціль 1.2.*** *Забезпечення цивільної безпеки населення та підготовка до мінімізації наслідків збройної агресії*	***Оперативна ціль 1.3.*** *Підготовка до комплексного відновлення критичної, транспортної, комунальної, житлової та соціальної інфраструктури*	***Оперативна ціль 1.4.*** *Підтримка ВПО*	***Оперативна ціль 1.5.*** *Інформаційна безпека*	***Оперативна ціль 1.6.*** *Забезпечення екологічної безпеки, відновлення природних ресурсів та впровадження принципів сталого розвитку території*	***Оперативна ціль 1.7.*** *Формування комфортного, безбар'єрного, енергоефективного середовища для життя й добробуту мешканців громади*	**Стратегічна ціль 2.** Збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості та екстериторіальних сервісів	***Оперативна ціль 2.1.*** *Доступність та розвиток адміністративних, соціальних та інших послуг*	***Оперативна ціль 2.2.*** *Зміцнення системи соціального захисту, підтримки ветеранів війни, членів їх сімей, ВПО та інших вразливих категорій*	***Оперативна ціль 2.3.*** *Відновлення людського капіталу через розбудову якісної системи освіти, культури, молодіжної політики, фізичної культури та спорту орієнтованої в умовах переміщення та відновлення після деокупації*	***Оперативна ціль 2.4.*** *Формування доступних медичних послуг, відновлення фізичного, психологічного розвитку людини*	***Оперативна ціль 2.5.*** *Зміцнення соціальної згуртованості, громадської участі та партнерські взаємодії*	**Стратегічна ціль 3.** Формування економічної стійкості громади, ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення	***Оперативна ціль 3.1.*** *Підтримка розвитку підприємництва, малого і середнього бізнесу та майбутнього відновлення економічної діяльності*	***Оперативна ціль 3.2.*** *Розвиток інвестиційної діяльності, проєктного менеджменту та залучення фінансових ресурсів*	***Оперативна ціль 3.3.*** *Розвиток міжмуніципального, міжрегіонального та міжнародного партнерства*	***Оперативна ціль 3.4.*** *Підвищення ефективності публічного управління, стратегічного планування та цифрової трансформації громади*
Стратегічна ціль І Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, кліматичному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	+	+	+	+	+	+	+	++	++	++	+	+	+	+	+	+	+	+
Оперативна ціль 1. *Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь*														+				++
Оперативна ціль 2. *Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах*			+						++	++	++	++	+					++

Оперативна ціль 3. *Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення*		++			+										++			
Стратегічна ціль II Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів					++			+								+			++
Оперативна ціль 1. *Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів*	++	+	+	+	+			+								+		+	++
Оперативна ціль 2. *Сильна, спроможна та конкурентоспроможна регіональна економіка*					++										++	++	+	++	++
Стратегічна ціль III Розбудова ефективного багаторівневого врядування															+				+
Оперативна ціль 1. *Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування кращих практик ЄС*															++				++
Оперативна ціль 2. *Розвиток різних форм співробітництва та ефективне управління публічними інвестиціями*																		++	++

Примітка: У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

Таблиця 28

Назва цілей Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки	Назва цілей Стратегії розвитку Лозно-Олександрівської селищної територіальної громади Сватівського району Луганської області до 2027 року																		
	Стратегічна ціль 1. Безпека та створення комфортного середовища для життя й добробуту мешканців громади	***Оперативна ціль 1.1.*** *Посилення обороноздатності та підтримка сил оборони, реінтеграція ветеранів війни*	***Оперативна ціль 1.2.*** *Забезпечення цивільної безпеки населення та підготовка до мінімізації наслідків збройної агресії*	***Оперативна ціль 1.3.*** *Підготовка до комплексного відновлення критичної, транспортної, комунальної, житлової та соціальної інфраструктури*	***Оперативна ціль 1.4.*** *Підтримка ВПО*	***Оперативна ціль 1.5.*** *Інформаційна безпека*	***Оперативна ціль 1.6.*** *Забезпечення екологічної безпеки, відновлення природних ресурсів та впровадження принципів сталого розвитку території*	***Оперативна ціль 1.7.*** *Формування комфортного, безбар'єрного, енергоефективного середовища для життя й добробуту мешканців громади*	**Стратегічна ціль 2.** Збереження та розвиток людського капіталу, соціальної згуртованості та екстериторіальних сервісів	***Оперативна ціль 2.1.*** *Доступність та розвиток адміністративних, соціальних та інших послуг*	***Оперативна ціль 2.2.*** *Зміцнення системи соціального захисту, підтримки ветеранів війни, членів їх сімей, ВПО та інших вразливих категорій*	***Оперативна ціль 2.3.*** *Відновлення людського капіталу через розбудову якісної системи освіти, культури, молодіжної політики, фізичної культури та спорту орієнтованої в умовах переміщення та відновлення після деокупації*	***Оперативна ціль 2.4.*** *Формування доступних медичних послуг, відновлення фізичного, психологічного розвитку людини*	***Оперативна ціль 2.5.*** *Зміцнення соціальної згуртованості, громадської участі та партнерські взаємодії*	**Стратегічна ціль 3.** Формування економічної стійкості громади, ефективне управління, підтримки бізнесу та залучення партнерської допомоги для відновлення	***Оперативна ціль 3.1.*** *Підтримка розвитку підприємництва, малого і середнього бізнесу та майбутнього відновлення економічної діяльності*	***Оперативна ціль 3.2.*** *Розвиток інвестиційної діяльності, проєктного менеджменту та залучення фінансових ресурсів*	***Оперативна ціль 3.3.*** *Розвиток міжмуніципального, міжрегіонального та міжнародного партнерства*	***Оперативна ціль 3.4.*** *Підвищення ефективності публічного управління, стратегічного планування та цифрової трансформації громади*
Стратегічна ціль 1. Посилення безпеки та економічної стійкості Луганської області	++	++	+	+			+		+			++	+	+	++	+			++
Оперативна ціль 1.1. *Посилення обороноздатності, підтримка військових та реінтеграція ветеранів війни до цивільного життя*	+	++									+								+
Оперативна ціль 1.2. *Інформаційна безпека регіону*						++						+						+	+
Оперативна ціль 1.3. *Цивільний захист та робота правоохоронних органів*	+		++																+
Оперативна ціль 1.4. *Економічна підтримка ВПО*					++				+	+						+	+	+	
Оперативна ціль 1.5. *Підтримка релокованого бізнесу Луганської області*															+	+	+	+	

Стратегічна ціль 2. Розвиток, орієнтований на людину									++			++		+				++
Оперативна ціль 2.1. *Розбудова якісної системи освіти, орієнтованої на підтримку та розвиток людського капіталу Луганщини в умовах переміщення та відновлення після деокупації*												++		+				+
Оперативна ціль 2.2. *Формування доступного, інклюзивного, здоров'язберігаючого простору для фізичного, психологічного та ментального відновлення і розвитку людини.*		+									+	++	+					+
Оперативна ціль 2.3. *Збереження культурної спадщини та локальної ідентичності регіону, забезпечення доступу населення до культурних послуг і підтримка діяльності переміщених закладів культури*										+		++		+				+
Оперативна ціль 2.4. *Забезпечення розвитку якісних і доступних соціальних послуг у відповідності до потреб людини*		+								++	+		+					+
Оперативна ціль 2.6. Створення безбар'єрного простору для жителів Луганської області								++										+
Стратегічна ціль 3. Забезпечення стійкості та ефективності регіонального публічного управління та партнерства	+	+													+		+	++

Оперативна ціль 3.1. *Формування згуртованого патріотичного громадянського суспільства на засадах української національної ідентичності та соціальної включеності.*						+						+		++				+
Оперативна ціль 3.2. *Інституційно стійка, цифровізована, стала система управління*															++			+	++
Оперативна ціль 3.3. *Ефективні партнерства та комунікації*														+	+			++	+
Оперативна ціль 3.4. *Забезпечення ефективного планування відбудови та підготовки до деокупації*				+			+								+			+	+
Оперативна ціль 3.5. *Створення сприятливого середовища для забезпечення відкритості та прозорості діяльності військових адміністрацій*	+							+											++

Примітка: У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

Аналіз відповідності завдань та напрямків реалізації Стратегії розвитку громади до 2027 року забезпечує єдність пріоритетам Державної стратегії регіонального розвитку та Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки передбачає перевірку їх синхронізації за цілями, індикаторами та планами фінансування.

Головна мета Стратегії розвитку громади є забезпечення єдності місцевої політики розвитку з національними, регіональними й європейськими стандартами згуртованості та відновлення території громади.

Ключові критерії аналізу завдань та напрямків реалізації Стратегії розвитку громади до 2027 року пріоритетам Державної стратегії регіонального розвитку та Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки:

1) Пошук спільних цілей:

- соціальна згуртованість. Наявні програми та проєкти громади спрямовані на доступність всіх видів послуг, підтримку ВПО та інклюзію;
- економічна модернізація. Підтримка бізнесу громади загальнодержавним та регіональним трендам розвитку малого та середнього підприємництва;
- просторова інтеграція. Враховує плани відновлення громади за принципом «краще, ніж було».

2) Узгодження завдань Стратегії розвитку громади до 2027 року з регіональною Стратегією Луганської області на 2021-2027 роки;

3) Виявлені розриви та шляхи їх вирішення проблем:

- слабкі індикатори. Відсутність вимірюваних кількісних показників на рівні громади, що дублюють державні цілі.
- недофінансування. Розбіжність між амбітними завданнями та реальним місцевим бюджетом без залучення державних фондів та донорів;
- корегування завдань. Приведено оперативні цілі громади у відповідність до актуалізованих урядових програм регіонального розвитку.

Також при аналізу відповідності завдань та напрямків реалізації Стратегії розвитку громади до 2027 року забезпечує єдність пріоритетам Державної стратегії регіонального розвитку та Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки була проведена перевірка щодо відповідності:

- безпека та стійкість. Наявність заходів підтримки ВПО, захисту населення;
- економічний блок. Спрямованість завдання громади на малий та середній бізнес (підприємництво), створення робочих місць відповідно до регіональних ринків;
- інфраструктурний вимір: Королювання планів розвитку громади з національними стандартами зв’язаності та екології;
- людиноцентричність та послуги. Забезпечення громади доступності якісних публічних послуг (адміністративних послуг, освіта, медицина і т.п.) на засадах цифровізації.

Начальник проектно-
інвестиційної діяльності
та економічного розвитку Сергій КОСЯЧЕНКО